

T.C
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ANADOLU İMAM-HATİP LİSESİ 10.SINIF ARAPÇA DERS
KİTABININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Demet DURMUŞ
1230207588

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Sevim ÖZDEMİR

ISPARTA - 2019

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	DEMET DURMUŞ
Anabilim Dalı	TEMEL İSLAM BİLİMLER
Tez Başlığı	İmam-Hatip Lisesi 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Değerlendirilmesi
Yeni Tez Başlığı ¹ (Eğer değişmesi önerildi ise)	Anadolu İmam- Hatip Lisesi 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Değerlendirilmesi

Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında Jürimiz 12/07/2019 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;

OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUĞU²

ile aşağıdaki kararı almıştır.

- Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez **KABUL** edilmiştir.
 Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ**³ kararlaştırılmıştır.
 Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin **REDDEDİLMESİ**⁴ kararlaştırılmıştır.

TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	Kabul/Ret	İmza
Danışman	Prof Dr Sevim ÖZDEMİR	☒ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi	Prof Dr Hasan SOYUPEK	☒ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi	Dr Öğretim Üyesi Nazife Nihal İNCE	☒ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi		☐ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi		☐ Kabul ☐ Ret	

¹ Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.

² OY ÇOKLUĞU ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.

³ DÜZELTME kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.

YÖK LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 9-(8) Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde düzeltmeleri yapılan tezi aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

⁴ Tezi REDDEDİLEN öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

Bu form bilgisayar ortamında doldurulacaktır.

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.Sınıf Arapça Ders Kitabının Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Demet
İmza

Demet DURMUŞ

Tarih

12.07.2019

(DURMUŞ, *Demet, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.Sınıf Arapça Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, 2019)

ÖZET

Arapça dersi öğretimi, “beraberinde birçok sıkıntı getirse de” hiç de zor değildir. Öğretimin, en önemli unsurlardan biri şüphesiz kitap seçimidir. İyi dizayn edilmiş akla ve mantığa uygun, okutulduğu seviye düzeyinde yazılmış her kitap, öğretilmesi planlanan dil için bir şanstır. Araştırmanın konusu, günümüzde Anadolu İmam-Hatip Liselerinde okutulan 10.sınıf Arapça ders kitabının öğretmenler ve öğrenciler tarafından değerlendirilmesidir.

Çalışmamız toplam üç bölümden oluşmuş olup, birinci bölümde yer alan Kavramsal Çerçeve, ‘Eğitim-Öğretimde Ders Kitabı’ ve ‘Türkiye’de Arapça Öğretimi’ genel olarak değerlendirilmiş, ikinci bölümde ‘Yöntem’ ele alınmış, üçüncü bölümde ‘Bulgular ve Yorumlardan’ bahsedilmiştir. Araştırmamızın sonunda ise sonuç ele alınmış ve diğer araştırmalara yardımcı olacak önerilerde bulunulmuştur. Kaynakça ve Ekler ile tez sonlandırılmıştır.

Bu araştırmada “karma tarama” modeli kullanılmıştır. Daha önceden bu konuda hazırlanmış benzer Arapça tezler, Arapça ve yabancı dil öğretimi hakkında yazılmış kitaplar, İmam-Hatip Liseleri ve Arapça öğretimi için yazılan çeşitli makaleler, İmam-Hatip Liselerinde Arapça öğretimi için hazırlanan öğretim programları, İmam-Hatip Liselerinde okutulan ders kitapları ve internet siteleri taranmıştır. Elde edilen veriler incelenip, düzenlendikten sonra eleştirel bir bakış açısı ve bilimsel bilgiler çerçevesinde yorumlanmıştır. Sonuçta Anadolu İmam-Hatip Liselerinde okutulan ders kitaplarının daha etkin ve verimli hazırlanmasına ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anadolu İmam-Hatip, Arapça ders kitapları, anket çalışması, değerlendirme.

(DURMUŞ, Demet, *Evaluation Of The 10th Class Arabic Textbook Of İmam-Hatip High Schools in Anatolia*, Master's Thesis, 2019)

ABSTRACT

Teaching Arabic is not difficult at all (although it brings many difficulties). One of the most important elements of teaching is undoubtedly the book selection. Each book that is well-designed, reasonable and logical, written at the level of been taught is a chance for the language. The subject of the research is to be evaluated of the 10th class Arabic textbook which is taught in Anatolian Imam-Hatip High Schools today by teachers and students.

Our study is consisted of three chapters, In the first part, within the Conceptual Framework, 'Educational Textbooks' and 'Teaching Arabic in Turkey' was evaluated generally. In the second part, 'Method' was discussed. In the third part, 'Findings and Interpretations' were evaluated. At the last of our research, the results were discussed and suggestions were made to help other researches. The thesis has been completed with references and appendices.

In this research, "mixed screening" model was used. Similar Arabic theses prepared on this subject, books written about Arabic and foreign language teaching, various articles written for Imam-Hatip High Schools and Arabic teaching, programs prepared for teaching Arabic in Imam-Hatip High Schools, textbooks taught in Imam-Hatip High Schools and internet sites have been scanned. After the data obtained was analyzed and edited, it was interpreted within the framework of a critical perspective and scientific knowledge. As a result, suggestions were made for more effective and efficient preparation of textbooks taught in Anatolian Imam-Hatip High Schools.

Key Words: Anatolian Imam-Hatip, Arabic study books, survey study, evaluation.

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	i
YEMİN METNİ	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ÖN SÖZ.....	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. EĞİTİM-ÖĞRETİMDE DERS KİTABI.....	5
1.1.1. Eğitim-Öğretimde Ders Kitabının Rolü	5
1.1.2. Eğitim-Öğretimde Öğrencinin Rolü	7
1.1.3. Öğretme ve Öğrenmede Öğretmenin Rolü.....	8
1.1.4. Ders Kitabı Değerlendirmesi	9
1.1.4.1. Kitabın Düzeni.....	10
1.1.4.2. Kitabın İçeriği.....	11
1.1.4.3. Kitapta Öğretilen Dilin Türü	12
1.1.4.4. Dil Becerileri	12
1.1.4.5. Kitabın Başlığı, Konu İçeriği ve Sosyal Değerler	12
1.2.TÜRKİYE’DE ARAPÇA ÖĞRETİMİ	13
1.2.1. Yükseköğretimde Arapça Öğretimi.....	14
1.2.2. Orta Öğretimde Arapça Öğretimi	16
1.2.2.1. Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programı	17
1.2.2.2. Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Ders Kitabının Değerlendirmesi.....	20
1.2.2.2.1. 10.Sınıf Arapça Ders Kitabının Tanıtımı	20
1.2.2.2.2. 10.Sınıf Arapça Ders Kitabı Dilbilgisi Konuları.....	21
1.2.2.2.3. 10.Sınıf Arapça Ders Kitabı Sınıf İçi Ders Konuları ve Anlatım İçerikleri.....	22

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	26
2.1.1. Araştırmanın Modeli	26
2.1.2. Veri Toplama Aracı.....	26
2.1.3. Araştırmanın Evreni	27
2.1.3.1. Çalışma Grubunun Olgusal Durumu	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUMLAR

3.1.Bulgular.....	30
3.1.1. Kitabın Taslağı ve Planı İle İlgili Bulgular	30
3.1.2. Kitaptaki Aktiviteler İle İlgili Bulgular.....	35
3.1.3. Arapçayı Öğrenme Becerileri İle İlgili Bulgular.....	49
3.1.4. Kitapta Öğretilen Dil ve Düzeyi İle İlgili Bulgular.....	53
3.1.5. Ders Kitabının Konu Ve İçeriği İle İlgili Bulgular	59
3.1.6. Kitap İle İlgili Genel Değerlendirme Bulguları.....	68
3.2. Yorumlar.....	73
3.2.1. Kitabın Taslağı ve Planı İle İlgili Yorumlar.....	73
3.2.2. Kitaptaki Aktiviteler İle İlgili Yorumlar	73
3.2.3. Arapça Öğrenme Becerileri İle İlgili Yorumlar	76
3.2.4. Kitapta Öğretilen Dil İle İlgili Yorumlar	78
3.2.5. Ders Kitabının Konu Ve İçeriği İle İlgili Yorumlar.....	80
3.2.6. Kitap İle İlgili Genel Değerlendirme Yorumları	82
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	84
KAYNAKÇA	88
EKLER.....	91
ÖZGEÇMİŞ.....	98

KISALTMALAR

ADÖP	: Arapça Dersi Öğretim Programı
AİHL	: Anadolu İmam-Hatip Lisesi
A.Ş	: Anonim Şirketi
c .	: Cilt
EBA	: Eğitimde Bilişim Ağı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OBM	: Ortak Başvuru Metni
Ö1/Ö2/Ö3/Ö4	: Öğretmen 1/2/3/4
San.	: Sanayi
s .	: Sayfa
ss .	: Sayfa Sayısı
S.	: Sayı
Tic.	: Ticaret
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
vd.	: ve diğerleri
z-Kitap	: Okullarda akıllı tahta kullanımının artması, Fatih Projesi kapsamında öğrencilere tablet dağıtılması, bilgisayar kullanımının yaygınlaşması vb. ile normal ders/ kaynak kitapların yerini “z-kitap (zenginleştirilmiş kitap)”

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Dağılımı	28
Tablo 2.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Dağılımı	28
Tablo 2.3. Öğretmenlerin MEB’de Çalışma Süresi Dağılımı	29
Tablo 3.1. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Taslağı İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	30
Tablo 3.2. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Taslağı İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	31
Tablo 3.3. Öğretmen ve Öğrencilerin Kitabın Taslağı İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	31
Tablo 3.4. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Görselliğı İle İlgili Öğretmen Görüşleri	32
Tablo 3.5. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Görselliğı İle İlgili Öğrenci Görüşler.....	32
Tablo 3.6. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10.Sınıf Arapça Ders Kitabının Görselliğı İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	33
Tablo 3.7. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Kelime Listesi ve Terimlerini Yeterli Bulma İle İlgili Öğretmen Görüşleri	34
Tablo 3.8. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Amaçlarıyla İle İlgili Öğretmen Görüşleri	34
Tablo 3.9. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Aktivitelerinin Arapçada Yeterli İletişim Kurmaya Katkısı İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	35
Tablo 3.10. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Aktivitelerinin Arapçada Yeterli İletişim Kurmaya Katkısı İle İlgili Öğrenci Görüşleri	36
Tablo 3.11. Öğretmen ve Öğrencilerin 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Aktivitelerinin Arapçada Yeterli İletişim Kurmaya Katkısı İle İlgili t-Testi Sonuçları	37
Tablo 3.12. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Verilen Bulmacalar İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	38
Tablo 3.13. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Tek, Eşli ve Grup Halinde Olması İle İlgili Öğretmen Görüşleri	38
Tablo 3.14. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Tek, Eşli ve Grup Halinde Olması İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	39
Tablo 3.15. Öğretmen ve Öğrencilerin 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Tek, Eşli ve Grup Halinde Olması İle İlgili t-Testi Sonuçları	40
Tablo 3.16. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Kullanılan Resim ve Fotoğraflarla İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	41
Tablo 3.17. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Kullanılan Resim ve Fotoğraflarla İle İlgili Öğrenci Görüşleri	41
Tablo 3.18. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Kullanılan Resim ve Fotoğraflarla İle İlgili t-Testi Sonuçları	42
Tablo 3.19. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dinleme Parçaları, Kelimeleri ve Telaffuzları İle İlgili Öğretmen Görüşleri	43
Tablo 3.20. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dinleme Parçaları, Kelimeleri ve Telaffuzları İle İlgili Öğrenci Görüşleri	43
Tablo 3.21. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dinleme Parçaları, Kelimeleri ve Telaffuzları İle İlgili t-Testi Sonuçları	44
Tablo 3.22. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevapları Olması İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	45
Tablo 3.23. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevapları Olması İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	45

Tablo 3.24. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevapları Olması İle İlgili-Testi Sonuçları.....	46
Tablo 3.25. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Kurallarının ve Kelimelerin, Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretimi İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	47
Tablo 3.26. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Kurallarının ve Kelimelerin, Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretimi İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	47
Tablo 3.27. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Kurallarının ve Kelimelerin, Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretimi İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	48
Tablo 3.28. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Materyallerin Dört Dil Becerisi (Okuma, yazma, konuşma ve dinleme) İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	49
Tablo 3.29. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Materyallerin Dört Dil Becerisi (Okuma, yazma, konuşma ve dinleme) İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	49
Tablo 3.30. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Materyallerin Dört Dil Becerisi (Okuma, yazma, konuşma ve dinleme) İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	50
Tablo 3.31. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının, Arapçanın Telaffuzunu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlaması İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	51
Tablo 3.32. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının, Arapçanın Telaffuzunu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlaması İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	51
Tablo 3.33. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının, Arapçanın Telaffuzunu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlaması İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	52
Tablo 3.34. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Öğretilen Dilin, Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayla İlgisi İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	53
Tablo 3.35. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Öğretilen Dilin, Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayla İlgisi İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	53
Tablo 3.36. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Öğretilen Dilin, Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayla İlgisi İle t-Testi Sonuçları.....	54
Tablo 3.37. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Öğrencilerin Arapça Seviyesine Uygunluğu İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	54
Tablo 3.38. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Kendi Arapça Seviyesine Uygunluğu İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	55
Tablo 3.39. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerin Öğretiminin Sırası İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	55
Tablo 3.40. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerin Öğretiminin Sırası İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	56
Tablo 3.41. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerin Öğretiminin Sırası İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	57
Tablo 3.42. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konuların Kısa ve Basit Örneklerle Sunulması İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	58
Tablo 3.43. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konuların Kısa ve Basit Örneklerle Sunulması İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	58
Tablo 3.44. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konuların Kısa ve Basit Örneklerle Sunulması İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	59

Tablo 3.45. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Arapça Öğrenen Birisinin İhtiyaçlarına Uygunluğu İle İlgili Öğretmen Görüşleri.	60
Tablo 3.46. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Arapça Öğrenen Birisinin İhtiyaçlarına Uygunluğu İle İlgili Öğrenci Görüşleri....	60
Tablo 3.47. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Arapça Öğrenen Birisinin İhtiyaçlarına Uygunluğu İle İlgili t-Testi Sonuçları	61
Tablo 3.48. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Gerçek Yaşamla İlişkisi İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	62
Tablo 3.49. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Gerçek Yaşamla İlişkisi İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	62
Tablo 3.50. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Gerçek Yaşamla İlişkisi İle İlgili t-Testi Sonuçları	63
Tablo 3.51. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Konusunun ve İçeriğinin Yeterince İlginç ve Teşvik Ediciliği İle İlgili Öğretmen Görüşleri	64
Tablo 3.52. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Konusunun ve İçeriğinin Yeterince İlginç ve Teşvik Ediciliği İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	64
Tablo 3.53. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Konusunun ve İçeriğinin Yeterince İlginç ve Teşvik Ediciliği İle İlgili t-Testi Sonuçları	65
Tablo 3.54. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konu ve İçeriğindeki Çeşitlilikle İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	66
Tablo 3.55. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konu ve İçeriğindeki Çeşitlilikle İle İlgili Öğrenci Görüşleri	66
Tablo 3.56. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konu ve İçeriğindeki Çeşitlilikle İle İlgili t-Testi Sonuçları	67
Tablo 3.57. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Öğrenciyi İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Etmesi İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	68
Tablo 3.58. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Kendisini İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Etmesi İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	68
Tablo 3.59. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Etmesi İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	69
Tablo 3.60. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Öğretmen Kılavuz Kitabını, Yol Gösterir Nitelikte Bulması İle İlgili Öğretmen Görüşleri	70
Tablo 3.61. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Eski Konulara Yeni Ünitelerde Vurgu Yaparak Sarmal Bir Şekilde İlerlemesi İle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	70
Tablo 3.62. Seçme Şansı Olsa Yine 10. Sınıf Arapça Ders Kitabını Tercih Etmesi İle İlgili Öğretmen Görüşleri	71
Tablo 3.63. Seçme Şansı Olsa Yine 10. Sınıf Arapça Ders Kitabını Tercih Etmesi İle İlgili Öğrenci Görüşleri	71
Tablo 3.64. Seçme Şansım Olsa Yine Bu Kitabı Tercih Ederdim İle İlgili t-Testi Sonuçları.....	72

ÖN SÖZ

İmam-Hatip Liselerinin ilk başlarda kuruluş amacı İslamiyet'in kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim'i daha iyi anlamak ve Din Görevlisi yetiştirmek idi. Zamanla İmam-Hatip Liselerinde okutulan Kur'an-ı Kerim dersinin yanı sıra Tefsir, Fıkıh, Kelam, Hadis, Akâid gibi derslerin yeterince anlaşılabilmesi Arapçanın öğrenilmesi zorunluluğunu getirmiştir. Fakat bu kurumlarda okutulan Arapça derslerinin kalitesi ve içeriği, dersi okutan öğretmenin niteliği ve öğrencinin kapasitesi her zaman tartışma konusu olmuştur.

Arapça, Kur'an ve Hadis dili olmasına rağmen sonuçta bir dildir ve öğrenilmesi gereken gramer konularını içermektedir. Teorik ve pratik olarak ilgi ve devamlılık isteyen son derece önemli bir dil (lisan), bir bilim dalıdır.

Öğretilecek olan, Arap Dilinin sadece bir yönüyle değil her açıdan; Arap kültürü, gelenek ve görenekleri, dil ve edebiyatı, grameri hatta ve hatta kaç kıtada ve ülkede konuşulduğunu öğretmek amaçlanmalıdır. Bu nedenle kullanılacak metot ve teknikler bilinmeli, yeni uygulama ve aktivitelere açık olmalı, teknolojiden faydalanılmalıdır. Bu hem öğretmen hem de öğrenci için dersi daha zevkli hale getirip Arapçanın öğrenilmesini kolaylaştıracaktır.

10.Sınıf Arapça Ders Kitabının değerlendirilmesi yapılırken Isparta ilinde bulunan Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabını işleyen öğretmenlerimize ve bu dersi okumakta olan öğrencilerimize bir anket uygulanmış, bu anketler yorumlanmış ve bu doğrultuda kitabın değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışma bir giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş verilmiş, birinci bölümde Kavramsal Çerçeve başlığı altında Eğitim-Öğretimde Ders Kitapları ve Türkiye'de Arapça Öğretimi ele alınmıştır.

İkinci bölüm olan Yöntemde çalışmanın önemi, amacı, yöntemi ve hipotezlerinin yanı sıra araştırmanın modeli, veri toplama aracı, araştırmanın evreni ve çalışma grubunun olgusal durumu hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölüm ise bulgular ve yorumlara ayrılmıştır.

Araştırmada, sonuç verilip, önerilerde bulunulmuştur. Ekler ve kaynakça ile de tez sonlandırılmıştır.

Bu çalışmada bana rehber olan ve cesaret verip desteğini esirgemeyen çok kıymetli hocam sayın Prof. Dr. Sevim ÖZDEMİR'e, her zaman fikirleriyle ve birikimleriyle bana destek olan Arapça öğretmeni arkadaşlarıma, her şeyde ve her zaman bu yönde ilerlememde yardımını ve manevi gücünü esirgemeyen sevgili eşime, çocuklarıma ve aileme çok teşekkür ederim.

Demet DURMUŞ

ISPARTA, 2019

GİRİŞ

Dil, bir iletişim aracı olması sebebiyle insanlar için son derece önemlidir. Çünkü dil olmadan iletişim kurmak oldukça zordur. Eski çağlara bakıldığında insanoğlu farklı iletişim yolları aramış, bulmuş, uygulamış, fakat mevcut olan dilbilimi kurallarının eksikliği fark edilmiştir. Bu da şu an kullanılmakta olan dillerin doğuşuna sebep olmuştur. Diller konuşulduğu bölgelerin kültürünü, gelenek-göreneklerini, edebiyat ve sanatını da yansıtmaktadır.

Dil öğrenimi için, başlangıçta dilbilgisi kuralları (zamanlar, sıfatların kullanımı vb.) belli başlı sözcüklerin anlamları gibi teknik bilgilerin edinilmesi gerekir. Daha sonraki aşamalarda dinleme, anlama, okuma, yazma ve konuşma gibi dil becerileri edinilir. Bu arada da toplumsal dil kullanım kurallarını kavrayarak o dilde sözlü ya da yazılı iletişim kurabilir.

Sonuç olarak, yabancı dil öğrenme sürecini şöyle özetleyebiliriz:

- Dilin yapısını öğrenme
- Dil becerilerini kazanma
- Hedef dilin kültürel öğelerini tanıma
- Dilin farklı toplumsal ortamlarda nasıl kullanıldığı bilgisini edinme
- Dilin yapı ve beceri bilgileriyle birlikte toplumsal kullanımını da

birleştirerek iletişim kurma.¹

Arapça; Çince, İngilizce, Hintçe ve İspanyolcadan sonra dünyada beşinci dil olarak kabul edilmektedir. 1975 tarihinden itibaren “Birleşmiş Milletlerde” de kullanılan diller arasındaki yerini alarak milletler arası bir hüviyet kazanmıştır. Bunların yanında din, ilim, sanat, edebiyat, felsefe, tarih vb. sahalarda kaynak vasfı taşıması Arapçanın önemini daha da arttırmaktadır.²

Arapça öğretimine dair, Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programında kazanımlarla birlikte verilen açıklamalar; hangi dil yapılarına yer

---

¹ Bahar Medni, “Arapça Öğretiminde Edebi Materyallerin Kullanımı”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2010, s.5.

² Mahmut Karaca, “İmam-Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi ve Arapça Ders Kitaplarının Tahlili”, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa 1992, s.1-2.

verileceği, kazanımların hangi kapsamda, ne kadar öğretiliceği ve nasıl uygulanabileceği ile ilgili bilgilerden oluşmaktadır.³

A. Araştırmanın Problemi

Dünyanın küçük bir köye dönüştüğü günümüzde, dilbilimciler ve araştırmacılar, yeni yaklaşımlar, uygulamalar ve araştırmalarla, var olan yöntemlerin eksik ve yeterli olmayan yönlerini tespitte, sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapmakta ve bu doğrultuda, uygun ders kitapları, öğretim setleri ortaya koymaktadırlar. Öğrenmeyi hedeflediğimiz dil Arapça ise, İslâm dininin kabul edildiği çok eski tarihlere dayanan Arapça öğretiminin; hem yöntem hem de ders kitapları açısından, arzu edilen gelişmeleri gösteremediği, pek çok sorun içerdiği bilinen bir gerçektir. Uzun yıllar boyunca medrese eğitimi sistemiyle ezberciliğe dayanan Arapça öğretiminin, okuduğunu anlamaya yönelik Arapça öğretimi şeklinde geliştirilmesi, kullanılabilirliğinin artması ve uygulamadaki sorunların çözümü amacıyla birçok çalışma yapılmış ve yapılmaktadır. Okuduğunu anlamayan, konuşamayan, yazamayan ve dinlediğini anlayamayan öğrenci kitleleri yerine, dili her alanda kullanabilecek öğrenciler hedeflenmektedir. Arapça öğretimiyle ilgili yazılan tezler de sorunun çözümü için oldukça önemli adımlardır.⁴

Bu çalışmamızda, Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.Sınıf Arapça dersi ile ilgili aynı sorunların çözümüne yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri ve bu anketlere binaen ders kitabının olumlu ve olumsuz yanları ortaya çıkarılarak kitapla ilgili değerlendirmeler yapılacaktır.

B. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça Ders Kitabı ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya çıkarmak ve bu görüşler doğrultusunda değerlendirmeler yapmaktır. Bu amaçla Isparta il merkezinde bulunan ve bu ders kitabını okutmakta olan Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça dersi öğretmenlerine ve 10.sınıf Arapça dersini okuyan öğrencilere yönelik anket uygulanarak

³ T.C MEB DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, “*Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9. Ve 10. Sınıflar) Öğretimi Programı*, Ankara, 2016.

⁴ Zeynep Arkan, “Te‘allem el-‘Arabiyye İsimli Eserin Arapça Öğretim ve Eğitim Teknikleri Açısından İncelenmesi”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) , Sakarya, Temmuz 2015, s.1.

ve dört adet Arapça öğretmeni ile görüşmeler yapılarak ders kitabıyla ilgili düşünceleri alınacaktır. Bu çerçevede alt amaçlar aşağıdaki gibidir:

- Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabı, müfredatı Arapça öğretimini olumlu yönde mi etkilemektedir?
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabı, Arapça öğretmenlerinin ihtiyaçlarına cevap vermekte midir?
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabı, Arapça dersi gören öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermekte midir?
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabı, içeriği ve konuları bakımından öğrenciler üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabı, içeriği ve konuları bakımından öğretmenler üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10.sınıf Arapça ders kitabı, gerek gramer öğretimi gerekse parça çevirisi olarak yükü öğretmene mi yoksa öğrenciye mi bırakmaktadır?
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri için 10.sınıf Arapça ders kitabı, öğretmen ve öğrencinin Arapça dersine karşı tutumunu ne yönde etkilemektedir?

C. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde gerek İmam-Hatip Liseleri gerekse İlahiyat Fakültelerindeki öğrencilerin Arapça öğrenirken teorik veya pratik açıdan pek çok hatayla karşılaştıkları bir gerçektir. Arapça öğretiminde, öğrencilerin kullanım hataları, nedenleri ve çözüm yollarının araştırılması, bu dilin daha kolay ve zevkli bir şekilde öğrenilmesinde ve öğretilmesinde büyük ölçüde yardımcı olacaktır. Bu da araştırmamızın, bu konularda çalışma yapılmasına olan önemi arttıran gerekçelerin başında gelmektedir.⁵

Anadolu İmam-Hatip Liselerinde Arapça dersi -Kültür Dersleri hariç- Kur'an-ı Kerim dersinden sonra en fazla okutulan, en çok ders saatine sahip olan bir mesleki derstir. Bu sebeple öğrenci için bu dersi geçmek, bir üst sınıfa atlamak ve bu alanla ilgili İlahiyat Fakültelerine gitmek son derece önemlidir. Fakat bunun için gerekli olan ihtiyaçların karşılanması, öğrencinin derse olan ilgisinin çekilmesi gerekmektedir.

---

⁵ Mazhar Dede, "Öğrencilerin Arapça Öğrenmede Yaptıkları Kullanım Hataları", Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2014, s.4.

Sadece sınıf atlama stresinden öğrenciyi kurtarmak maksatlı bir yol izlenmeli ve bu dersin gerekliliği vurgulanmalıdır. Neticede öğrenci 11. ve 12. sınıflarda da bu kaygıyı taşıyacak ve bu kaygı öğrencinin yükseköğrenime gidişine engel olacaktır. Bu yüzden ihtiyaçları karşılayan, ilgiyi çeken, dersi zevkli hale getirip öğrenciyi aktif kılan bir kitaba ihtiyaç vardır. Bu sebeple öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurulacak ve daha iyi bir ders kitabı hazırlanmasına katkıda bulunulacaktır.

D. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri şu maddeler altında özetlenebilir:

1)-Araştırmamızın konusu olan Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabının müfredatı, demografik değişkenler açısından farklılık göstermektedir.

2)-Öğretmenler ve öğrencilere göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabının taslağı ve planı, eğitim-öğretimi olumlu etkilemektedir.

3)-Öğretmenler ve öğrencilere göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabındaki aktiviteler, Arapça öğretimini olumlu etkilemektedir.

4)-Öğretmenler ve öğrencilere göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabındaki beceriler, Arapça öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

5)-Öğretmenler ve öğrencilere göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabındaki dil, Arapça öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

6)- Öğretmenler ve öğrencilere göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabındaki konu ve içerik, Arapça öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. EĞİTİM-ÖĞRETİMDE DERS KİTABI

Bölümün alt başlıklarında, eğitim-öğretimde ders kitabının rolü, eğitim-öğretimde öğrencinin rolü, öğretme ve öğrenmede öğretmenin rolü ile ders kitabı değerlendirmesi yapılmıştır.

1.1.1. Eğitim-Öğretimde Ders Kitabının Rolü

Ders kitabı denince, okutulan ders ile ilgili öğretime yer verilmesi gerektiği düşünülür. Fakat ders kitabı yalnız öğretime değil eğitime de yer vermeli, o dersi günlük yaşamla ilişkilendirmeli, hayatın her noktasında öğrencinin karşısına çıkabilecek sorunlarda kullanılabilir yöntemler sunmalıdır. Aynı zamanda eğlence ve öğretimi iç içe verip, niteliği olan, devamı merak uyandıran konuları da içermelidir. Hem öğretmen hem öğrenci sahip olunan bu kitabı elinden bırakmamalıdır. Ders kitabı, bir araç olmanın ötesinde bir rehberdir ve öğretim yolunu aydınlatan sonsuz bir ışıktır. Milli Eğitim Bakanlığının ders kitapları ve eğitim araçları yönetmeliğinde ders kitabının tanımını ise şu şekilde yapmıştır:

“Ders Kitabı: Kurulca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan” araçtır.⁶

Ders Kitaplarının Nitelikleri

(1) Ders Kitapları;

a)-Anayasa ve kanunlara aykırı hususları içermez.

b)-Bilimsel hata içermez.

c)-Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşım sunar.

ç)-Reklam niteliğinde öğeler içermez.

d)-Eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsar.

e)-Görsel tasarım ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak yapılır.

---

⁶ MEB, “*Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliği*”, 2016, Birinci Bölüm, Madde 4,(1-e) , s.1

(2) z-Kitaplar, ders kitaplarının niteliklerine ilave olarak;
a)-Kazanımları destekleyici nitelikte hazırlanır.
b)-Temel tasarım ilkelerine uygun olarak hazırlanır.
c)-Hangi kazanımı desteklediği ve teknik özellikleri gibi tanımlayıcı bilgileri uygun olarak etiketlenir.

ç)-Sesli içeriklerde ses net ve anlaşılır olur.

d)-**(Değişik: RG-14/10/2015-29502)** Zenginleştirme içeriklerinde yer alan ses, grafik, video, animasyon, simülasyon, etkileşimli oyun gibi unsurlarda, süre kazanımın gerektirdiği etkinlik veya işleme uygun olarak sınırlandırılır.

e)-Zenginleştirme içeriklerinde, elektronik materyallere atıf veya telif hakları ile ilgili bilgilendirme zorunlulukları dışında reklam amaçlı öğeler kullanılmaz.⁷

Basılı ders materyali olarak kullanılan kitaplar, öğrencinin bilgiyi tekrar etmesine, bilgilerin görsel olması sebebiyle daha akılda kalıcı olmasına, not alma işlemini kolaylaştırmasına ve öğretmenin ise aktardıklarını her yerde ve her zaman istenilen hızda gözden geçirip aktarmasına imkân sağlar. Basılı bir materyalin öğretim etkinliğindeki şu üç etken çok önemlidir:

1. Materyalin okunabilirlik düzeyi
2. İçeriği
3. Tasarımı

Bu etmenler başarılı bir şekilde, ders kitabında mevcutsa, ünite başlarında öğrencinin ilgisini çeker, derse hazırlanmasını sağlar, öğretmenin gücünü artırır ve öğrencinin bağımsız olarak bilgiyi almasını sağlar.⁸

Ders kitapları eğitim öğretimde sıklıkla kullanılan kaynaklardır, fakat bununla ilgili birçok tartışma da mevcuttur. Ders kitabı kullanımını destekleyenlerin yanı sıra karşı çıkanlar da vardır. Yine de dünyada öğretmenlerin pek çoğu ders kitaplarını tercih etmektedir.⁹

“İmam Hatip Lisesi Arapça ders kitaplarında olması gereken özellikleri ise şöyle sıralayabiliriz: Öğrencinin öğrenim seviyesine uygun ve temel dil becerilerini

⁷ MEB, “*Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliği*”, 2016, İkinci Bölüm, Madde 6, (1) ve (2), s.3.

⁸ Bilal Güneş, Yasin Ünsal, “Bir Kitap İnceleme Çalışması Örneği Olarak MEB Lise 1. Sınıf Ders Kitabının Eleştirel Olarak İncelenmesi”, *Gazi Üniversitesi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ankara, (Yaz 2004), Cilt:2, Sayı:3, s.306.

⁹ Mehri Jalali, “Evaluation of an EFL English Coursebook”, *The Iranian EFL Journal*7(5), 2011, s. 71-88.

kazandırmaya yönelik olmalı, fasih Arapçayı öğretmeli ve konuşma öğretimine ağırlık vermelidir. İmam-Hatip Liselerinin amaçlarına uygun olmalıdır. Arapça dil becerilerini kolay öğretecek şekilde olmalıdır. Dilbilgisi konuları basitten karmaşığa doğru verilmelidir. Metinlerin uzunluğu iyi ayarlanmalı, metinler öğretilen dilbilgisi ve kelimelerle bağlantılı olmalıdır. Derslerde verilen kelimeler öğrencinin düzeyine uygun olmalıdır. Kitaplar yazma, okuma, dinleme, konuşma ve telaffuz eğitimini ihtiva etmelidir. Rol yapma, drama, oyunlar, şarkılar gibi ilgi çekici etkinlikler olmalıdır. Fotoğraf, resim, karikatür gibi görsellerle öğrencilerin dikkati çekilmelidir. Arap kültürünü ve tarihini kavratmalıdır. Öğretmen kılavuz kitabı öğretim kalitesini arttıracak şekilde düzenlenmeli ve öğrenci çalışma kitabı hazırlanmalıdır. Kitabın başında içindikiler bölümü yer almalıdır. Kitaptan verimli bir şekilde yararlanmayı sağlayacak unsurlara (sembol, logo vb.) yer verilmelidir”.¹⁰

Arapça öğretiminde ders kitapları hem öğrenci seviyesine göre hazırlanmalı hem de yabancı bir dil olması sebebiyle Türkçe ile desteklenmelidir. Fakat günümüzde hazırlanan yabancı dil kitaplarına baktığımızda pek çoğunda hiçbir ibare ve anlatımda Türkçeye yer verilmemiştir. Aslında olması gereken husus da budur, fakat öğrenci kaygı duyduğu ikinci bir dil öğrenme mevzusunda maalesef önyargısını yenememiş, kaygılarından kurtulamamıştır. Bu yüzden yabancı dil kitaplarında hep Türkçeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple ders kitabı hazırlanırken etkinlik ağırlıklı, öğrenciyi sıkmayan, pratikte kullanılabilecek bilgiler içeren, kısa ve net dilbilgisi veren, zaman zaman da Türkçe ile desteklenen yabancı dil ders kitapları yazılmalıdır.

1.1.2. Eğitim-Öğretimde Öğrencinin Rolü

Her hangi bir eğitim kurumunda bir şeyler öğrenmek, kendisinin istediği ve toplumun ondan arzu ettiği şeyleri yerine getirmek maksadıyla eğitim ve öğretimin bizzat içinde bulunan, kendi duygu ve düşüncelerini özgürce söyleyip, tekâmül etmiş, bilim ve sanatın ışığından uzaklaşmadan, vatanına ve milletine faydalı olan her birey öğrencidir. Aslında öğrencilik hayat boyu devam etmektedir. İnsanlar sadece okul hayatlarında öğrenci değildirler. Yaşamları boyunca öğrenmeye ve öğretmeye mecburdurlar. Bilimin her dalından faydalanmalı her öğretilenden bilgi sahibi olmalıdır. Eğitimin bütün dallarında olduğu gibi yabancı dil öğreniminde de öğrenci ısrarcı

---

¹⁰ MEB İmam Hatip Liseleri, *Arapça Ders Öğretim Programı* 2006, Tarih: 29.12.2006, S. 412, s.14.

olmalıdır. Günümüz şartlarında bir insan ikinci bir dili öğrenmek hatta farklı dillerden de faydalanmak zorundadır.

Öğrenci, yabancı dil öğretiminde temel unsurdur. Öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerine göre düzenlenmemişse bir kitap, başarılı bir ders ve kazanımlarını tamamlamış bir yabancı dilden söz edemeyiz. Öğrenci unsurunu ele alırken, öğrencinin kişilik, yaş, cinsiyet, kültür-çevre, beceri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Böylelikle bir ders kitabı daha etkin olabilir diyebiliriz.¹¹

Öğrenciler, dil öğrenme konusunda farklılık göstermektedirler. İkinci bir dil öğrenmek hafıza, taklit, zekâ, kişilik ve arka plan gibi güçlü bir kabiliyet gerektirir.¹²

1.1.3. Öğretme ve Öğrenmede Öğretmenin Rolü

Eğitim kurumlarının, tek bir kişinin idaresiyle yönetilemeyeceği aşikârdır. Okulların, bu kadar yoğun ve karmaşık olması, asıl eğitimin mimarları olan öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını artırmaktadır, öğretmenlerin sadece görevlerini yerine getirmeleri yetmez, okulların amaçlarını da üst düzey bir şekle getirip, etkileyici, öğretici, vizyon sahibi ve etik kurumlar oluşturmada yardımcı olmaları son derece öneme sahiptir.

Sadece öğretmen olmak yetmez, lider bir öğretmen olmak gereklidir. Okuldaki eğitimin uzun soluklu olması için, öğretmenlerin sahip olması beklenen on davranış şu şekilde belirlenmiştir:

1. Ders kitapları, yardımcı kitaplar, diğer eğitim araç ve gereçlerini seçer.
2. Ders müfredatını şekillendirir.
3. Öğrenci davranışlarına bir standart getirir.
4. Özel olan öğrencileri olması gereken sınıfa yönlendirir.
5. Öğretmen gelişimi ve hizmet içi eğitimlerde etkilidir.
6. Sınıf geçme sistemi ve kalıcı çözümlerde etkisi vardır.
7. Okul bütçesi konusunda karar verme yetkisi bulunur.
8. Öğretmen performanslarını değerlendirmede fikrini sunar.
9. Yeni öğretmenlerin gelişiminde yardımcı olur.
10. Yöneticilerin seçiminde rol oynar.¹³

¹¹ İbrahim Polat, “Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam Hatip Liseleri İçin Arapça” Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2003, s.25.

¹² Ali Muhammed el-Kâsımî, *İtticâhâtun Hadîse fî Ta’lîmî'l-Arabiyye lin-Nâtükîne bi'l-Lugâti'l Uhrâ*, Riyâd 1979, s.83.

Öğretmen yetiştiren kurumlar, mesleğini seven, iletişim kabiliyeti gelişmiş, ilgi ve merak seviyesi yüksek, yeniliklere açık, araştırmacı ve sorgulayıcı, çevresine iyi bir model olan öğretmenler yetiştirmelidir. Yani lider olabilmelidir, nitekim liderlik öz güven ister. Bu özelliklere sahip öğretmenler kendilerini kanıtlayıp, çevrelerine güven vermelidirler.¹⁴

2003 yılında ülkemizde gerçekleştirilen yapılandırıcı anlayış temelli müfredat değişikliği tüm eğitim sistemini olduğu gibi öğretmenleri de derinden etkilemiştir. Kırk yıla yakın davranışçı kuramın sınırlandırıcı etkisi altında kalan öğretmenlerin rolleri bu yaklaşımla beraber büyük bir değişime uğramıştır. Ancak öğretmenler davranışçı kuramın getirdiği alışkanlıkları ve rolleri üzerlerinden atamayarak geleneksel yaklaşım ve çağdaş yaklaşım arasında sıkışıp kalmışlardır. Bu durum öğretmenlerin rollerini sorgulamaya başlamalarına neden olmuştur. Henüz keşfedilemeyen ancak hissedilen yeni öğretmen rolü öğretmenlerin liderlik kapasiteleri üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla öğretmenlerin yeni rolü “lider öğretmenlik” tir.¹⁵

1.1.4. Ders Kitabı Değerlendirmesi

Kitap ve Ders Materyallerinin Sahip Olması Gereken Nitelikler

- a)-Öğretim Programının; 1.Kazanım, 2.İçerik, 3. Öğrenme ve Öğretim Süreçleri, 4.Ölçme ve Değerlendirme boyutlarına uygun olmalı,
  - b)-Dil ve anlatım doğru, ilkelere uygun olmalı,
  - c)-İletiler açık ve doğru verilmeli (Özellikle küçük çocuklar için),
  - d)-Örtük iletiler verilmemeli,
  - e)-Bilgi yanlışı ve mantıksal çelişkiler taşımamalı,
  - f)-Görseller açık, anlaşılır ve sade olmalı(Özellikle küçük çocuklar için),
  - g)-Tasarım, algıyı kolaylaştırıcı olmalıdır.
- İyi bir ders kitabı,
- a)-Hizmet ettiği öğrenci grubunun düzeyine uygun yazılmış olmalı,
  - b)-Özenli bir şekilde alt bölümlere ayrılmış olmalı,
  - c)-Öğretmene dersin öğretilmesi ile ilgili öneriler sunmalı,

---

¹³ Ronald S. Barth, “Teacher Leader”, Phi Delta Kappa, International Association For Professional Educators, www.pdkintl.org/ (12.01.2008).

¹⁴ Niyazi Can, “Öğretmenlerin Sınıfta ve Okulda Liderlik Davranışları”, *Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009, c.8, S.2, s.385-399.

¹⁵ Yakup Yiğit, Soner Doğan, Celal Teyyar Uğurlu, “Öğretmenlerin Öğretmen Liderliği Davranışlarına İlişkin Görüşleri”, *Cumhuriyet International Journal of Education (CIJE)*, April 2013, Vol:2(2), pp.96.

d)-Alıştırmalar, sorular ve değerlendirme önerileri içermelidir.

Kitap,

a)-Konu güncel mi?

b)-Farklı yetenekteki öğrencilere hizmet eder mi?

c)-Ulusal değerlerin öğretilmesine yer verilmiş mi? Sorularına “Evet” yanıtı vermelidir.¹⁶

Bu nitelikler doğrultusunda “10.Sınıf Arapça Ders Kitabı “ değerlendirilecektir.

Öğretmenler, genellikle ders kitaplarının takviye kitaba ihtiyacı olduğunu düşünürler. Ancak hemen hemen bütün ders kitaplarının takviyeye ihtiyacı olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Önemli olan ders kitabının ne derece ve ne şekilde takviyeye ihtiyacı olduğunu belirlemektir.

Ders kitabı öğrenme ve öğretim sürecinde çeşitli roller üstlenir. Bunlar;

- Sunum materyali olabilir,
- Alıştırmalara kaynak olabilir,
- Rehber kitap olabilir,
- Müfredata kaynak olabilir,
- Yeni öğretmenlere tecrübe açısından destek olabilir.

Bilindiği üzere eğitim ve öğretim amaçlarını gerçekleştirmek için dayandığı en önemli unsurların başında ders kitabı gelmektedir. Zira ders kitabı öğretim programı konularının belirginleştiği, somutlaştığı bir belge niteliğindedir. Ders kitabı, müfredat programının içeriğini ortaya koyar, öğrenciye derslerini tekrar etmesinde, hatırlamasında yardımcı olur. Öğretmen ve öğrencinin çalışmalarına yardımcı olmada, müfredat programlarının belirginleşmesinde büyük fonksiyonları olan ders kitaplarının hazırlanmasında dikkat edilmesi gerekli birtakım hususlar da vardır. Bir ya da daha fazla kişiyle belli bir plan ve program dâhilinde ders kitapları hazırlanmalıdır.¹⁷

1.1.4.1. Kitabın Düzeni

- Kitap içi tema ve konularda hangi ezber ve güçlendirme teknikleri kullanılmıştır?
- Kitabın kaynak bölümü var mıdır?

¹⁶ Eğitim ve İş görenleri Sendikası (Eğitim-İş), “ *Kitap İnceleme Raporu*”, Ocak 2018, s.3

¹⁷ Yakup Civelek, “Türkiye’de Arapça Öğretimine Dair Bazı Teklifler” (Riyad Arap Dil Enstitüsü Örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Aralık 1998, Sayı: 2, s.261.

- Kitap sözlük içermekte midir?
- Ders kitabı sınıf içi etkinlik yapmaya uygun mudur?
- Alıştırma ve ev ödevlerinin cevap anahtarı mevcut mudur?
- Alıştırma, dil bilgisi kaideleri ve okuma parçaları harekeli midir?
- Tema içi konuların uzunlukları ne kadardır? Verilen öğretim süresine uygun mudur?
- Kitap, anlamayı desteklemek için Türkçeden faydalanmış mıdır?
- Kitap, gündelik dil (Havaalanında, postanede, okulda, alışverişte, lokantada vb.) kullanım parçalarına yer vermiş midir?¹⁸

1.1.4.2. Kitabın İçeriği

Dilbilgisi

- Kitapta hangi dilbilgisi kuralları vardır? Bu dilbilgisi kuralları öğrencinin ihtiyaçlarına karşılık veriyor mu?
- Bu dilbilgisi kuralları kolay öğrenilmesi için açık bir dille anlatılmış mı? Kullanımı sıklık arz eden fiil ve kalıp cümleler içeriyor mu?
- Dilbilgisi konusu ile ilgili yeterince örnek ve alıştırma verilmiş mi?

Sözlük

- Kelime seçimi herhangi bir ölçüye mi dayanıyor?
- Kelime seçimi ve sıralanışı basitten zora doğru mu yapılmış?
- Kelime seçimi öğrenci ihtiyacına cevap veriyor mu?

Telaffuz

- Kitapta cümle vurguları, kelime vurguları ve diğer fonetik kurallar uygun şekilde verilmiş mi?
- Kitapta verilen bu telaffuz kuralları öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veriyor mu?
- Telaffuz çalışması dinleme ya da diyalog çalışması şeklinde mi yoksa ayrı bir şekilde mi verilmektedir?
- Telaffuzu kuvvetlendirmek için dikte çalışması önerilmekte midir?
- Telaffuz çalışması için CD, DVD ya da EBA Ses Dosyası var mıdır?¹⁹

¹⁸ Abdulluttalip Işdan, “İmam-Hatip Liseleri İçin Mesleki Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2014, s. 8-9.

1.1.4.3. Kitapta Öğretilen Dilin Türü

Öğretilen bir yabancı dil ise, gramere yatkın bir dil mi? Yoksa bölgelere ait lehçe mi içeriyor? Herhangi bir sosyal statüden etkilenmiş mi?

1.1.4.4. Dil Becerileri

- Dört dil becerisi (okuma-yazma–dinleme-konuşma) kitapta mevcut mudur?
- Eğer bu beceriler verilmişse dengeli bir şekilde verilmiş mi?
- Eğer dengeli bir şekilde verilmemişse hangi beceriler eksiktir?²⁰

1.1.4.5. Kitabın Başlığı, Konu İçeriği ve Sosyal Değerler

Kitabın başlığı ilgi çekici olabilir, öğrencinin dikkatini çeken, onun hazır bulunuşluk durumuna pozitif etki eden şekilde tasarlanabilir, fakat genel algı, ders kitabının adının, dersin adıyla aynı şekilde birebir verilmesidir. Örneğin; AİHL 9.sınıf Arapça, AİHL 10.sınıf Arapça, AİHL 11.sınıf Mesleki Arapça, AİHL 12.sınıf Mesleki Arapça gibi. Ders kitaplarının adı, seviye gruplarına göre farklı şekillerde verilse öğrenci için daha akılda kalıcı ve öğretici olur.

Bunun dışında okutulan yabancı dil kitapları, okutulmakta oldukları ülkenin sosyo-kültürel değerlerini mi taşımaları yoksa bu ana dile sahip olan ülkenin gelenek ve göreneklerine göre mi hazırlanmalıdır. Hangisi daha ilgi çekici, öğrenmeyi kolaylaştırıcı olurdu?

Kitap, hayatın hep pozitif yönünden mi bahsetmelidir? Bazı kitaplar tamamen iyi niyetli bazıları ise karamsar yazılmaktadır. Doğrusu her kitleye hitap edebilecek, ayrıştırmaya gitmeyen, herkesin kendinden bir şeyler bulduğu ders kitapları hazırlayabilmek. Bu sebep ile kitaplar hazırlanırken ve değerlendirilmesi yapılırken bahsedilen etkenlere dikkat edilmelidir.

---

¹⁹ Abdulluttalip Işdan, “İmam-Hatip Liseleri İçin Mesleki Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”, s.9.

²⁰ Abdulluttalip Işdan, “İmam-Hatip Liseleri İçin Mesleki Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”, s.9.

1.2.TÜRKİYE’DE ARAPÇA ÖĞRETİMİ

Günümüzde Türkiye’de, Arapların günlük yaşamda kullandıkları konuşma dili Arapçası yerine, yazı dilinde kullanılan Arapçayla konuşma öğretimi yapılmaktadır. Oysa yazı dili Arapçasıyla konuşma yaygın değildir. Bu sebeple öğrenci ya Arapların kurduğu basit cümleleri bile anlamakta güçlük çekmekte ya da anlayamamaktadır. Bu durum yazı diliyle konuşan kişilerin, Araplar tarafından yadırganmasına sebep olmaktadır.

Arapça öğretiminde bu farklılığın dikkate alınmasının Arap ülkeleriyle ve toplumlarıyla ikili ilişkilerin geliştirilmesinde; ayrıca, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda daha sağlıklı iletişim kurulabilmesinde gerekli olduğu düşünülmektedir.²¹

Uzun yıllar iç içe yaşadığımız Arapların dili ve İslam dininin temel kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’in dili olması nedeniyle günümüzde bile İngilizce, Almanca ya da Japonca gibi yabancı dil olarak görülmeyen Arapçanın, Türklerde kullanılmaya başlanması, halkıyla birlikte Müslüman olan ilk Türk devleti Karahanlılar’a dayanmaktadır. Müslümanlığı kabul eden ilk Türk devleti olan Karahanlılar’ın Müslümanlığı kabul etmesiyle Kur’an-ı Kerim’in dili olan Arapça büyük önem kazanmıştır.²²

Osmanlılar döneminde de Arapçaya olan ilgi daha da artmıştır. Nitekim Osmanlı imparatorluğu, idaresi altına aldığı her vilayette açtığı medreselerde Türkçe yerine Arapça ile öğretim yapmıştır. Özellikle duraklama ve çöküş dönemine kadar ciddi manada Arapça öğretimi yapılarak çok sayıda Arapça eserler yazan ilim adamları yetişmiştir. Ancak duraklamanın, tesir ettiği ticarete olduğu gibi, eğitimde de bu durum ortaya çıkmış ve Arapça öğretimi de bu düşüşten payını almıştır. Bu sürecin İkinci Meşrutiyete kadar devam ettiği görülmektedir.²³

İkinci Meşrutiyet, Türk Eğitim Tarihi bakımından önemli bir devredir. Çünkü Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte, Tevhidi Tedrisat kanunuyla medreseler kapatılmış ve tüm okullar tek bir çatı altında toplanmıştır. Bu süreçte Türkçeye önem verilmiş ve Arapça öğretimi 1950’li yıllarda İmam-Hatiplerin açılıp yayıldığı döneme kadar

²¹ Nazan Ertürk, “Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam-Hatip Liseleri Yeni Programa Uygun Arapça’ Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2004, s.7

²² Hasan Soyupek, “İkinci Meşrutiyet’ten Günümüze Türkiye’de Arapça Öğretimi”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Isparta 2004, s. VIII (Önsöz).

²³ Hasan Soyupek, “İkinci Meşrutiyet’ten Günümüze Türkiye’de Arapça Öğretimi”, Önsöz.

durgunluk yaşamıştır. 1950'lilerden sonra İmam-Hatiplerde ve İlahiyat Fakültelerinde öğretilmeye başlayan Arapçanın yanında farklı üniversitelerde Arap Dili Edebiyatları Bölümleri açılmaya başlamıştır.²⁴

Liselerde okutulan Arapça dersi dışında, Türkiye'de aktif bir şekilde Arapça eğitimi veren üniversite ve bölümlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi – Arapça Öğretmenliği

İstanbul Aydın Üniversitesi – Arapça Öğretmenliği

Gazi Üniversitesi(Ankara) – Arapça Öğretmenliği

Adıyaman Üniversitesi – Arapça Öğretmenliği

Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi – Arapça Öğretmenliği

İstanbul Üniversitesi – Arap Dili ve Edebiyatı

Ankara Üniversitesi – Arap Dili ve Edebiyatı

Selçuk Üniversitesi(Konya) – Arap Dili ve Edebiyatı

Atatürk Üniversitesi(Erzurum) – Arap Dili ve Edebiyatı

Dicle Üniversitesi(Diyarbakır) – Arap Dili ve Edebiyatı

Mardin Artuklu Üniversitesi – Arap Dili ve Edebiyatı

Bingöl Üniversitesi – Arap Dili ve Edebiyatı

Kafkas Üniversitesi(Kars) – Arap Dili ve Edebiyatı

Kilis 7 Aralık Üniversitesi - Arap Dili ve Edebiyatı

İstanbul Aydın Üniversitesi – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

KTO Karatay Üniversitesi(Konya) – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

Selçuk Üniversitesi(Konya) – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

Kırıkkale Üniversitesi – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

İstanbul Okan Üniversitesi – Mütercim-Tercümanlık (Arapça)

1.2.1. Yükseköğretimde Arapça Öğretimi

İlahiyat Fakültesi, Yüksek İslam Enstitüsü ve İslâmî İlimler Fakültesi olmak üzere üç farklı yükseköğretim kurumundaki İslâmî ilimler öğretimi, 20 Temmuz 1982 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan kanun hükmündeki kararname ile yeniden

²⁴ Hasan Soyupek, "İkinci Meşrutiyet'ten Günümüze Türkiye'de Arapça Öğretimi", s. 240.

yapılandırılmıştır.²⁵ Bu çerçevede Erzurum Yüksek İslâm Enstitüsü, aynı ilde bulunan İslâmî İlimler Fakültesi ile birleştirilerek İlahiyat Fakültesi adıyla Atatürk Üniversitesi'ne, diğer Yüksek İslâm Enstitüleri ise İlahiyat Fakültesi olarak buldukları bölgelerdeki üniversitelere bağlanmıştır. Böylece Türkiye'de yedi İlahiyat Fakültesi oluşturulmuş, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ile birlikte bu fakültelerin sayısı sekiz olmuştur. 1987'den itibaren farklı yıllarda açılan on beş İlahiyat Fakültesi ile bu fakültelerin toplam sayısı yirmi üçe ulaşmıştır.²⁶

Günümüzde Türkiye'de çeşitli üniversitelerde resmî olarak açılmış 86 adet devlet üniversitesi, 9 adet de farklı il ve Türkî ülkelerde (Lefkoşa ve Türkistan) olmak üzere toplam 95 adet İlahiyat Fakültesi bulunmaktadır. Bu fakültele farklı sayılarda öğrenci alınmaktadır. İlahiyat fakültelerinde İslami ilimler ağırlıklı olmak üzere çeşitli din ilimleri okutulmaktadır. Öğretim süresi genelde dört yıldır fakat Arapça hazırlık sınıfı bulunup öğretimi beş yıl olan fakülteler de vardır. Bu fakültelerde İslami ilimlerin yanında Arapça da okutulmaktadır.

İlahiyat Fakültelerini tercih edip, İslami ilimler tahsil eden ve bu alanda bilgisini zenginleştirmek isteyen öğrencilerin, ileride meslek ve uzmanlık alanına ilişkin bilgi, beceri tutum ve davranışlarını geliştirmelerinde en önemli faktörlerden birisi şüphesiz Arapça dersleridir. İlahiyat bölümünde okuyan öğrencilerin bu derse karşı tutumları gerek akademik ve gerekse mesleki başarıları açısından önemlidir.²⁷

Nitekim İlahiyat Fakültelerinde, tefsir, hadis, İslam hukuku, kelim, tasavvuf, İslam ve mezhepler tarihi öğretim elemanları çeşitli anabilim dalı toplantılarında öğrencilerin Arapça seviyelerinin düşük olmasından şikâyet etmektedirler. Türkiye'de sayısı 95'i bulmuş olan İlahiyat Fakültelerinin her birinde Arapça öğretiminde farklı metotlar ve farklı Arapça öğretim setleri kullanılmaktadır. Bu konuda fakülteler arasında bir birliktelik söz konusu olmadığı gibi aynı fakültedeki Arapça öğretim elemanları arasında da bir birliktelik görülmemektedir. Bu durum çağımızdaki dil öğretim yöntem ve teknikleri de dikkate alınarak yeni bir Arapça öğretim metodu geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu ortaya çıkmaktadır.

²⁵ Yahya Akyüz, "Türk Eğitim Tarihi", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, Ankara 1989, s. 409.

²⁶ Mustafa Usta, "Türkiye'de Yüksek Din Eğitiminin Kurumlaşma ve Ekollesme Sorunları", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları*, İstanbul 2001, s.34.

²⁷ Ahmet Kömürcü, "İlahiyat Fakültesi Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Arapça Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi(D.Ü.İ.F. Örneği)", *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Eylül 2015, Cilt:13, Sayı:3, s.124.

Arapça öğretiminde teknolojik imkânlardan (dil laboratuvarı, bilgisayar, internet, projeksiyon makinası vb.) istifade edilme düzeyinin, Arapça dersinde kullanılan yöntemlerin ve iyi bir Arapça eğitimi için İlahiyat Fakültelerinde Arapça hazırlık sınıfında kaliteli bir Arapça eğitiminin verilmesi gerekliliğinin bilinmemesi büyük bir problemdir.²⁸

1.2.2. Orta Öğretimde Arapça Öğretimi

İmam-Hatip Liseleri, bazı kesimler için salt dini eğitim yaptıran okullar olarak görülmüştür. Oysa bu okullar sadece dini eğitim yaptıran okullar olmaktan ziyade genel liselerin ders programının toplamının üzerinde yaklaşık %40 oranında dini dersler ilave edilmiş okullardır. Tefsir, Fıkıh, Kelâm, Siyer, İslam Tarihi, Dinler Tarihi, Hitabet, Arapça ve Mesleki Uygulama dersleri bu okullarda öğretilmektedir. İmam-Hatip Liselerinin programları arasında yer alan bu dersler, bu okulları diğer liseler arasında farklı bir konuma getirmektedir. Bu sebeple de Türkiye Cumhuriyeti'nin en çok tartışılan okulları olmuşlardır.²⁹

Arapça, Anadolu İmam-Hatip Liselerinde meslek dersleri arasında görülmektedir. 1951 yılında İmam Hatip Okulları yeni bir statü ile tekrar eğitim-öğretime açıldığında, bu okullarda Arapça, meslek dersi olarak okutulmaya başlanmış ve bu dersi okutması için de Yüksek İslam Enstitüsü mezunu hocalar ya da İlahiyat mezunu kişiler görevlendirilmiştir. Fakat bu mezunların pek fazla Arapça bilgisine sahip olmama ve Arapçayı okutmaya istekli olamamaları sebebiyle, dersin işlenişinde sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulu sonunda bu durumu fark ederek Arapça dersini asıl öğretmesi gerekenlerin Arapça Öğretmenliği ya da formasyon almış Arap Dili ve Edebiyatı mezunlarınının vermesi gerektiğine karar vermiştir. Bu seçimin sonrasında Arapça da, İngilizce, Almanca, Fransızca gibi bir dil olarak okutulmaya başlanmış ve yerini klasik tercüme-çeviri usulü, öğretmen odaklı Arapça öğretimi yerine, aktif, öğrenci merkezli bir eğitime bırakmıştır.³⁰

²⁸ Mehmet Soysaldı, "Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları", *EKEV Akademi Dergisi*, Güz 2010, Yıl:14, Sayı:45, s.250.

²⁹ Mustafa Öcal, "Dünden Bugüne İmam-Hatip Liseleri(1913-2013)", *100. Yılında İmam-Hatip Liseleri Sempozyumu*, Dem Yayınları, 2015, Giriş.

³⁰ Ahmet Vefa Temel, "Türkiye'de Arapça Öğretiminde Uygulanan Metotlar, Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Değerlendirme", *değİabant (AİBÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi)*, Bahar 2015, Cilt:3, Yıl:3, Sayı:5, ss.167.

İmam-Hatip Liseleri Arapça öğretimi açısından ilk kuruluş yıllarından başlayarak uzunca bir süre ders kitapları ve diğer materyaller açısından sıkıntılar çekmiştir. Ancak, şu anda kitaplar ve materyaller geliştirilmiş, Milli Eğitim Bakanlığı'nın EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) adlı akıllı tahta uygulamasında öğretmen ve öğrencilere ulaşılmış, öğretmen arkadaşlardan ürettikleri eğitim materyallerinin bu aşda paylaşılması istenmiştir ve bu sebeple belirli bir ilerleme kaydedilmiştir. Şimdi sıra, iyi yapılmış ders programları, dersini gerekli materyaller ile işleyecek, öğrenciyi kitâbi bilgilerle sıkmayacak öğretmenler ve eğitim-öğretime istekle katılıp Arapçayı öğrenmeyi hedefleyen öğrenciler yetiştirmektedir.³¹

1.2.2.1. Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programı

“Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programının vizyonu, Arapça öğrenmeye ilgi duyan, Arapça bilgi düzeyini sürekli geliştirmeye istekli, başkalarıyla işbirliği yaparak birlikte öğrenen ve özgüvenle günlük yaşantısında Arapçayı konuşabilen, bunun yanı sıra İslami kaynaklardan da istifade edebilen bireyler yetiştirmektir”.³²

“Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programı, iletişimsel yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır. Bu, dilin kurallarını öğretmek yerine kullanımını önemsemek anlamına gelmektedir. Zira dil, iletişimi sağlayan sosyal bir olgudur. Bu nedenle dil öğretimi, iletişimi sağlama hedefiyle tüm soruları cevaplayacak bir anlayışla kurgulanmalıdır. Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programı iletişimsel yaklaşımın yanı sıra öğrenilenlerin tekrar edilmesine ve aşamalı olarak yeni bilgilerin öğrenilenlere ilave edilmesine dayanan “sarmal yaklaşımı” da temel almaktadır. İletişimsel ve sarmal yaklaşımlara ek olarak programda; yakından uzağa, basitten karmaşığa, somuttan soyuta olmak üzere öğrenci merkeze alınarak dinleme-anlama, konuşma, okuma ve yazma becerilerine yoğunlaşmıştır. Ayrıca Avrupa Dil Konseyi tarafından OBM'nin uygulanması için öngördüğü Avrupa dilleri arasında Arap Dilinin yer almamasına karşın, genel geçer dil öğrenme aşamaları ve dil edinim

³¹ Sultan Şimşek, “Ders Kitapları Ve Diğer Öğretim Unsurları Açısından İmam-Hatip Liseleri'nde Arapça Öğretiminin Gelişim Seyri”, *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl:16, Sayı:50, Kış 2012, ss. 242-243.

³² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, “*Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9 ve 10.Sınıflar) Öğretim Programı*”, Ankara 2016, s.2

düzeylerinin evrenselliği göz önünde bulundurularak, adı geçen bağlamlar bazında diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nden (OBM) yararlanılmıştır.”³³

“Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Dersi Öğretim Programı öğrencilerin;

- İletişim becerilerini,
- Zihinsel ve psikomotor gelişim düzeylerini,
- Psikomotor becerilerini (sesli okuma, şarkı söyleme, drama, konuşma gibi zihin ve kas koordinasyonu ile ilgili beceriler),
- Duyuşsal becerilerini (kültürler arası hoşgörülü olma, dil öğrenmeye karşı ilgi duyma vb.),
- Dengeli biçimde dört temel dil becerisini,
- Arap kültürünü tanıma yetilerini geliştirmeye yönelik iş birliği yapacakları ve birlikte sorumlulukları paylaşacakları öğrenme ortamlarını,
- Kendi yeteneklerini keşfetmelerini, güçlü ve zayıf yönlerini tanımalarını,
- Dil becerilerini geliştirirken özellikle üretime dayalı beceriler aracılığıyla kendilerini ifade etme becerilerini,
- Kendi kendine öğrenme için materyal oluşturma ve kullanma yeteneği gibi çalışma becerilerini,

geliştirmeye yönelik kazanımlarla düzenlenmiştir.”³⁴

Yeni eğitim-öğretim programlarında hedef ve davranış yerine ‘Kazanım’ kelimesi kullanılmaktadır. Kazanım olması beklenen davranışlar, geniş zaman kipi ile aktarılır, mesela; “Dinlediği olaylarla ilgili görselleri sıralar” “Tema konularıyla ilgili düşüncelerini basit cümlelerle ifade eder” gibi. Eğitimde kazanımlara yer verilmesinin en önemli nedeni öğretimi planlı bir şekle getirmektir. Hedefler mutlaka önceden belirlenmelidir, bu belirlemeler olmazsa hiçbir eğitim programı planlanamaz. Öğretmenin derse girmeden önce hazırlık yapıp, hedef davranışları belirlemesi gerekmektedir ki derse işlemeye başlamadan önce, öğrenciyi haberdar edip hedef davranışa ulaşabilsin.

“Ülkemizde genellikle eğitim programı yerine Arapça kökenli “Müfredat” kelimesi kullanılmaktadır ve daha çok okullarda işlenen derslerin isimlerini ve haftalık

³³ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, “Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9 ve 10.Sınıflar) Öğretim Programı”, Ankara 2016, s.2.

³⁴ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, “Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9 ve 10.Sınıflar) Öğretim Programı”, Ankara 2016, s.5.

ders saatlerini gösteren çizelgeleri içermektedir. Müfredat programı sözlük anlamı olarak “bir okulu bitirmek veya bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan plan” demektir”.³⁵

Eğitim programında önceden belirlenmiş genel hedefleri ortaya çıkaracak disiplinlerin, öğrenme-öğretim süreçlerinin yöntem ve tekniklerinin planlanması için gerekli olduğu kesindir ve alt hedeflere erişim ise ancak öğretim programları ile mümkün kılınabilir. Bir başka deyişle öğrencilerden kazanılması istenilen hedef davranışların belirlenmesinden sonra bu davranışların “kime” “nasıl” “hangi yöntemle” ve “ne kadar” kazandırılacağı sorularına öğretim programları ile cevap aranır. Ülkemizde, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulanmakta olan öğretim programları MEB birimlerince hazırlanmakta ve Talim ve Terbiye Kurulu Birliği'nin onayı ile yürürlüğe girmektedir.³⁶

Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça dersi öğretimi müfredatında konuların Tümevarım yöntemiyle verilmesi gerektiğine değinilmiştir. Fakat İmam-Hatip Ortaokullarından yetersiz bir Arapça seviyesiyle gelen öğrenciye bu yöntem uygulanamamaktadır. Öğrenci, sonrasında konuların bütününe inememekte ve anlamlandırmada zorluk yaşamaktadır. Yine müfredatta hareketlerin yavaş yavaş verilir, öğrenilen hareketlerin sonrasında verilmesine gerek olmadığını vurgulanmaktadır. Oysaki öğrenci, çok az tanıdığı ya da hiç görmediği kelimelerin sürekli hareketlendirilmesini talep etmekte bu da zaman olarak Arapça öğrenim hızını düşürmektedir. Arapça gramer izahına girilmeyip, öngörülen dil yapılarının etkinlik ve alıştırmalar yoluyla verilmesinin sağlanması istenmiştir, fakat gramer kurallarından bihaber olan, fiil, fail, mefulün ne olduğunu izah edemeyen, Arapça bir ismi tekil-ikil-çoğul yapmayı beceremeyen, zamir ve işaret isimlerini bilmeyen bir öğrencinin konuşması beklenemez. Bu sebeple gramer izahı detaylandırılmadan da olsa verilmelidir.

Materyal olarak öğrenci çalışma kitabı olmaması, ders sonu verilen temrinat (alıştırma) kısmının bu amaçla verilmiş olması yeterli değildir. Öğrenci bu kısmı yapamamakta ve işleniş kısmı ders saati içine kalmaktadır, bu da yine temaların haftada 3 saat içinde bitirilmesi gerektiği düşünülürse, ders saatini etkilemektedir.

³⁵ Türk Dil Kurumu, “*Türkçe Sözlük ve İmlâ Kılavuzu*”, Ankara 2000, s.1533

³⁶ Leyla Küçükahmet, “*Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*”, Nobel Yayınevi, Ankara 2008, s.9.

Öğretmen kılavuz kitabı olmayışı ise; her konu ve temanın işlenişinin öğretmene bırakılması anlamına gelmektedir. Bu da ortak sınavlarda sıkıntı yaratmaktadır.

1.2.2.2. Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça Ders Kitabının Değerlendirmesi

10.sınıf Arapça ders kitabı yazarı, basım yılı, sayfa sayısı, dilbilgisi konuları ve içerikleri, tema ve kazanımları olarak değerlendirilmiştir.

1.2.2.2.1. 10.Sınıf Arapça Ders Kitabının Tanıtımı

10.sınıf Arapça ders kitabının genel tanıtımı:

Yazarları: Hamdi HÜSEYİN

Muhammed Ahmet HALEF

Yayın Yılı: Ankara 2018 (II. Baskı) – MEB Devlet Kitapları

Yayın Evi: Korza Yayıncılık Basım San. Ve Tic. A.Ş.

Editör: Ahmet RUHBAN

Görsel Tasarım Uzmanı: Tarık ALLUŞ

Dil Uzmanı: Ahmet POLAT

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14.07.2017 gün ve 10779663 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 03.07.2018 gün ve 12720148 sayılı yazısı ile ikinci defa 189.623 adet basılmıştır.

- Kitapta 106 Kazanım Mevcuttur. Bunlar,

Dünyamızı Tanıyalım: 17 kazanım

İnsan ve Sevgi: 17 kazanım

İbadetlerim: 18 kazanım

Sosyal Hayatımız: 15 kazanım

Örnek Şahsiyetler: 18 kazanım

Bilim ve Teknoloji: 21 kazanım

- 10.sınıf Arapça Ders Kitabında 24 saatten olmak üzere toplam 144 ders saati

bulunmaktadır.

- Sayfa sayısı 139'dur.

- Kitabın Düzeyi 10.sınıf olarak verilmiştir.

1.2.2.2.2. 10.Sınıf Arapça Ders Kitabı Dilbilgisi Konuları

1.TEMA: Dünyamızı Tanıyalım

- Kıtalar ve Ülkeler
- Renkler
- Uyruk Sorma
- Yönler
- 1-12 arası sayılar ve temyizi
- Fiil-i mazi, müfret gaib/ müfret gaibe ve tesniye gaib/ tesniye gaibe
- كان ve قد yardımcı fiilin kullanımı
- Verilen yeni kelime sayısı-30

2.TEMA: İnsan ve Sevgi

- 12-19 arası sayılar ve temyizi
- Eş anlamlı ve zıt anlamlı kelimeler
- Sosyal alanların isimleri (Huzurevi, yetimhane gibi)
- Harf-i cer kullanımı (ب،من،في)
- Emir fiil
- من أجل kelimesinin kullanımı
- Aile bireylerinin verilmesi
- Ukûd Sayılar(20-90)
- Bazı yardımcı fiil kalıpları (يستطيع أن ،عليك أن)
- Yaklaşık verilen yeni kelime sayısı-35

3.TEMA: İbadetlerim

- Beş vakit namaz, Hac, Oruç, Zekât ve Kelime-i Şehâdet
- Namaz vakitlerinin öğretilmesi
- Zarfların kullanımı
- Muzâri fiil kullanımı
- Farz ve sünnet olan ibadetler ve dil becerilerinin kullanımı
- Yaklaşık yeni kelime sayısı-28

4.TEMA: Sosyal Hayatımız

- Seyahat ile ilgili yeni kelime ve terimler
- İsm-i Fâil
- Mevsimler

-Sosyal alan isimleri (park, mülteci kampı gibi)

-Muzari fiil gelecek zaman (...س) takısı

-Yaklaşık yeni kelime sayısı-32

5.TEMA: Örnek Şahsiyetler

-Hz. Muhammed ve Soyağacı

-Dört Halife İsimleri ve Özellikleri

-İsimden Sıfat yapma (الكريم - كريم)

-Tekil isim - çoğul isim eşleştirmeleri

-Türk Büyükleri ve Özellikleri

-Yaklaşık yeni kelime sayısı-25

6.TEMA: Bilim ve Teknoloji

-Teknolojik Terimler ve birlikte kullanıldıkları fiiller

-Fiil-i muzârinin olumsuz kullanımı (لا يوجد)

-Mucitlerin isimleri ve icatları

-Tekil-Çoğul kelime eşleştirmeleri

-İsim Tamlaması(İzafet)

-Bazı kelime ve fiil kalıpları (من المتوقع ، مضرّ ب.. ، بدون)

-Yaklaşık yeni kelime sayısı-17

1.2.2.2.3. 10.Sınıf Arapça Ders Kitabı Sınıf İçi Ders Konuları ve Anlatım İçerikleri

1.Tema: Dünyamızı Tanıyalım

1.Ders: “Ülkeler ve Kıtalar” konusunda, yönler verilip, ülke ve kıta isimlerine değinilmiş, ana renkler verilmiş ara renklerden bahsedilmemiştir. Gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkelere bahsedilip ders vasıtasıyla öğrenciye öğretilmesi beklenen dil becerilerinden faydalanılmıştır. Ayrıca توجد ، تشهر ب.. ، تقع fiilleri bolca kullanılmıştır.

2.Ders: “İslam Dünyası” başlıklı ders konusunda, İslam Dünyasını anlatan bir parça ve sorularından oluşup, dil becerisi olarak تختلف ، نظر إلى ، كان fiilleri öğretilmiş, 1-12 arası sayılar ve temyizlerine yer verilmiştir.

3.Ders: “Çevre ve Kirlilik” olan ders konusunda, öğrenciyi bilinçlendirmek maksatlı okuma parçası verilmiş, çevre ile ilgili yeni terimler kullanılmıştır. Fiil-i mâzi müfred-tesniye'nin gaib ve gaibe için kullanımı gösterilmiştir.

Dil becerisi olarak قد يجب على.....، kullanımı yaygındır.

2.Tema: İnsan ve Sevgi

1.Ders: “Vatanımı Seviyorum” başlıklı ders konusunda, “Vatan” isimli bir okuma parçası verilmiş burada علم kelimesi öğretilmiştir. Dil becerisi olarak يحافظ على verilmiştir. يدافع عن ، يتكؤون ، Tekil-Çoğul kelime eşleştirmeleri yapılmış, Nehy-i Hazır konusuna giriş yapılmadan sadece örnekler sunulmuştur. 13-19 arası sayılar ve temyizi gösterilmiş bolca örnek verilmiştir.

Ayrıca yine kalıp olarak kullanılan من أجل ، يستطيع أن ، kelimeleri tekrar edilmiştir.

2.Ders: “Duygu Dünyam” adlı konu başlığı altında, Arapça Sıfatlar, Eş anlamlı-Zıt anlamlı kelimeler verilmiş. ‘دار العجزة-’Huzurevi’ ve ‘دار الأيتام-’Yetimhane’ yeni öğrenilen kelimeler listesine eklenmiştir. Kalıp olarak يجب أن verilmiştir.

3.Ders: “Anne-Baba Sevgisi” konulu derste ise aile fertleri tanıtılmış, fazla dilbilgisine giriş yapılmadan emir fiil öğretilmiş, Ukûd sayıların nasb ve cer kullanımları gösterilmiştir. من أقل ، أكثر من ، برّ الوالدين ، gibi yeni kelimeler öğretilmiştir.

3.Tema: İbadetlerim

1.Ders: “5 Vakit Namaz” adlı konuda, يصلى ve يتوضأ fiilleri verilmiş ve bolca tekrar edilmiştir. Arapça zarflar (في ، على ، بين ، أمام ، خلف) ve kullanım yerlerine dair örnekler gösterilmiştir. Vakit namazları ve isimlerinin sıralanması istenmiştir.

من أجل ، يجب على gibi kelimeler tekrar edilmiştir.

2.Ders: “Zekât ve Oruç” adlı ders konusunda, Orucun ve Namazın farz olmasına dair, kimlere iltimas sağlandığıyla ilgili öğretici parçalara yer verilmiştir.

يعود على ، يقوم يصلى ، يتمتع عن gibi kullanışlı fiiller öğretilmiştir.

3.Ders: “ Hac ve Umre” olan son konuda ise yine dini terimler öğretilmiş yeni kelime olarak ما رايك ؟ ، أتمني ، نودّي bolca kullanılmıştır. Dil becerisi olarak ما رايك ؟ ، أتمني ، نودّي gibi kelimeler verilmiştir. Farz ve Sünnet olan ibadetler Arapça olarak sınıflandırılmıştır.

4.Tema: Sosyal Hayatımız

1.Ders: “Gezelim-Görelim” adlı konuda, seyahat ederken gerekli olan terim ve kelimelerin verilmesiyle konuya giriş yapılmıştır. İsm-i Tafdil ve İsm-i Fail dilbilgisi konularıyla ilgili gramatik açıklamalara girilmeden sadece örnekler verilmiştir.

... بالنسبة لـ kalıpları öğretilmiştir. Dil becerisi olarak كان ve kardeşleri verilmiş yine dilbilgisi açıklamasına girilmemiştir. Mevsim ve renk isimleri tekrar edilmiştir.

2.Ders: “Gelenek ve Göreneklerimiz” adlı konuda, yöresel kıyafet isimleri verilmiş يرتدي fiili kullanılmıştır, yine yöresel tatlı isimleri Arapça olarak tanıtılmıştır.

3.Ders: “Sosyal Sorumluluklar” adlı konuda, sosyal alan isimleri öğretilmiş ve buralarda yaşayan mülteci, yaşlı ve çocuklardan bahsedilmiş Arapça olarak isimleri verilmiştir. Dil becerisi olarak لا تهمل ، أساعد ، تبرّع ، إستغرق ، زار kullanılmıştır.

Fiil-i muzarinin gelecek zaman anlamını verebilen ....س takısı almış muzari fiiller bolca kullanılmıştır.

5.Tema: Örnek Şahsiyetler

1.Ders: “Hz. Muhammed (Peygamberimiz)” adlı konu, hem peygamberimizin ailesinin hem de ashabının isimlerini Arapça olarak öğretmiştir.

Grammer konusu olarak isimden sıfat yapılmış fazla detaya girilmemiştir. Fiil-i muzarinin olumsuz kullanımı vardır. Genellikle siyer bilgileri veren bir konudur.

2.Ders: “Manevi Liderlerimiz”den bahseden konuda, dört halife dönemi anlatılmış دمشق ، تولي ، آخر ، قبل ، بعد ، الرّاشدين fiili tekrar kullanılmıştır. يشتهر بـ ... gibi kelimeler kullanılmıştır. Ayrıca tekil-çoğul bazı kelimeler verilmiştir.

3.Ders: “ Türk Müslüman Büyükler” adlı konuda Örnek Türk Şahsiyetlerden bahsedilmiş bu kişilerle ilgili Arapça okuma parçaları verilmiş, senelerin Arapça sayılar ile yazılışı parçaları gösterilmiştir. أصبح yardımcı fiili tekrar edilmiştir.

6.Tema: Bilim ve Teknoloji

1.Ders: “Teknolojinin Kullanımı” konusunda teknolojik fiiller ve terimler yer almaktadır. Eş anlamlı fiil eşleştirmesi, alıştırımlar kısmında işlenmiştir. عبر- من خلال gibi Fiil-i muzarinin olumsuz kullanımı tekrar edilmiştir.

2.Ders: “Buluşlar ve İcatlar” konu içerisinde önemli buluşlar ve icatlar anlatılmış, mucitlerin Arapça yazılışları verilmiştir. Alet isimleri aktarılmıştır. لم kullanımı ve بل ، إضافة الي ، متوقع أنّ gibi kelime ve fiil grupları kullanılmıştır.

3.Ders: “İslam ve Bayrak” adlı kitabın son konusunda, tekil-çoğul kelime eşleştirmeleri ve İslamiyet, Osmanlı Devlet Adamları ve buluşlarını anlatan okuma parçaları verilmiştir. Dil becerisi olarak da يبدو أنّ ، لا شك ، إهتمّ ب... ، أيّ vardır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu başlık altında araştırmanın modeli, veri toplama aracı, araştırmanın evreni ve çalışma grubunun olgusal durumuna yer verilecektir.

2.1.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada “Karma Model” kullanılmıştır. “Günümüz araştırma dünyasında nitel ve nicel yöntemlerin, araştırmada beraber kullanılmasını yöntem edinen, “karma araştırma yöntemi”(mixed methods) halen olgunlaşmakta olan bir paradigmadır. Bu yeni paradigma beraberinde karmaşıklık ve bilinmeyenler de içerdiği için araştırmacılar tarafından tercih edilmekten kaçınılmakta ve araştırmacılar nicel ya da nitel yöntemlerden birisini araştırmalarında kullanmaktadırlar. Karma araştırma yöntemi ile araştırmacılar, nicel ya da nitel yöntemler arasında seçim yapmak yerine iki yöntemi de beraberinde kullanarak araştırma güvenilirliğini artırmanın yoluna girmişlerdir”.³⁷

“Araştırmacılar, her iki yöntemi de birlikte kullanarak bir teoriyi test ederek, teorinin denetlenmesi ya da genel sonuçlara ulaşılabilmesi açısından daha doğru sonuçlara karma araştırma yöntemini kullanarak varabilirler. Çünkü seçilen yöntemden bağımsız olarak, tek bir yöntemin bir araştırmada kullanılması eksik kalabilirken, her iki yöntemin ortak kullanımı ile araştırmacılar oluşabilecek bu eksikliklerin önüne geçebileceklerdir. Bulunan sonuçlar her iki yöntemle denetlendiği için de verilen genellenebilirliği artabilecektir”.³⁸

2.1.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı, 10.sınıf Arapça ders kitabını işleyen Arapça dersi öğretmenlerine yönelik 25 adet sorudan oluşan “Öğretmen Anketi” ve 10.sınıf Arapça ders kitabını okuyan öğrencilere yönelik 20 adet sorudan oluşan “Öğrenci

³⁷ Selen B. Tunalı, Ömer Gözü & Göktuğ Özen, “Nitel ve Nicel Araştırma Yöntemlerinin Bir Arada Kullanılması Karma Araştırma Yöntemi”, *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, Haziran 2016, Cilt:24, Sayı:2, s.107.

³⁸ R. Burke Johnson, & J. Anthony Onwuegbuzie, “Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come”, *Educational researcher*, USA 2004, 33(7), s.20.

Anketinden” oluşmaktadır. Bu anket sonuçlarına dayanarak t-Testi³⁹ çıkartılmıştır. Fakat bazı soruların sadece öğretmenleri kapsamı dolayısıyla, çapraz tablolarda o sorulara yer verilmemiş, öğretmen soruları kendi içerisinde Tablo 3.7, Tablo 3.8, Tablo 3.12, Tablo 3.37, Tablo 3.60, Tablo 3.61 şeklinde analiz edilmiştir. Yine aynı şekilde, bir sorunun da öğrencilere yönelik olması sebebiyle Tablo 3.38 şeklinde analizi yapılmıştır. Ayrıca araştırmamız 4 Arapça öğretmeni ile yapılan yüz yüze görüşme tekniğiyle de desteklenmiştir. Bu görüşmelere sonuçlarda yer verilmiştir. Likert tipi ölçekte, öğrenci ve öğretmenlerden verilen ifadeleri “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” şeklinde cevaplandırılmaları istenmiştir. Anket soruları dipnotta adı geçen “Yayımlanmamış Yüksek Lisans” tezinden alınmıştır.⁴⁰

2.1.3. Araştırmanın Evreni

Araştırmalarda iki evren vardır: Genel evren ve çalışma evreni. Genel evren tanımlanması kolay fakat ulaşılması zor hatta imkânsız bir evrendir. Çalışma evreni ise ulaşılabilen bir evrendir.⁴¹ Bu tanımlamalara göre araştırmanın evreni, Isparta merkezde bulunan dört Anadolu İmam-Hatip Lisesinde (Isparta Merkez AİHL, Isparta Kız AİHL, Isparta Tevhit Akkan Kız AİHL ve Isparta Hacı Ahmet Ersöz AİHL) görevli 8 Arapça dersi öğretmeni ve yine aynı liselerde okuyan 107 kız ve 73 erkek öğrenciden oluşmaktadır.

---

³⁹**t-Testi:** Hipotez testlerinde en yaygın kullanılan testtir. İki grup verinin ortalamaları arasında belirgin bir farklılık olup olmadığını istatistiksel olarak belirlemeye çalışan bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır. (mustafaakca.com adlı siteden 20.07.2019 tarihinde alınmıştır.)

⁴⁰ Şakir Demirbaş, “Türkiye’de İmam-Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) ,Şubat 2016, Ekler.

⁴¹ Niyazi Karasar, “*Bilimsel Araştırma Yöntemi*”, Ankara 1991, s.110.

2.1.3.1. Çalışma Grubunun Olgusal Durumu

Tablo 2.1. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Erkek	73	40,6	40,6	40,6
Kız	107	59,4	59,4	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Araştırmamızın %59,4'ü nü kız , % 40,6 'sını ise erkek öğrenciler oluşturmuştur.

Tablo 2.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kadın	6	75,0	75,0	75,0
Erkek	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Isparta merkezde görev yapan anket uyguladığımız öğretmenlerin, 6 'sı bayan, 2'si erkektir.

Tablo 2.3. Öğretmenlerin MEB’de Çalışma Süresi Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-9	4	50,0	50,0	50,0
10-19	3	37,5	37,5	87,5
20-29	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Anket uyguladığımız öğretmenlerin %50’sinin 1- 9 yıl, %37,5 inin 10- 19 yıl, %12,5’inin ise 20-29 yıl arasında öğretmenlik süreleri vardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1.Bulgular

10.Sınıf Arapça ders kitabının değerlendirilmesi yapılırken, uygulamış olduğumuz anket verilerine göre bulgular verilmiştir.

3.1.1. Kitabın Taslağı ve Planı İle İlgili Bulgular

Kitabın taslağı ve planı ile ilgili, öğretmen, öğrenci ve ortak görüş verileri yorumlanmıştır.

Tablo 3. 1. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Taslağı İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	6	75,0	75,0	75,0
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Ankete katılan öğretmenlerin, %75'i kitabın taslağı ve planının yeterince uygun ve açık olduğu görüşüne “Katılırken”, %25'i bu görüşe “Katılmamak” tadır. “Hiç Katılmıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” ve “Kararsızım” cevapları ise verilmemiştir.

Tablo 3. 2. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Taslağı İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	24	13,3	13,3	13,3
Katılıyorum	38	21,1	21,1	34,4
Kararsızım	61	33,9	33,9	68,3
Katılmıyorum	38	21,1	21,1	89,4
Hiç Katılmıyorum	19	10,6	10,6	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Ankete katılan öğrencilerin, %33,9'u kitabın taslağı ve planının yeterince uygun ve açıklığı konusunda "Kararsız" olduğunu belirtirken, %21,1'si bu görüşe "Katıldığını" ve yine aynı oran "Katılmadığını" belirtmiştir. %13,3'ü "Tamamen Katılırken" %10,6'sı ise "Hiç Katılmamak" tadır.

Tablo 3. 3. Öğretmen ve Öğrencilerin Kitabın Taslağı İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitabın Taslağı ve Planı Yeterince Uygun ve Açıktır					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	24	38	61	38	19	180
	13,3%	21,1%	33,9%	21,1%	10,6%	100,0%
	100,0%	86,4%	100,0%	95,0%	100,0%	95,7%
Toplam	12,8%	20,2%	32,4%	20,2%	10,1%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	6	0	2	0	8
	0,0%	75,0%	0,0%	25,0%	0,0%	100,0%
	0,0%	13,6%	0,0%	5,0%	0,0%	4,3%
Toplam	0,0%	3,2%	0,0%	1,1%	0,0%	4,3%
Toplam Sayı	24	44	61	40	19	188
	12,8%	23,4%	32,4%	21,3%	10,1%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	12,8%	23,4%	32,4%	21,3%	10,1%	100,0%

Tablo 3.1 ve Tablo 3.2 'deki verilere göre, kitabın taslağı ve planı yeterince uygun ve açıktır görüşüne, öğretmenlerimizin %75'i "Katılıyorum", % 25'i ise "Katılmıyorum" cevabı verirken; öğrencilerin %13,3'ü "Tamamen Katılıyorum", %21,1'i "Katılıyorum", yine %21,1'i "Katılmıyorum" ve %10,6'sı "Hiç Katılmıyorum" derken, %33,9'u ise "Kararsız" olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3. 4. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Görselliği İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	6	75,0	75,0	75,0
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Ankete katılan öğretmenlerin, %75'i kitabın görsel açıdan etkili bir şekilde düzenlendiği görüşüne "Katılırken", %12,5'i "Hiç Katılmamakta" ve yine %12,5'i "Katılmamak" tadır. "Tamamen Katılıyorum" ve "Kararsızım" cevapları ise öğretmenler tarafından işaretlenmemiştir.

Tablo 3. 5. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Görselliği İle İlgili Öğrenci Görüşler

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	36	20,0	20,0	20,0
Katılıyorum	82	45,6	45,6	65,6
Kararsızım	30	16,7	16,7	82,2
Katılmıyorum	20	11,1	11,1	93,3
Hiç Katılmıyorum	12	6,7	6,7	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Ankete katılan öğrencilerin, % 45,6'sı kitabın görsel açıdan etkili bir şekilde düzenlendiği fikrine "Katılırken", %20'si bu fikre "Tamamen Katılmakta" dır. Bu

görüŖe “Katılmayanların” oranı %11,1 iken, “Hiç Katılmayanların” oranı ise %6,7’dir. Öğrencilerin %16,7’si ise “Kararsız” olduğunu belirtmiŖtir. Toplamda öğrencilerin %85,6’sının kitabı görsel açıdan dil öğretim kurallarına uygun bir Ŗekilde düzenlendiği görüŖüne sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3. 6. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10.Sınıf Arapça Ders Kitabının Görselliği İle İlgili t-Testi Sonuçları

GörüŖülenlerin Statüsü	Kitap Görsel Açıdan Etkili Bir Ŗekilde DüzenlenmiŖtir					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	36	82	30	20	12	180
	20,0%	45,6%	16,7%	11,1%	6,7%	100,0%
	100,0%	93,2%	100,0%	95,2%	92,3%	95,7%
Toplam	19,1%	43,6%	16,0%	10,6%	6,4%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	6	0	1	1	8
	0,0%	75,0%	0,0%	12,5%	12,5%	100,0%
	0,0%	6,8%	0,0%	4,8%	7,7%	4,3%
Toplam	0,0%	3,2%	0,0%	0,5%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	36	88	30	21	13	188
	19,1%	46,8%	16,0%	11,2%	6,9%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	19,1%	46,8%	16,0%	11,2%	6,9%	100,0%

Kitabın görsel açıdan dil öğretim kurallarına uygun bir Ŗekilde düzenlendiği fikrine öğretmenlerimizin %75’i, öğrencilerin ise %45,6’sı “Katılıyorum” cevabını verirken; öğrencilerin %20’si “Tamamen Katıldığını”, %11,1’i “Katılmadığını”, %6,7’si de “Hiç Katılmadığını” belirtmiŖtir. Kitabın görsel açıdan etkili bir Ŗekilde düzenlendiği fikrine “Tamamen Katılan” öğretmenimiz bulunmamakla birlikte, %12,5’i “Katılmadığını” ve yine %12,5’i de “Hiç Katılmadığını” belirtmiŖtir. Öğretmenlerden “”Kararsız” olanlar bulunmamakla birlikte öğrencilerde bu oran %16,7’dir.

Tablo 3. 7. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Kelime Listesi ve Terimlerini Yeterli Bulma İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Kararsızım	1	12,5	12,5	62,5
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	75,0
Hiç	2	25,0	25,0	100,0
Katılmıyorum				
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin %50'si kitabın kelime listesi ve terimler sözlüğünü yeterli bulurken, % 25'i hiç yeterli bulmamakta, % 12,5'i de yeterli bulmamaktadır. Bununla birlikte “Kararsız” olanların oranı %12,5 ile 1 kişidir. “Tamamen Katılıyorum” cevabını veren öğretmenimiz ise yoktur.

Tablo 3. 8. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Amaçlarıyla İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	75,0
Hiç	2	25,0	25,0	100,0
Katılmıyorum				
Toplam	8	100,0	100,0	

Materyallerin amaçlarının öğretmen ve öğrenci için kolay ve anlaşılır olduğunu düşünenler ve düşünmeyenler yarı yarıya dağılmakla birlikte “Hiç Katılmayanlar” % 25, “Katılmayanlar” %25, “Katılanlar” ise %50'dir. “Tamamen Katılan” ve “Kararsız” olan öğretmenimiz ise bulunmamaktadır.

3.1.2. Kitaptaki Aktiviteler İle İlgili Bulgular

10.Sınıf Arapça Ders Kitabının iletişim kurmada, Arapçaya olan ilgiyi artırmada, tek, eşli ya da grup olarak çalışma konusunda, telaffuz, resim ve fotoğraflarında, Arapçanın gramerini hangi yol ile öğrettiğiyle ilgili öğretmenler, öğrenciler ve ortak değerlendirme yapılmıştır.

Tablo 3. 9. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Aktivitelerinin Arapçada Yeterli İletişim Kurmaya Katkısı İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	3	37,5	37,5	37,5
Kararsızım	1	12,5	12,5	50,0
Katılmıyorum	3	37,5	37,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitaptaki aktivitelerin Arapçada yeterli olarak iletişim kurmayı sağlayıp sağlamadığı sorusuna öğretmenlerin % 37,5'i "Katılıyorum", % 37,5'i ise "Katılmıyorum" cevabını verirken %12,5 oranında öğretmen "Kararsız" olduğunu ve yine %12,5'i "Hiç Katılmadığını" belirtmiştir. Bu soruya "Tamamen "Katılıyorum" cevabını veren öğretmenimiz ise bulunmamaktadır

Tablo 3. 10. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Aktivitelerinin Arapçada Yeterli İletişim Kurmaya Katkısı İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	13	7,2	7,3	7,3
Katılıyorum	26	14,4	14,5	21,8
Kararsızım	41	22,8	22,9	44,7
Katılmıyorum	67	37,2	37,4	82,1
Hiç Katılmıyorum	32	17,8	17,9	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	,6		
Toplam	180	100,0		

Öğrencilerin yarısından fazlası %17,9 kitaptaki aktivitelerin Arapçada yeterli olarak iletişim kurmayı sağlama fikrine “Hiç Katılmamakta” ya da “Katılmamakta”dır. Kitaptaki aktivitelerin Arapçada yeterli iletişim kurmayı sağladığı fikrine %14,5’i “Katılırken” %7,3’ü “Tamamen Katıldığını” belirtmiştir. Öğrencilerin %22,9’u ise bu konuda “Kararsız”dır.

Tablo 3. 11. Öğretmen ve Öğrencilerin 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Aktivitelerinin Arapçada Yeterli İletişim Kurmaya Katkısı İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Aktiviteler Arapçada Yeterli Olarak İletişim Kurmayı Sağlıyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	13	26	41	67	32	179
	7,3%	14,5%	22,9%	37,4%	17,9%	100,0%
	100,0%	89,7%	97,6%	95,7%	97,0%	95,7%
Toplam	7,0%	13,9%	21,9%	35,8%	17,1%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	3	1	3	1	8
	0,0%	37,5%	12,5%	37,5%	12,5%	100,0%
	0,0%	10,3%	2,4%	4,3%	3,0%	4,3%
Toplam	0,0%	1,6%	0,5%	1,6%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	13	29	42	70	33	187
	7,0%	15,5%	22,5%	37,4%	17,6%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	7,0%	15,5%	22,5%	37,4%	17,6%	100,0%

Kitaptaki aktivitelerin Arapçada yeterli olarak iletişim kurmayı sağladığı fikrine öğrencilerin %7,3'ü "Tamamen Katılıyorum", %14,5'i "Katılıyorum" cevabını verirken; öğretmenlerimizin ise %37,5'i "Katılıyorum" cevabını vermiştir. Öğretmenlerimiz içerisinde "Tamamen Katılıyorum" cevabını veren bulunmamakla birlikte "Katılmayanların" % 37,5 ve "Hiç Katılmayanların" %12,5 toplam oranları ise %60'dır. Öğrencilerde "Katılmayanlar" %37,4 ile "Hiç Katılmayanların" % 17,9 toplam oranı %55,3'dür. Kitaptaki aktivitelerin Arapçada yeterli olarak iletişim kurmayı sağladığı fikrine öğretmenlerimizin %12,5'i, öğrencilerin ise %22,9'u "Kararsızım" cevabını vermişti

Tablo 3. 12. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Verilen Bulmacalar İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Kararsızım	3	37,5	37,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Ankete katılan öğretmenlerin, %50'si kitapta verilen bulmacaların Arapça dersine olan ilgiyi artırdığını düşünürken, %12,5'i bu görüşe "Hiç Katılmadım", %37,5'i de bu konuda "Kararsız" olduğunu belirtmiştir. Bu görüşe "Tamamen Katılan" öğretmenimiz ise bulunmamaktadır.

Tablo 3. 13. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Tek, Eşli ve Grup Halinde Olması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Kararsızım	1	12,5	12,5	62,5
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin %50'si kitaptaki aktivitelerin tek, eşli ve grup olarak çalışmayı desteklediği fikrine "Katılıyorum" cevabını verirken; %25'i "Katılmıyorum", %12,5'i de "Hiç Katılmıyorum" ve yine aynı oranda öğretmenimiz "Kararsızım" cevabını vermiştir. Daha önceki sorularda olduğu gibi bu soru da "Tamamen Katılıyorum" cevabını veren öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 14. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Tek, Eşli ve Grup Halinde Olması İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	18	10,0	10,2	10,2
Katılıyorum	54	30,0	30,5	40,7
Kararsızım	42	23,3	23,7	64,4
Katılmıyorum	43	23,9	24,3	88,7
Hiç Katılmıyorum	20	11,1	11,3	100,0
Toplam	177	98,3	100,0	
Cevapsız	3	1,7		
Toplam	180	100,0		

Ankete katılan öğrencilerin, çoğunluğu %40,7 kitaptaki aktivitelerin tek, eşli ve grup olarak çalışmayı desteklediği fikrine “Katılırken”, %11,3’ü bu görüşe “Hiç Katılmadığımı”, % 10,2’si “Tamamen Katıldığımı” belirtmiştir. “Kararsız” olanların oranı % 23,7 iken, 3 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3. 15. Öğretmen ve Öğrencilerin 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Tek, Eşli ve Grup Halinde Olması İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Aktiviteler, Tek, Eşli ve Grup Olarak Çalışmayı Destekliyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	18	54	42	43	20	177
	10,2%	30,5%	23,7%	24,3%	11,3%	100,0%
	100,0%	93,1%	97,7%	95,6%	95,2%	95,7%
Toplam	9,7%	29,2%	22,7%	23,2%	10,8%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	4	1	2	1	8
	0,0%	50,0%	12,5%	25,0%	12,5%	100,0%
	0,0%	6,9%	2,3%	4,4%	4,8%	4,3%
Toplam	0,0%	2,2%	0,5%	1,1%	0,5%	4,3%
Sayı	18	58	43	45	21	185
	9,7%	31,4%	23,2%	24,3%	11,4%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	9,7%	31,4%	23,2%	24,3%	11,4%	100,0%

Kitaptaki aktivitelerin tek, eşli ve grup olarak çalışmayı desteklediği fikrine öğrencilerin %10,2'si "Tamamen Katılırken", %30,5 'i ise "Katılmakta"dır. Öğretmenlerimiz de ise "Tamamen Katılan" bulunmamakla birlikte, %50'si "Katılıyorum" cevabını vermiştir.

Öğrenciler de "Katılmayanlar" %24,3 öğretmenler de ise %25 olmakla birlikte; öğrencilerde "Hiç Katılmayanlar" %11,3, öğretmenler de ise %12,5'dir. "Kararsız" olduğunu belirten öğrencimizin oranı %23,7 iken, öğretmenlerimizde bu oran %12,5'dir.

Tablo 3. 16. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Kullanılan Resim ve Fotoğraflarla İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	1	12,5	12,5	12,5
Katılıyorum	5	62,5	62,5	75,0
Kararsızım	1	12,5	12,5	87,5
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin % 62,5'i kitapta kullanılan resim ve fotoğrafların yeni kelimelerin daha rahat öğrenmesini sağladığı fikrine "Katıldığını" belirtirken; %12,5'i "Tamamen Katıldığını" ve yine % 12,5'i bu konuda "Kararsız" olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin %12,5'i ise bu görüşe "Katılmadığını" belirtmiştir. "Hiç Katılmıyorum" cevabını veren öğretmenimiz ise bulunmamaktadır.

Tablo 3. 17. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Kullanılan Resim ve Fotoğraflarla İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	54	30,0	30,2	30,2
Katılıyorum	46	25,6	25,7	55,9
Kararsızım	29	16,1	16,2	72,1
Katılmıyorum	29	16,1	16,2	88,3
Hiç Katılmıyorum	21	11,7	11,7	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	,6		
Toplam	180	100,0		

Kitapta kullanılan resim ve fotoğrafların yeni kelimeleri daha rahat öğrenmeyi sağladığı fikrine öğrencilerin %30,2'si "Tamamen Katılırken", %25,7'sinin "Katıldığı", % 16,2'sinin "Kararsız" olduğu, yine %16,2'si "Katılmadığı" görülmüştür. Bu görüşe % 11,7'si "Hiç Katılmadığını" belirtirken 1 öğrenci ise cevap vermemiştir.

Tablo 3. 18. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Kullanılan Resim ve Fotoğraflarla İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitapta Kullanılan Resimler ve Fotoğraflar Yeni Kelimeleri Daha Rahat Öğrenmeyi Sağlıyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	54	46	29	29	21	179
	30,2%	25,7%	16,2%	16,2%	11,7%	100,0%
	98,2%	90,2%	96,7%	96,7%	100,0%	95,7%
Toplam	28,9%	24,6%	15,5%	15,5%	11,2%	95,7%
Öğretmen Sayı	1	5	1	1	0	8
	12,5%	62,5%	12,5%	12,5%	0,0%	100,0%
	1,8%	9,8%	3,3%	3,3%	0,0%	4,3%
Toplam	0,5%	2,7%	0,5%	0,5%	0,0%	4,3%
Toplam Sayı	55	51	30	30	21	187
	29,4%	27,3%	16,0%	16,0%	11,2%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	29,4%	27,3%	16,0%	16,0%	11,2%	100,0%

Kitapta kullanılan resimler ve fotoğrafların yeni kelimeleri daha rahat öğrenmeyi sağladığı fikrine öğrencilerin %30,2'si, öğretmenlerin ise %12,5'i "Tamamen Katılmakta", öğrencilerin %25,7'si, öğretmenlerin ise %62,5'i "Katılmakta", öğrencilerin %16,2'si öğretmenlerin ise %12,5'i "Kararsız" ve öğrencilerin %11,7'si "Hiç Katılmadığını" belirtmekle birlikte, öğretmenlerimizde "Hiç Katılmayanlar" bulunmamaktadır.

Kitapta kullanılan resimler ve fotoğrafların yeni kelimeleri daha rahat öğrenmeyi sağladığı konusunda öğrencilerin %16,2'si, öğretmenlerin ise %12,5'i "Kararsız" olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3. 19. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dinleme Parçaları, Kelimeleri ve Telaffuzları İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	2	25,0	25,0	25,0
Katılıyorum	3	37,5	37,5	62,5
Kararsızım	1	12,5	12,5	75,0
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitaptaki dinleme parçalarının kelimeleri daha iyi telaffuz etmeyi sağladığı fikrine öğretmenlerimizin yarısından fazlası %62,5 “Katılırken”, “Hiç Katılmayanların” oranı %12,5, “Katılmayanların” da %12,5’dir. “Kararsızların” oranı ise %12,5’dir.

Tablo 3. 20. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dinleme Parçaları, Kelimeleri ve Telaffuzları İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	17	9,4	9,4	9,4
Katılıyorum	24	13,3	13,3	22,8
Kararsızım	36	20,0	20,0	42,8
Katılmıyorum	54	30,0	30,0	72,8
Hiç Katılmıyorum	49	27,2	27,2	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Kitaptaki dinleme parçalarından öğrencilerin yeterince verim almadığı sonucu çıkmaktadır. Çünkü anket uyguladığımız öğrencilerin %27,2’si kitaptaki dinleme parçalarının kelimeleri daha iyi telaffuz etmeyi sağlama fikrine “Hiç Katılmamakta”, ya da “Katılmamak” tadır. %20’sinin de “Kararsız” olduğu görülmektedir.

Öğrencilerden sadece % 22,8’i kitaptaki dinleme parçalarının kelimeleri daha iyi telaffuz etmeye yaradığı fikrine “Katılmakta”dır.

Tablo 3. 21. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dinleme Parçaları, Kelimeleri ve Telaffuzları İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Dinleme Parçaları Kelimeleri Daha İyi Telaffuz Etmemi Sağlıyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	17	24	36	54	49	180
	9,4%	13,3%	20,0%	30,0%	27,2%	100,0%
	89,5%	88,9%	97,3%	98,2%	98,0%	95,7%
Toplam	9,0%	12,8%	19,1%	28,7%	26,1%	95,7%
Öğretmen Sayı	2	3	1	1	1	8
	25,0%	37,5%	12,5%	12,5%	12,5%	100,0%
	10,5%	11,1%	2,7%	1,8%	2,0%	4,3%
Toplam	1,1%	1,6%	0,5%	0,5%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	19	27	37	55	50	188
	10,1%	14,4%	19,7%	29,3%	26,6%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	10,1%	14,4%	19,7%	29,3%	26,6%	100,0%

Kitaptaki dinleme parçalarının kelimeleri daha iyi telaffuz etmeyi sağladığı fikrine öğrencilerin %9,4'ü, öğretmenlerin % 25'i "Tamamen Katılmakta", öğrencilerin %13,3'ü, öğretmenlerin %37,5'i "Katılmakta", öğrencilerin %30'u, öğretmenlerin %12,5'i "Katılmamakta" ve öğrencilerin %27,2'si, öğretmenlerin ise %12,5'i "Hiç Katılmamak" tadır.

Kitaptaki dinleme parçalarının kelimeleri daha iyi telaffuz edip etmediği konusunda "Kararsız" olduğunu belirten öğrencilerin oranı %20 iken, öğretmenlerin oranı %12,5'dir.

Tablo 3. 22. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevapları Olması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	5	62,5	62,5	62,5
Kararsızım	1	12,5	12,5	75,0
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin % 62,5’lik bir oranı yani çoğunluğu, kitaptaki aktivitelerin yaratıcı, özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağladığı fikrine “Katılırken”, %12,5’i “Katılmadığını” ve yine aynı oranda öğretmenimiz ise “Hiç Katılmadığını” belirtmiştir. %12,5’i ise bu konuda “Kararsız” dır.

Tablo 3. 23. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevapları Olması İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	14	7,8	7,8	7,8
Katılıyorum	32	17,8	17,8	25,6
Kararsızım	47	26,1	26,1	51,7
Katılmıyorum	53	29,4	29,4	81,1
Hiç Katılmıyorum	34	18,9	18,9	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Kitaptaki aktivitelerin yaratıcı, özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağladığına öğrencilerin %7,8’i “Tamamen Katılırken”, %17,8’i sadece “Katılmakta” dır. Bu görüşe %29,4’ü “Katılmamakta”, %18,9’u “Hiç Katılmamak” tadır. %26,1’i ise “Kararsız” dır.

Tablo 3. 24. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Aktivitelerin Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevapları Olması İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Aktiviteler Yaratıcı, Özgün ve Bağımsız Cevaplar Vermeyi Sağlıyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	14	32	47	53	34	180
	7,8%	17,8%	26,1%	29,4%	18,9%	100,0%
	100,0%	86,5%	97,9%	98,1%	97,1%	95,7%
Toplam	7,4%	17,0%	25,0%	28,2%	18,1%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	5	1	1	1	8
	0,0%	62,5%	12,5%	12,5%	12,5%	100,0%
	0,0%	13,5%	2,1%	1,9%	2,9%	4,3%
Toplam	0,0%	2,7%	0,5%	0,5%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	14	37	48	54	35	188
	7,4%	19,7%	25,5%	28,7%	18,6%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	7,4%	19,7%	25,5%	28,7%	18,6%	100,0%

Kitaptaki aktivitelerin yaratıcı, özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağladığı fikrine öğrencilerin %7,8'i, “Tamamen Katılmakta”, öğretmenlerde ise “Tamamen Katılan” bulunmamaktadır. Öğrencilerin %17,8'i, öğretmenlerin %62,5'i “Katılmakta”, öğrencilerin %29,4'ü, öğretmenlerin %12,5'i “Katılmamakta” ve öğrencilerin %18,9'u, öğretmenlerin ise %12,5'i “Hiç Katılmamak” tadır.

Tablo 3. 25. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Kurallarının ve Kelimelerin, Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretimi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	3	37,5	37,5	37,5
Katılmıyorum	4	50,0	50,0	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitaptaki Arapça dilbilgisi kurallarının şarkı, öykü anlatımı ve oyun yoluyla öğretildiği fikrine öğretmenlerimizin %50'si “Katılmamakta”, %12,5'i “Hiç Katılmamakla” birlikte; %37,5'i “Katıldığını” belirtmiştir. Bu görüşe “Tamamen Katılan” veya “Kararsız” olduğunu belirten öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 26. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Kurallarının ve Kelimelerin, Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretimi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	10	5,3	5,6	5,6
Katılıyorum	14	7,4	7,8	13,3
Kararsızım	29	15,4	16,1	29,4
Katılmıyorum	63	33,5	35,0	64,4
Hiç Katılmıyorum	64	34,0	35,6	100,0
Toplam	180	95,7	100,0	
Cevapsız	8	4,3		
Toplam	188	100,0		

Kitabın Arapça dilbilgisi kurallarını şarkı, öykü anlatımı ve oyun yoluyla öğrettiğini düşünenler %64,4 “Katılıyorum” cevabını vermiştir. “Kararsız” cevabını verenler %29,4 dür. Cevap vermeyen öğrenci sayısı ise 8'dir. Bu rakam şu ana kadar boş bırakılan en yüksek sayıdır. Yüzdesi de %4,3'dür.

Tablo 3. 27. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Kurallarının ve Kelimelerin, Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretimi İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitapta Arapça Dilbilgisi Kuralları ve Kelimeler Şarkı, Öykü Anlatımı ve Oyun Yoluyla Öğretiliyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	10	14	29	63	64	180
	5,6%	7,8%	16,1%	35,0%	35,6%	100,0%
	100,0%	82,4%	100,0%	94,0%	98,5%	95,7%
Toplam	5,3%	7,4%	15,4%	33,5%	34,0%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	3	0	4	1	8
	0,0%	37,5%	0,0%	50,0%	12,5%	100,0%
	0,0%	17,6%	0,0%	6,0%	1,5%	4,3%
Toplam	0,0%	1,6%	0,0%	2,1%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	10	17	29	67	65	188
	5,3%	9,0%	15,4%	35,6%	34,6%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	5,3%	9,0%	15,4%	35,6%	34,6%	100,0%

Kitaptaki Arapça dilbilgisi kurallarının ve kelimelerin öykü anlatımı ve oyun yoluyla öğretildiği görüşüne öğrencilerin %5,6'sı "Tamamen Katılmakta", %7,8'i ise "Katıldığını" bildirmektedir. Öğretmenlerimiz de ise bu oran daha yüksek çıkmıştır. Buna göre "Tamamen Katılan" öğretmenimiz olmamakla birlikte katıldığını belirten öğretmenlerimizin oranı %37,5'dir. Öğrencilerimizin %35'i "Katılmıyorum" derken; %35,6'sı ise "Hiç Katılmıyorum" cevabını vermiştir.

Öğretmenlerimizde "Katılmayanların" oranı %50, "Hiç Katılmayanların" oranı ise %12,5'dir. Bu soruya "Kararsızım" cevabını veren öğretmen bulunmamakla birlikte öğrencilerde bu oran %16,1'dir.

3.1.3. Arapçayı Öğrenme Becerileri İle İlgili Bulgular

Dört dil becerisinin dengeli sunumu ve Arapça telaffuzdaki doğallıkla ilgili öğretmen, öğrenci ve ortak görüşler değerlendirilmiştir.

Tablo 3. 28. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Materyallerin Dört Dil Becerisi (Okuma, yazma, konuşma ve dinleme) İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Katılmıyorum	3	37,5	37,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitaptaki materyallerin dört dil becerisini (okuma-yazma-konuşma ve dinleme) dengeli olarak sağladığı fikri öğretmenler arasında 3 grubun oluşmasına sebep olmuştur. Buna göre öğretmenlerimizin %50’si bu fikre “Tamamen Katılırken”, %37,5’i “Katılmamakta” ve %12,5’ide “Hiç Katılmamakta”dır. “Tamamen Katıldığını” veya “Kararsız” olduğunu belirten öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 29. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Materyallerin Dört Dil Becerisi (Okuma, yazma, konuşma ve dinleme) İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	12	6,7	6,7	6,7
Katılıyorum	53	29,4	29,6	36,3
Kararsızım	51	28,3	28,5	64,8
Katılmıyorum	40	22,2	22,3	87,2
Hiç Katılmıyorum	23	12,8	12,8	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	,6		
Toplam	180	100,0		

Kitaptaki materyallerin okuma, yazma, konuşma ve dinleme olarak tanımladığımız dört dil becerisini dengeli olarak sunduğunu düşünenlerin oranı ile düşünmeyenlerin oranı birbirine yakın çıkmıştır. Buna göre bu fikre “Katılanların” oranı %29,4 iken “Tamamen Katılanlar” ın oranı %6,7’dir. “Katılmayanlar” %22,3 ile “Hiç Katılmayanlar” ın oranı %12,8’dir. Bununla birlikte “Kararsız” olanların oranı ise %28,5’dir.

Tablo 3. 30. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Materyallerin Dört Dil Becerisi (Okuma, yazma, konuşma ve dinleme) İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Materyaller 4 Dil Becerisini (Okuma-Yazma-Konuşma ve Dinleme) Dengeli Olarak Sunuyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	12	53	51	40	23	179
	6,7%	29,6%	28,5%	22,3%	12,8%	100,0%
	100,0%	93,0%	100,0%	93,0%	95,8%	95,7%
Toplam	6,4%	28,3%	27,3%	21,4%	12,3%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	4	0	3	1	8
	0,0%	50,0%	0,0%	37,5%	12,5%	100,0%
	0,0%	7,0%	0,0%	7,0%	4,2%	4,3%
Toplam	0,0%	2,1%	0,0%	1,6%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	12	57	51	43	24	187
	6,4%	30,5%	27,3%	23,0%	12,8%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	6,4%	30,5%	27,3%	23,0%	12,8%	100,0%

Kitaptaki materyallerin dört dil becerisini (okuma-yazma-konuşma ve dinleme) dengeli olarak sunduğu görüşüne öğretmenlerin %50’si öğrencilerin ise %29,6’sı “Katıldığını” belirtirken, öğretmenlerin %37,5’i, öğrencilerin ise %22,3’ü “Katılmadığını”, öğretmenlerin %12,5’i, öğrencilerin ise %12,8’i “Hiç Katılmadığını” belirtmişlerdir.

Kitaptaki materyallerin dört dil becerisini dengeli olarak sunduğu görüşüne “Tamamen Katılan” ve “Kararsız” olan öğretmen bulunmamakla birlikte öğrencilerin %6,7’si “Tamamen Katılırken”, %28,5’i “Kararsız” olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3. 31. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının, Arapçanın Telaffuzunu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlaması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	1	12,5	14,3	14,3
Kararsızım	2	25,0	28,6	42,9
Katılmıyorum	3	37,5	42,9	85,7
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	14,3	100,0
Toplam	7	87,5	100,0	
Cevapsız	1	12,5		
Toplam	8	100,0		

Kitabın Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağladığı konusunda da öğretmenlerimiz fikir ayrılıklarına düşmüşlerdir. Buna göre öğretmenlerimizin %42,9'u "Katılmıyorum", %28,6'sı "Kararsızım", %14,3'ü "Katılıyorum" derken; yine %14,3'ü "Hiç Katılmıyorum" cevabını vermiştir.

Tablo 3. 32. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının, Arapçanın Telaffuzunu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlaması İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	10	5,6	5,6	5,6
Katılıyorum	28	15,6	15,6	21,2
Kararsızım	58	32,2	32,4	53,6
Katılmıyorum	45	25,0	25,1	78,8
Hiç Katılmıyorum	38	21,1	21,2	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	0,6		
Toplam	180	100,0		

Kitabın Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağladığını düşünenlerden %5,6'sı bu fikre "Tamamen Katılıyorum", %21,2'si "Hiç Katılmıyorum" demiştir.

Öğrencilerin %32,4'ü “Kararsız” olduklarını belirtirken, 1 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3. 33. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının, Arapçanın Telaffuzunu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlaması İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitap, Arapça Telaffuzu Doğal Yoluyla Çalışmayı Sağlıyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	10	28	58	45	38	179
	5,6%	15,6%	32,4%	25,1%	21,2%	100,0%
	100,0%	96,6%	96,7%	93,8%	97,4%	96,2%
Toplam	5,4%	15,1%	31,2%	24,2%	20,4%	96,2%
Öğretmen Sayı	0	1	2	3	1	7
	0,0%	14,3%	28,6%	42,9%	14,3%	100,0%
	0,0%	3,4%	3,3%	6,3%	2,6%	3,8%
Toplam	0,0%	0,5%	1,1%	1,6%	0,5%	3,8%
Toplam Sayı	10	29	60	48	39	186
	5,4%	15,6%	32,3%	25,8%	21,0%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	5,4%	15,6%	32,3%	25,8%	21,0%	100,0%

Kitabın Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağladığı görüşüne hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin çoğunluğu “Katılmadığı”, “Hiç Katılmadığı” ve “Kararsız” olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin %42,9’u, öğrencilerin %25,1’i “Katılmıyorum” derken; öğretmenlerin %14,3’ü, öğrencilerin %21,2’si “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Öğretmenlerin %28,6’sı, öğrencilerin ise %32,4’ü “Kararsız” olduklarını belirtirken; “Katılma” ve “Tamamen Katılma” oranları hem öğrencilerde hem öğretmenlerde çok düşük çıkmıştır. Öğretmenlerde “Tamamen Katılan” bulunmazken, öğrencilerde “Tamamen Katılan” %5,6 öğretmenlerde “Katılan” % 14,3 ve öğrencilerde ise %15,6 gibi düşük bir orandır.

3.1.4. Kitapta Öğretilen Dil ve Düzeyi İle İlgili Bulgular

Kitapta öğretilen dilin, öğrencinin seviyesine uygunluğu, konu ve kelimelerinin verilmesi gereken sırada olup olmaması, konuların kısa, basit ve anlaşılır olması ve bu kitapta kullanılan dilin gerçek hayatta kullanılmasıyla ilgili yapılan öğretmen, öğrenci ve ortak görüşler değerlendirilmiştir.

Tablo 3. 34. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Öğretilen Dilin, Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayla İlgisi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	6	75,0	75,0	75,0
Kararsızım	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitapta öğretilen dilin gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıtıp yansıtmadığı konusunda öğretmenler arasında çok fazla fikir ayrılığı yaşanmamıştır. Bu fikre “Tamamen Katılanlar”, “Katılmayanlar” ve “Hiç Katılmayanlar” olmamakla birlikte %75’i “Katılmakta”, %25’i de bu konuda “Kararsız” kalmaktadır.

Tablo 3. 35. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Öğretilen Dilin, Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayla İlgisi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	10	5,6	5,6	5,6
Katılıyorum	30	16,7	16,7	22,2
Kararsızım	56	31,1	31,1	53,3
Katılmıyorum	36	20,0	20,0	73,3
Hiç Katılmıyorum	48	26,7	26,7	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Ankete katılan öğrencilerin, çoğunluğu %26,7’si kitapta kullanılan dilin gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıttığını düşünmezken; %22,2’si yansıttığını düşünmektedir. %31,1’i ise “Kararsız” olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3. 36. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabında Öğretilen Dilin, Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayla İlgisi İle t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitapta Kullanılan Dil Gerçek Hayatta Kullanılan Arapçayı Yansıtıyor					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	10	30	56	36	48	180
	5,6%	16,7%	31,1%	20,0%	26,7%	100,0%
	100,0%	83,3%	96,6%	100,0%	100,0%	95,7%
Toplam	5,3%	16,0%	29,8%	19,1%	25,5%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	6	2	0	0	8
	0,0%	75,0%	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	0,0%	16,7%	3,4%	0,0%	0,0%	4,3%
Toplam	0,0%	3,2%	1,1%	0,0%	0,0%	4,3%
Toplam Sayı	10	36	58	36	48	188
	5,3%	19,1%	30,9%	19,1%	25,5%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	5,3%	19,1%	30,9%	19,1%	25,5%	100,0%

Kitapta öğretilen dilin, gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıttığı görüşüne öğretmenler arasında “Katılıyorum” %75 ve “Kararsızım” %25 şeklinde dağılım olurken; öğrencilerin %5,6’sı “Tamamen Katılıyorum”, %16,7’si “Katılıyorum”, %31,1’i “Kararsızım” ve %20’si “Katılmıyorum”, %26,7’si “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermişlerdir.

Tablo 3. 37. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Öğrencilerin Arapça Seviyesine Uygunluğu İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	5	62,5	62,5	62,5
Kararsızım	1	12,5	12,5	75,0
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Ankete katılan öğretmenlerin, çoğunluğu %62,5 kitabın öğrencinin Arapça seviyesine uygun bir dil kullandığını belirtirken; %25’i bu duruma “Katılmadığını”

belirtmiştir. %12,5'i ise "Kararsız" dır. "Tamamen Katılanlar" ve "Hiç Katılmayanlar" bulunmamaktadır.

Tablo 3. 38. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Kendi Arapça Seviyesine Uygunluğu İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	18	10,0	10,0	10,0
Katılıyorum	30	16,7	16,7	26,7
Kararsızım	35	19,4	19,4	46,1
Katılmıyorum	37	20,6	20,6	66,7
Hiç Katılmıyorum	60	33,3	33,3	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Öğrencilerden, kitabın kendi Arapça seviyelerine uygun olduğunu düşünenlerin oranı %26,7 iken; uygun olmadığını düşünenlerin oranı ise %66,7 gibi yüksek bir orandadır. Bu konuda "Kararsız" olduğunu belirten öğrencilerin oranı ise %19,4'tür.

Tablo 3. 39. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerin Öğretiminin Sırası İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	5	62,5	62,5	62,5
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	75,0
Hiç Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin %62,5'i kitaptaki dilbilgisi konularının ve kelimelerinin öğretim sırasının uygun bir şekilde verildiği fikrine "Katıldığını" belirtirken; %25'i "Hiç Katılmamakta" ve %12,5'i de "Katılmamak" tadır. Bu fikre "Tamamen Katılan" veya "Kararsız" olduğunu belirten öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 40. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerin Öğretiminin Sırası İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	17	9,4	9,6	9,6
Katılıyorum	46	25,6	25,8	35,4
Kararsızım	44	24,4	24,7	60,1
Katılmıyorum	41	22,8	23,0	83,1
Hiç Katılmıyorum	30	16,7	16,9	100,0
Toplam	178	98,9	100,0	
Cevapsız	2	1,1		
Toplam	180	100,0		

Kitaptaki dilbilgisi konularının ve kelimelerinin öğretim sırasının uygun olduğu fikrine öğrencilerin %25,8'i "Katılırken", % 9,6'sı "Tamamen Katılmakta", %23'ü "Katılmamakta", % 16,9'u ise "Hiç Katılmamak" tadır.

Ankete katılan öğrencilerin, %24,7'si öğretim sırası konusunda "Kararsız" olduğunu belirtirken, 2 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3. 41. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerin Öğretiminin Sırası İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Dilbilgisi Konularının ve Kelimelerinin Öğretim Sırası Uygun Şekilde Verilmiştir					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
	Öğrenci Sayı	17 9,6%	46 25,8%	44 24,7%	41 23,0%	
Toplam	100,0%	90,2%	100,0%	97,6%	93,8%	95,7%
Öğretmen Sayı	0 0,0%	5 62,5%	0 0,0%	1 12,5%	2 25,0%	8 100,0%
Toplam	0,0%	9,8%	0,0%	2,4%	6,3%	4,3%
Toplam Sayı	17 9,1%	51 27,4%	44 23,7%	42 22,6%	32 17,2%	186 100,0%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	9,1%	27,4%	23,7%	22,6%	17,2%	100,0%

Öğretmenlerin %62,5'i kitaptaki dilbilgisi konularının ve kelimelerinin öğretim sırasının uygun şekilde verildiği görüşüne “Katıldığını”, %12,5'i “Katılmadığını”, %25'i de “Hiç Katılmadığımı” belirtirken; öğrencilerde bu oranlar değişiklik göstermektedir. Buna göre öğrencilerin %25,8'i “Katılıyorum”, %9,6'sı “Tamamen Katılıyorum”, %24,7'si “Kararsızım”, %23'ü “Katılmıyorum” ve %16,9'u “Hiç Katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 3. 42. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının Kısa ve Basit Örneklerle Sunulması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	2	25,0	25,0	25,0
Katılıyorum	4	50,0	50,0	75,0
Kararsızım	1	12,5	12,5	87,5
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitaptaki dilbilgisi konularının kısa ve basit örneklerle sunulduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %75'e denk gelmektedir. Buna göre görüştüğümüz öğretmenlerin %50'si "Katılıyorum", %25'i "Tamamen Katılıyorum", %12,5'i "Katılmıyorum" ve yine %12,5'i "Kararsızım" cevabını vermiştir. "Hiç Katılmadığımı" belirten öğretmenimiz ise bulunmamaktadır.

Tablo 3. 43. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konularının Kısa ve Basit Örneklerle Sunulması İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	16	8,9	8,9	8,9
Katılıyorum	59	32,8	33,0	41,9
Kararsızım	35	19,4	19,6	61,5
Katılmıyorum	25	13,9	14,0	75,4
Hiç Katılmıyorum	44	24,4	24,6	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	0,6		
Toplam	180	100,0		

Kitaptaki dilbilgisi konularının kısa ve basit örneklerle sunulduğunu düşünen öğrencilerin oranı % 33,0 ile düşünmeyenlerin oranı %14,0 çıkmıştır. "Kararsız" olduğunu belirten öğrencilerin oranı % 19,6 iken, 1 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3. 44. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabındaki Dilbilgisi Konuların Kısa ve Basit Örneklerle Sunulması İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitaptaki Dilbilgisi Konuları Kısa ve Basit Örneklerle Sunulmaktadır					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	16	59	35	25	44	179
	8,9%	33,0%	19,6%	14,0%	24,6%	100,0%
	88,9%	93,7%	97,2%	96,2%	100,0%	95,7%
Toplam	8,6%	31,6%	18,7%	13,4%	23,5%	95,7%
Öğretmen Sayı	2	4	1	1	0	8
	25,0%	50,0%	12,5%	12,5%	0,0%	100,0%
	11,1%	6,3%	2,8%	3,8%	0,0%	4,3%
Toplam	1,1%	2,1%	0,5%	0,5%	0,0%	4,3%
Toplam Sayı	18	63	36	26	44	187
	9,6%	33,7%	19,3%	13,9%	23,5%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	9,6%	33,7%	19,3%	13,9%	23,5%	100,0%

Kitaptaki dilbilgisi konularının kısa ve basit örneklerle anlatıldığı görüşüne öğretmenlerin çoğunluğu yani %50'si "Katılıyorum", %25'i "Tamamen Katılıyorum" şeklinde görüş bildirirken, öğrencilerde bu oran %33 "Katılıyorum" ve %8,9 "Tamamen Katılıyorum" şeklindedir. Öğretmenlerin %12,5'i "Kararsızım" ve yine %12,5'i "Katılmıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin ise %24,6'sı "Hiç Katılmadığımı", %14'ü "Katılmadığımı", %19,6'sı da "Kararsız" olduğunu belirtmiştir.

3.1.5. Ders Kitabının Konu Ve İçeriği İle İlgili Bulgular

Ders kitabının içeriği Arapçayı öğrenen birisinin ihtiyaçları, konular ve içeriğin gerçek yaşamla ilişkisi, materyallerin yeterince ilginç ve çeşitli olması ile ilgili sonuçların analizi verilmiştir.

Tablo 3. 45. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Arapça Öğrenen Birisinin İhtiyaçlarına Uygunluğu İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Kararsızım	2	25,0	25,0	75,0
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitabın konuları ve içeriğinin Arapça öğrenen birisinin ihtiyaçlarına uygun olduğu fikrine “Katılanların” oranı %50, “Katılmayanların” ve “Hiç Katılmayanların” oranı %12,5’dir. “Kararsız” olanların oranı da %25’dir. “Tamamen Katılan” öğretmenimiz ise bulunmamaktadır.

Tablo 3. 46. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Arapça Öğrenen Birisinin İhtiyaçlarına Uygunluğu İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	16	8,9	8,9	8,9
Katılıyorum	37	20,6	20,6	29,4
Kararsızım	43	23,9	23,9	53,3
Katılmıyorum	43	23,9	23,9	77,2
Hiç Katılmıyorum	41	22,8	22,8	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

Kitabın konularının ve içeriğinin Arapça öğrenen birisi olarak ihtiyaçlarına uygun olduğunu düşünen öğrencilerin oranı %29,4 düşünmeyen öğrencilere % 47,8 göre daha azdır. Ankete katılan öğrencilerin, %23,9’u ise bu konuda “Kararsız”dır.

Tablo 3. 47. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Arapça Öğrenen Birisinin İhtiyaçlarına Uygunluğu İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitabın Konuları ve İçeriği Arapça Öğrenen Birisi Olarak İhtiyaçlarıma Uygundur					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	16	37	43	43	41	180
	8,9%	20,6%	23,9%	23,9%	22,8%	100,0%
	100,0%	90,2%	95,6%	97,7%	97,6%	95,7%
Toplam	8,5%	19,7%	22,9%	22,9%	21,8%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	4	2	1	1	8
	0,0%	50,0%	25,0%	12,5%	12,5%	100,0%
	0,0%	9,8%	4,4%	2,3%	2,4%	4,3%
Toplam	0,0%	2,1%	1,1%	0,5%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	16	41	45	44	42	188
	8,5%	21,8%	23,9%	23,4%	22,3%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	8,5%	21,8%	23,9%	23,4%	22,3%	100,0%

Öğretmenlerin %50'si kitabın konuları ve içeriği Arapça öğrenen birisi olarak ihtiyaçlarıma uygundur görüşüne "Katılıyorum" cevabı verirken; öğrencilerin %20,6'sı "Katılıyorum" cevabını vermiştir. Öğretmenlerden "Tamamen Katılıyorum" cevabı veren bulunmazken, öğrencilerin %8,9'u "Tamamen Katıldığını", %23,9'u "Katılmadığını", %22,8'i de "Hiç Katılmadığını" belirtmiştir. Öğretmenlerin ise %12,5'i "Katılmadığını" ve yine %12,5'i "Hiç Katılmadığını" belirtirken; "Kararsızlarda" öğretmenlerin oranı %25, öğrencilerde ise %23,9'dur.

Tablo 3. 48. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Gerçek Yaşamla İlişkisi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	1	12,5	12,5	12,5
Katılıyorum	6	75,0	75,0	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin çoğunluğu yani % 87,5 kitabın konuları ve içeriğinin gerçek yaşamla ilişkili olduğunu düşünürken; %12,5'i bu fikre "Hiç Katılmadığını" belirtmiştir. "Kararsız" ya da "Katılıyorum" cevabını veren öğretmenimiz yoktur.

Tablo 3. 49. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Gerçek Yaşamla İlişkisi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	16	8,9	9,0	9,0
Katılıyorum	49	27,2	27,5	36,5
Kararsızım	35	19,4	19,7	56,2
Katılmıyorum	43	23,9	24,2	80,3
Hiç Katılmıyorum	35	19,4	19,7	100,0
Toplam	178	98,9	100,0	
Cevapsız	2	1,1		
Toplam	180	100,0		

Kitabın konuları ve içeriğinin gerçek yaşamla ilişkili olup olmadığı sorusuna görüştüğümüz öğrencilerin %27,5'i "Katılıyorum" derken %24,2'si "Katılmıyorum" demiştir. Bununla birlikte öğrencilerin %19,7'si "Hiç Katılmadığını", %9'u "Tamamen Katıldığını", %19,7 si ise "Kararsız" olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3. 50. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konularının ve İçeriğinin Gerçek Yaşamla İlişkisi İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitabın Konuları ve İçeriği Genel Olarak Gerçek Yaşamla İlişkilidir					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	16	49	35	43	35	178
	9,0%	27,5%	19,7%	24,2%	19,7%	100,0%
	94,1%	89,1%	100,0%	100,0%	97,2%	95,7%
Toplam	8,6%	26,3%	18,8%	23,1%	18,8%	95,7%
Öğretmen Sayı	1	6	0	0	1	8
	12,5%	75,0%	0,0%	0,0%	12,5%	100,0%
	5,9%	10,9%	0,0%	0,0%	2,8%	4,3%
Toplam	0,5%	3,2%	0,0%	0,0%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	17	55	35	43	36	186
	9,1%	29,6%	18,8%	23,1%	19,4%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	9,1%	29,6%	18,8%	23,1%	19,4%	100,0%

Öğretmenlerin çoğunluğu %75'i kitabın konuları ve içeriğinin genel olarak gerçek yaşamla ilişkili olduğu görüşüne "Katılmakta", %12,5'i ise "Tamamen Katılmakta", "Kararsız" ve "Katılmayan" olmamakla birlikte "Hiç Katılmayanlar" ın oranı sadece %12,5'dir.

Öğrencilerde ise dağılım %9 "Tamamen Katılıyorum", %27,5 "Katılıyorum", %19,7 "Kararsızım", %24,2 "Katılmıyorum" ve %19,7 "Hiç Katılmıyorum" şeklindedir.

Tablo 3. 51. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Konusunun ve İçeriğinin Yeterince İlginç ve Teşvik Ediciliği İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	3	37,5	37,5	37,5
Kararsızım	2	25,0	25,0	62,5
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	75,0
Hiç Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizden %37,5'i materyallerin konusu ve içeriğinin yeterince ilginç ve teşvik edici olduğu fikrine "Katılırken", %25'i "Hiç Katılmamakta", %12,5'i "Katılmamakta" ve %25'i de "Kararsız" olduğu görüşünü belirtmektedir. "Tamamen Katılıyorum" cevabını veren öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 52. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Konusunun ve İçeriğinin Yeterince İlginç ve Teşvik Ediciliği İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	15	8,3	8,4	8,4
Katılıyorum	39	21,7	21,8	30,2
Kararsızım	49	27,2	27,4	57,5
Katılmıyorum	39	21,7	21,8	79,3
Hiç Katılmıyorum	37	20,6	20,7	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	,6		
Toplam	180	100,0		

Kitabın konuları ve içeriğinde yeterince çeşitlilik olduğu görüşüne öğrencilerin çoğunluğu % 79,3'ü "Katılmamakta" dır. "Katılanların" oranı %21,8 iken, "Tamamen Katılanların" oranı %8,4'dür. Görüştüğümüz öğrencilerin %27,4'ü kitabın konuları ve içeriğindeki çeşitlilik konusunda "Kararsız" olduğunu belirtirken, 1 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3. 53. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Materyallerinin Konusunun ve İçeriğinin Yeterince İlginç ve Teşvik Ediciliği İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Materyallerin Konusu ve İçeriği Yeterince İlginç ve Teşvik Edicidir					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	12	15	49	49	54	179
	6,7%	8,4%	27,4%	27,4%	30,2%	100,0%
	100,0%	83,3%	96,1%	98,0%	96,4%	95,7%
Toplam	6,4%	8,0%	26,2%	26,2%	28,9%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	3	2	1	2	8
	0,0%	37,5%	25,0%	12,5%	25,0%	100,0%
	0,0%	16,7%	3,9%	2,0%	3,6%	4,3%
Toplam	0,0%	1,6%	1,1%	0,5%	1,1%	4,3%
Toplam Sayı	12	18	51	50	56	187
	6,4%	9,6%	27,3%	26,7%	29,9%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	6,4%	9,6%	27,3%	26,7%	29,9%	100,0%

Materyallerin konusu ve içeriğinin yeterince ilginç ve teşvik edici olduğu görüşünü öğrencilerden çok öğretmenlerin düşündüğü anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin %37,5'i materyallerin konusu ve içeriği yeterince ilginç ve teşvik edicidir sorusuna "Katılıyorum" cevabı verirken; öğrencilerin sadece %8,4'ü "Katıldığını", %6,7'si "Tamamen Katıldığını" belirtmiştir. Öğretmenlerin %25'i, öğretmenlerin de %27,4'ü "Kararsız" olduklarını belirtmekle birlikte, öğretmenlerin %25'i "Hiç Katılmadığını", %12,5'i de "Katılmadığını" belirtmişlerdir. Öğrencilerde "Katılmayanların" oranı ise %27,4 iken, "Hiç Katılmayanların" oranı %30,2'dir.

Tablo 3. 54. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konu ve İçeriğindeki Çeşitlilikle İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	3	37,5	37,5	37,5
Kararsızım	1	12,5	12,5	50,0
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	75,0
Hiç Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitabın konularında ve içeriğinde yeterince çeşitlilik olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %37,5 iken, bu görüşe “Katılmayanların” oranı %25 ve “Hiç Katılmayanların” oranı ise %25’dir. Yani %50’lik bir oran bu görüşe “Katılmamakta”dır. Bu konuda “Kararsız” olan öğretmenlerimiz ise %12,5 oranında olmakla birlikte “Tamamen Katılan” öğretmenimiz hiç bulunmamaktadır.

Tablo 3. 55. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konu ve İçeriğindeki Çeşitlilikle İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	12	6,7	6,7	6,7
Katılıyorum	15	8,3	8,4	15,1
Kararsızım	49	27,2	27,4	42,5
Katılmıyorum	49	27,2	27,4	69,8
Hiç Katılmıyorum	54	30,0	30,2	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	,6		
Toplam	180	100,0		

Ankete katılan öğrencilerden, materyallerin konusu ve içeriğini ilginç ve teşvik edici bulup bulmadığı sorusuna %6,7’si “Tamamen Katılıyorum” cevabını verirken,

%8,4'ü “Katılıyorum” demiştir. “Hiç Katılmayanlar” %30,2 ile en yüksek orana sahipken, bunu %27,4 ile “Katılmayanlar” ve “Kararsızlar” takip etmektedir.

Tablo 3. 56. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Konu ve İçeriğindeki Çeşitlilikle İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü		Kitabın Konularında ve İçeriğinde Yeterince Çeşitlilik Vardır					Toplam
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci	Sayı	15	39	49	39	37	179
		8,4%	21,8%	27,4%	21,8%	20,7%	100,0%
		100,0%	92,9%	98,0%	95,1%	94,9%	95,7%
	Toplam	8,0%	20,9%	26,2%	20,9%	19,8%	95,7%
Öğretmen	Sayı	0	3	1	2	2	8
		0,0%	37,5%	12,5%	25,0%	25,0%	100,0%
		0,0%	7,1%	2,0%	4,9%	5,1%	4,3%
	Toplam	0,0%	1,6%	0,5%	1,1%	1,1%	4,3%
Toplam	Sayı	15	42	50	41	39	187
		8,0%	22,5%	26,7%	21,9%	20,9%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam	8,0%	22,5%	26,7%	21,9%	20,9%	100,0%

Kitabın konularında ve içeriğinde yeterince çeşitlilik olduğu görüşü öğretmenler ve öğrenciler arasında farklı fikirlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Öğretmenlerin %37,5'i, öğrencilerin %21,8'i “Katılıyorum” derken; “Katılmıyorum” diyenlerin oranı öğretmenlerde %25, öğrenciler %21,8 “Hiç Katılmayanların” oranı ise öğretmenlerde %25, öğrencilerde ise %20,7'dir. “Kararsız” olanların oranlarına baktığımız zaman ise öğretmenlerin %12,5'i, öğrencilerin ise %27,4'ü olarak tespit edilmiştir.

Kitabın konularında ve içeriğinde yeterince çeşitlilik olduğu görüşüne “Tamamen Katılıyorum” cevabı veren öğretmen bulunmamakla birlikte, öğrencilerde bu oran %8,4'dür.

3.1.6. Kitap İle İlgili Genel Değerlendirme Bulguları

Kitabın öğrenciyi Arapçaya karşı teşvik etmesi, bu kitabın tekrar tercih edilebilir olup olmaması, takip ettiği yöntemin sarmal bir şekilde ilerleyip ilerlememesi ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Tablo 3. 57. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Öğrenciyi İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Etmesi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	1	12,5	12,5	12,5
Katılıyorum	1	12,5	12,5	25,0
Kararsızım	3	37,5	37,5	62,5
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenler kitabın öğrenciyi ileride de Arapça çalışmaya teşvik edici nitelikte olduğu görüşünde 5 ayrı fikir belirtmelerine rağmen %37,5'i bu konuda "Kararsız" kalmıştır. %12,5'i "Tamamen Katıldığını", %12,5'i "Katıldığını", %25'i "Katılmadığını", %12,5'i de "Hiç Katılmadığını" belirtmiştir.

Tablo 3. 58. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Kendisini İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Etmesi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	8	4,4	4,4	4,4
Katılıyorum	21	11,7	11,7	16,1
Kararsızım	38	21,1	21,1	37,2
Katılmıyorum	38	21,1	21,1	58,3
Hiç Katılmıyorum	75	41,7	41,7	100,0
Toplam	180	100,0	100,0	

İlerideki Arapça çalışmalarına yönelik olarak öğrencilerin %41,7’si bu kitabı çalışmaya teşvik edici bulma sorusuna “Hiç Katılmıyorum” derken, %21,1’i “Katılmıyorum” ve yine aynı oranda öğrenci “Kararsız” olduğunu belirtirken; kitabı ilerideki Arapça çalışmaları için teşvik edici bulanların oranı %16,1’dir.

Tablo 3. 59. Öğretmen ve Öğrencilerin, 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Etmesi İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Kitap Beni İleride de Arapça Çalışmaya Teşvik Edecek Niteliktedir					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	8	21	38	38	75	180
	4,4%	11,7%	21,1%	21,1%	41,7%	100,0%
	88,9%	95,5%	92,7%	95,0%	98,7%	95,7%
Toplam	4,3%	11,2%	20,2%	20,2%	39,9%	95,7%
Öğretmen Sayı	1	1	3	2	1	8
	12,5%	12,5%	37,5%	25,0%	12,5%	100,0%
	11,1%	4,5%	7,3%	5,0%	1,3%	4,3%
Toplam	0,5%	0,5%	1,6%	1,1%	0,5%	4,3%
Toplam Sayı	9	22	41	40	76	188
	4,8%	11,7%	21,8%	21,3%	40,4%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	4,8%	11,7%	21,8%	21,3%	40,4%	100,0%

Kitabın ileride de Arapça çalışmaya teşvik edecek nitelikte olduğu görüşüne öğrencilerin %41,7’si büyük bir oranı “Hiç Katılmamakla” birlikte, öğretmenlerin %12,5’i “Hiç Katılmadığını” belirtmiştir. Öğrencilerde “Katılmayanların” oranı %21,1, öğretmenlerde ise %25’dir. Bununla birlikte hem öğretmenlerde hem öğrencilerde kitabın ileride Arapça çalışmaya teşvik edici olup olmadığı konusunda “Kararsız” olanların oranı %37,5, %21,1 şeklinde yüksek bir orandır.

Öğretmenlerde “Tamamen Katılanların” oranı %12,5, “Katılanların” oranı da yine aynı şekilde %12,5 iken; öğrencilerde “Tamamen Katılanların” oranı %4,4; “Katılanların” oranı ise %11,7’dir

Tablo 3. 60. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Öğretmen Kılavuz Kitabını, Yol Gösterir Nitelikte Bulması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	75,0
Hiç Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmen kitabını ders kitabının en yararlı şekilde kullanılacağına dair yol gösterir nitelikte bulan öğretmenlerimizin oranı % 50 ile “Katılıyorum” iken; %25’i “Katılmıyorum”, yine %25’i de “Hiç Katılmıyorum” şeklindedir. “Tamamen Katılan” ya da “Kararsız” olduğunu belirten öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 61. 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Eski Konulara Yeni Ünitelerde Vurgu Yaparak Sarmal Bir Şekilde İlerlemesi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	1	12,5	12,5	12,5
Katılıyorum	3	37,5	37,5	50,0
Kararsızım	1	12,5	12,5	62,5
Katılmıyorum	2	25,0	25,0	87,5
Hiç Katılmıyorum	1	12,5	12,5	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Kitap eski konulara yeni ünitelerde vurgu yaparak sarmal bir şekilde ilerlemektedir sorusuna öğretmenlerimizin %37,5’i “Katılıyorum”, %25’i “Katılmıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” %12,5’dir. Aynı zamanda “Kararsızım” %12,5 ve “Hiç Katılmıyorum” %12,5 cevapları da verilmiştir.

Tablo 3. 62. Seçme Şansı Olsa Yine 10. Sınıf Arapça Ders Kitabını Tercih Etmesi İle İlgili Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	4	50,0	50,0	50,0
Kararsızım	1	12,5	12,5	62,5
Katılmıyorum	1	12,5	12,5	75,0
Hiç Katılmıyorum	2	25,0	25,0	100,0
Toplam	8	100,0	100,0	

Öğretmenlerimizin %50'si seçme şansı olsa yine bu ders kitabını tercih edeceğini belirtirken; %25'i "Hiç Katılmıyorum", %12,5'i "Katılmıyorum", yine %12,5'i "Kararsızım" cevabını vermiştir. Bu kitabı tekrar seçme fikrine "Tamamen Katılıyorum" diyen öğretmenimiz bulunmamaktadır.

Tablo 3. 63. Seçme Şansı Olsa Yine 10. Sınıf Arapça Ders Kitabını Tercih Etmesi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	12	6,7	6,7	6,7
Katılıyorum	16	8,9	8,9	15,6
Kararsızım	35	19,4	19,6	35,2
Katılmıyorum	26	14,4	14,5	49,7
Hiç Katılmıyorum	90	50,0	50,3	100,0
Toplam	179	99,4	100,0	
Cevapsız	1	0,6		
Toplam	180	100,0		

Ankete katılan öğrencilerin, yarısından fazlası % 64,8 seçme şansı olsa bu kitabı tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir. Zira bu soruya % 50,3'ü "Hiç Katılmıyorum", %14,5'i ise "Katılmıyorum" cevabını vermiştir. "Katılanların" oranı %8,9 "Tamamen

Katılanların” oranı ise % 6,7’de kalmıştır. “Kararsız” olduğunu belirtenlerin oranı ise % 19,6 iken, yine 1 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3. 64. Seçme Şansım Olsa Yine Bu Kitabı Tercih Ederdim İle İlgili t-Testi Sonuçları

Görüşülenlerin Statüsü	Seçme Şansım Olsa Yine Bu Kitabı Tercih Ederdim					Toplam
	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Öğrenci Sayı	12	16	35	26	90	179
	6,7%	8,9%	19,6%	14,5%	50,3%	100,0%
	100,0%	80,0%	97,2%	96,3%	97,8%	95,7%
Toplam	6,4%	8,6%	18,7%	13,9%	48,1%	95,7%
Öğretmen Sayı	0	4	1	1	2	8
	0,0%	50,0%	12,5%	12,5%	25,0%	100,0%
	0,0%	20,0%	2,8%	3,7%	2,2%	4,3%
Toplam	0,0%	2,1%	0,5%	0,5%	1,1%	4,3%
Toplam Sayı	12	20	36	27	92	187
	6,4%	10,7%	19,3%	14,4%	49,2%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	6,4%	10,7%	19,3%	14,4%	49,2%	100,0%

Seçme şansım olsa yine bu kitabı tercih ederdim fikri, öğretmenler ve öğrenciler arasında büyük ayrıma sebep olmuştur. Öğretmenlerin yarısı %50 bu görüşe “Katılıyorum” derken; öğrencilerin yarısından biraz fazlası %50,3 “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Öğretmenlerimizde “Hiç Katılmıyorum” diyenlerin oranı ise %25’dir. Bununla birlikte öğretmenlerimizin %12,5’i “Katılmıyorum” ve yine %12,5’i “Kararsızım” cevabını vermiştir.

Öğrencilerde “Hiç Katılmıyorum” %50,3 diyenlerden sonra 2. sırada “Kararsız” olanlar %19,6, daha sonra “Katılmayanlar” %14,5 takip ederken; “Katılanların” oranı %8,9 ve “Tamamen Katılanın” oranı %6,7 gibi düşük bir şekilde temsil edilmiştir.

3.2. Yorumlar

3.2.1. Kitabın Taslağı ve Planı İle İlgili Yorumlar

Ankette kitabın taslağı ve planı ile ilgili verilmiş olan sorular şu şekilde yorumlanmıştır. Öğrenci, kitabın taslağı ve planının uygun ve açık olması konusunda ‘Kararsız’ kalmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu da bu görüşe ‘Katılmadığını’ belirtmiştir. Sonuç olarak t-Testi karşılaştırmasında %46,8 ile kitabın taslak ve planının uygun ve açık olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin yarıdan fazlası kitabın görsel açıdan etkili bir şekilde düzenlenmiş olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler, 10.sınıf Arapça ders kitabının taslak ve planıyla ilgili kararsız kalmalarına rağmen, kitabın görselliğinde açık olduğunu belirtmiş ve ‘Katılıyorum’ cevabını vermiştir. Birebir görüşme tekniğini kullanarak araştırmamızda bize yardımcı olan Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Arapça öğretmenlerinden bir öğretmenimiz de 1.Öğretmen (Ö1) aynı kanıda olup “Kitapta resimlere bolca yer verilmesinin, öğrencinin görsel anlamda faydalanıp derse olan ilgisini artırdığını” söylemiştir.

İçeriğin başka bir sorusu da materyallerdir, bununla ilgili sadece öğretmenlere yöneltilen Tablo 3.7 ve Tablo 3.8 kitabın hem materyal seçiminin öğrenciye ve öğretmenlere uygun olduğu, hem de kelime ve terimler sözlüğünün kolay ve anlaşılır bulunduğu düşüncesi %50’lik bir oranla olumlu bulunmuştur.

Bu olumlu görüşe rağmen, görüşme tekniğini kullanıp düşüncelerini aldığımız öğretmenimiz Ö1 “Yeni öğretilecek kelimelerin ünite başında verilmesinin” gerekliliğini düşünmektedir. Şahsi kanaatimiz de bu doğrultudadır. Öğrenci, kitap sonunda yer alan sözlüğün, farkında bile olmaması bir yana, kelimelerin nasıl aranmasıyla ilgili sıkıntı çekmektedir. Ünite başında hedef kelime ve fiilleri vermek öğrencinin rahatlamasını sağlayacaktır.

3.2.2. Kitaptaki Aktiviteler İle İlgili Yorumlar

Aktiviteler, öğretmen tarafından ders sunumundan 10-15 dakika önce başlatılan düşünmeyi harekete geçirici ve eğlenceli mesajlardır. Bu amaçla yapılacak kısa alıştırmalar ya da tartışılacak o dersle ilgili konular, öğrencilerin ilgisini çeker, konuyu

ve dersin devamında amaçlanan noktayı öğrenciye gösterir. Ayrıca önceden verilmiş bir materyalin tekrar edilmesi de öğrencide kalıcı bir öğrenimi sağlayabilir.⁴²

Öğrencilere aktivite seçiminde görev ve sorumluluk verilmelidir. Bu durumda öğrenciler sınıfta kendilerine değer verildiğini, fikirlerinin önemsendiğini ve kendilerinden bir şeyler bulabileceklerine inanırlar. Öğrencilerden, öğrendikleriyle ilgili dönüt istenmelidir. Tabii ki bu iyi bir dinleyici, esnek ve anlayışlı bir öğretmeni gerektirir.⁴³

Görüşme yaptığımız öğretmenimiz Ö2 de “Derslerdeki aktivitelerin pratik ağırlıklı olması gerektiğini vurgulamakta ve ülkemizde bulunan mülteci gençleri de bu sürece dâhil edip, aktif kılarak konuşma ve anlama diyaloglarını artırmamızın gerekliliğine” inanmaktadır.

Araştırma sonuçlarına baktığımızda, kitaptaki aktivitelerle ilgili olarak öğretmenlerin ikileme düştükleri ve hem ‘Katılmıyorum’ hem de ‘Katılıyorum’ şeklinde cevaplar verdikleri görülmektedir. Sonuç olarak öğretmenlerin bir kısmı kitabın Arapçada yeterli iletişim kurmaya katkısı olduğunu düşünürken bazıları ise katkı sağlamadığını düşünmektedirler.

Öğrencilerin çoğunluğu da aktivitelerin uygun olmadığı görüşündedir. Çıkan t-Testi sonuçlarına göre ise kitapta bulunan aktiviteler Arapçada yeterli iletişim kurma noktasında uygun değildir.

Aktivitelerin başka bir içeriği olan “10.sınıf Arapça ders kitabının tek, eşli ve grup halinde çalışmayı destekliyor” a öğrenci ve öğretmenin çok az bir değerle de olsa katıldığı görülmektedir. Sonuca bakıldığında da t-Testi bu yönde olumludur.

Arapça dersinde, öncelikle öğrencinin konuşabileceği algısını oluşturup, Arapça okuma ve yazmasını sorunsuz hale getirdikten sonra, bir üst sınıflarda aktivitelerin süresi ve dozunu artırarak oyun ağırlıklı, gerçek diyaloglardan meydana gelen, sosyal hayatta kullanılabilecek kelimelerden seçerek, eğlenceli halde öğrenciye sunmalı ve bu süreçte hem öğretmen hem de öğrenci zevk almalıdır.

Kitapta kullanılan resim ve fotoğrafların yeni kelimeleri daha rahat öğrettiği görüşünü, öğrenciler ‘Tamamen Katılıyorum’ şikkını işaretleyerek onaylamıştır.

⁴² Luis Augusto da Veiga Pessoa Reis, “Pre-warm-up Activities: Getting Started”. English Teaching Form.(1), 1993, s:37-38.

⁴³ Casey T. Tobin, “Teaching Teenagers: Motivation and Discipline “, Modern English Teacher, 1998, (7)(1), s.52.

Öğretmenler de tam anlamıyla olmasa da bu görüşe katılmışlardır. Sonuç olarak 10.sınıf Arapça ders kitabının resim ve fotoğrafları kelime öğrenmede uygundur.

Yine görüşme yaptığımız Ö3 de çıkan sonuç gibi “Kitabın resim ve fotoğraflarının, konuları anlamaya yardımcı olduğunu ve gayet anlaşılır nitelikte olduğunu” belirtmiştir. Sadece bazı yerlerde algıda yanılmaya sebep olduğunu mesela; “iftar sofrası verilmiş, burada aslında oruçtan bahsedildiğini fakat öğrencinin masada bulunan gıdalara takılıp, yiyecek ve içecek isimlerini algılaması gibi” kavramsal kargaşalara sebebiyet verdiğini de vurgulamıştır.

Yabancı dil öğreniminde, dinleme parçaları kelimeleri telaffuz etmede son derece önemlidir. Fakat öğrenci bu kitapla ilgili aynı görüşte değildir. Aktiviteler kısmında yer alan, kitapta geçen dinleme parçalarının, kelimeleri daha iyi telaffuz etmeyi sağlamadığını düşünmektedirler. Ancak öğrencilerin aksine öğretmenler, ilgili ders kitabının dinleme parçalarının, telaffuzu kolaylaştırdığını düşünmektedirler ve bu görüşlerini ‘Katılıyorum’ şikkıyla belirtmişlerdir. Bu olumlu görüş kitapla ilgili çıkan sonucu değiştirmemiş, kitabın dinleme parçalarının kelime öğretimi ve telaffuzu kolaylaştırmadığı sonucu çıkmıştır.

Görüştüğümüz Ö2, diğer öğretmenlere katılmamakta “Kitaptaki dinleme metinlerinin çok hızlı seslendirilmiş olup, tüm sınıflardaki öğrencilerin bu durumdan muzdarip olarak aynı kanıda olduklarını ve dinleme metinlerinin tekrar ele alınıp gözden geçirilmesi gerektiğini ” belirtmiştir.

Ders kitaplarındaki aktiviteler yaratıcı, özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağlamalı ve kitaba bağımlılığı azaltmalıdır. Ancak 10.sınıf öğrencileri kitabı bu açıdan yetersiz bulmuşlar ve ‘Katılmıyorum’ şeklinde görüş belirtmiştir. Öğrencilerin aksine öğretmenler ise bu görüşe katıldıklarını belirterek, kitabın yaratıcı, özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağladığı görüşünü desteklemişlerdir. Neticede ise öğrencinin vermiş olduğu olumsuz cevap, sonucu da negatif yapmıştır.

Geçmişten günümüze kadar yabancı dil öğretiminde birçok farklı yöntem ve teknik uygulanmıştır. Dili en iyi şekilde öğretebilmek için eğitimciler çalışmalar yapmış, faydalı ve kalıcı bir öğretim yapılması amaçlanmıştır. Yabancı dil öğretiminde öğrencinin yaşı, hedefi, öğrenme ortamı, ilgi ve ihtiyaçları, öğretmenin kalitesi gibi eğitimi etkileyen birçok faktör vardır. Fakat buradaki en önemli faktörlerden biri yabancı dil öğretiminde uygulanan metottur. Çünkü uygulanan metot en az öğrencilerin

gösterdiği çaba kadar önemlidir. Oyun yabancı dil öğretiminde kullanılacak en ideal öğretim tekniğidir⁴⁴

Kitaptaki aktiviteler kısmının başka bir içeriği olan oyun, grupla öğretim tekniklerinden birisidir. Yabancı dil öğretiminde öğrencilerde sözlü ve yazılı iletişimi sağlayabilmek için bu tür tekniklerin kullanılmasına ve sınıf içi aktivitelerde yer verilmesine önem gösterilmelidir. Eğitsel oyunlar, sınıf içi aktivitelerle de farklılık getirir. Bunun için yabancı dili bir iletişim aracı olarak öğretme hedeflendiğinde eğitsel oyunlar en iyi öğretim tekniklerinden biri sayılır. Aslında şu da bir gerçektir; oyun adını alan ders, öğrenciler için daha cazip olacaktır. Klâsik sınıf ortamından ve kitap sayfalarından uzaklaşan öğrenci, dili bir oyun, yarışma aracı olarak özgürce kullanacaktır.⁴⁵

Dilbilgisi öğretiminde şarkı, öykü anlatımı ya da oyun yoluyla öğretim son derece önemlidir. Öğrenciler 10.sınıf Arapça ders kitabının kesinlikle bu şekilde öğretim yapmadığını düşünmektedirler. Bu durumu ‘Hiç Katılmıyorum’ şikkına %34’lük bir oranla cevap vererek göstermişlerdir. Öğretmenler ise biraz daha pozitif düşünerek katılmadıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak ise ilgili ders kitabının dilbilgisi öğretimine şarkı, öykü anlatımı ya da oyun yoluyla destek vermediği görülmektedir.

Aktiviteler kısmında, sadece öğretmenlere yöneltilen ve kitapta verilen bulmacaların Arapça dersine olan ilgiyi artırdığına dair görüşe öğretmenlerin yarısı katılmış ve sonucu olumlu etkilemiştir.

3.2.3. Arapça Öğrenme Becerileri İle İlgili Yorumlar

Ülkemizde uzun yıllardır izlenen geleneksel eğitim-öğretim yöntemlerinin yerini daha sonraları modern öğrenim yöntem ve tekniklerine bırakmıştır. Dil öğretiminde geçmişten bu yana sürekli yeni kuramlar ve yöntemler geliştirilmiş ve 4 dil becerisi denilen, dinleme, konuşma, okuma ve yazma ek olarak yürütülmeye çalışılmıştır. Öğretmenin becerisi, bilgi ve birikimi, verimliliği, elinde yeterli yöntem ve materyallerin bulunması durumunda artmıştır.⁴⁶

⁴⁴ Gürkan Dağbaşı, “Oyun Tekniği Ve Arapça Öğretiminde Kullanımı” , Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2007, s.29.

⁴⁵ Gürkan Dağbaşı, “Oyun Tekniği Ve Arapça Öğretiminde Kullanımı” , s.30.

⁴⁶ Aynur Gürsoy, Mustafa Arslan, "Eğitsel Oyunlar Ve Etkinliklerle Yabancılar Türkçe Öğretim Yöntemi.", *1.Yabancı Dil Öğretimi ve Uygulamalı Dil Bilimi Uluslararası Konferansı*, Saraybosna 2011, s. 177.

Yabancı dil öğreniminde dört temel dil becerisi arasında ilk sırayı dinleme becerisi alır. Çünkü yabancı dil derslerinde diğer beceriler sürekli olarak aktif şekilde bu süreçte yer almazken dinleme becerisi öğretmenin konuştuğu her dakika bu sürece dâhil olur. Buna ilave olarak, kişi yabancı dili konuştuğu anda aynı zamanda karşı taraftaki muhatap ile kurulan diyalog neticesinde dinleme becerisini de kullanmış olacaktır. Örneğin sınıf ortamında öğretmen dersi şarkı ya da görsel bir materyal ile gerçekleştirmek istediği anda dinleme becerisi ön plana çıkmış olacaktır.⁴⁷

Öğrencilere konuşma becerisini kazandırmak için başlangıç düzeyinden itibaren en çok kullanılan alıştırmalar türü, tekrar alıştırmalarıdır. Diyalog, söylev, münazara, rol yapma, doğaçlama, iletişimsel oyun ve hikâye anlatma, drama gibi alıştırmalarla öğrencinin dili kullanma becerisi geliştirilebilir.⁴⁸

Okuma becerisini geliştirmede ilk önce hedef harflerin iyi şekilde çıkışlarını (mahreç) ve vurgulamalarının nasıl olduğu öğrenerek başlamalıdır. Metin doğrudan öğrenciye okutulmamalıdır, zira adım adım gitmek her zaman daha faydalıdır. Yabancı dilde bir metni okuyabilmek kişiden kişiye farklılık gösterebilir, bazıları için bu süreç hızlı ilerleyebilirken bazıları içinse daha yavaş ilerler.⁴⁹

Yazma becerisi ile ders sürecinde hedeflere hızlı ve etkili olarak ulaşmak amacıyla bir taraftan hedef dilin yapısının kavranması, cümle kalıplarının öğrenilmesi ve sözcük dağarcığının harekete geçirilmesi; diğer taraftan bireyin basit düzeyde yazılı metinler üretebilme yeteneğinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.⁵⁰

Günümüz imkânları ile 4 dil becerisini uygulamak daha kolaydır. Çünkü sınıflarda bulunan akıllı tahta kullanımı ve bu tahtalardan öğretmenlerin rahatlıkla ulaşabildiği EBA sınıf içi öğretim materyalleri, ses dosyaları ve videolar bulunmaktadır. Bunlara ek olarak dil laboratuvarları, sinema salonları, dil sınıfları bulunan okullar da vardır. Hatta proje destekleri ile yurtdışı dil eğitimleri dahi imkânlar dâhilinde öğrencilere sunulmaktadır.

---

⁴⁷ Selman Karaca, "Yabancı Dil Öğretiminde Drama Ve Arapça Konuşma Becerisine Etkisi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir 2016, s. 7-8.

⁴⁸ İlhami Ege, "İkinci Yabancı Dil (Almanca) Öğretiminde Avrupa Dil Portfolyosuna Dayalı Uygulamaların Etkinliğinin Değerlendirilmesi.", Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya 2011, s. 27.

⁴⁹ Selman Karaca, "Yabancı Dil Öğretiminde Drama Ve Arapça Konuşma Becerisine Etkisi", s. 10-11.

⁵⁰ Ayfer S. Bergil, "İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bir Teknik: Yaratıcı Drama", Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat 2010, s.18.

Verdiğimiz bilgiler neticesinde 10.sınıf Arapça ders kitabı değerlendirilmiş, araştırmamızda bize yardımcı olan öğretmen ve öğrenci görüşleri sunulmuştur.

10.sınıf Arapça ders kitabı, 4 dil becerisinin kullanımıyla ilgili yeterli bulunmaktadır. Bunu da araştırmamız dâhilindeki anket sonuçlarımızda değerlendirip görmekteyiz. Sonuç da öğretmen ve öğrenci için müspet bulunmuştur.

Kitap Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağlıyor düşüncesine, öğrenciler ‘Kararsız’, öğretmenlerin çoğunluğu ise ‘Katılmıyorum’ şeklinde olumsuz görüş bildirmiştir. Ortak görüş bu konuda kararsız olduğudur. Arapçada kelimeleri telaffuz etmek son derece önemlidir. Çünkü Türkçede bulunmayan harf ve sesleri içermektedir. Bu sebeple mahreç (telaffuz) öğretimi sadece 9.sınıfla sınırlı kalmamalı, üst sınıflarda da okuma-telaffuz çalışmalarına bolca yer verilmelidir.

3.2.4. Kitapta Öğretilen Dil İle İlgili Yorumlar

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan ve birinci derecede önemli olan iletişim aracıdır. İnsanlar dil aracılığıyla karşı tarafa isteklerini, duygularını ve düşüncelerini aktarır. Dil sayesinde birlikte yaşayarak hayatlarını sürdürürler, sonraları ise bu birliktelikten edindikleri tecrübeleri gelecek nesillere aktarırlar. Diğer taraftan ise insanın kendi milleti dışındaki bireylerin dünyasını öğrenmesi, onların duyu ve düşüncelerini anlayabilmesi için yabancı bir dil öğrenme işi gerçekleşir.⁵¹

“Yabancı dil ise, insanların doğduğu, büyüdüğü, yetiştiği ülkede konuşulmayan ancak farklı bir ulusun insanlarıyla iletişim kurmak için öğrenilen veya öğrenilmesi gereken dildir”.⁵²

Kitapta öğretilen dilin, gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıtmada noktasında öğrenci ‘Kararsız’ kalmıştır. Öğretmenler ise olumlu düşünerek ‘Katıldıklarını’ belirtmişlerdir. Bir olumlu bir olumsuz görüş olunca sonuç da %30,9’luk bir oranla ‘Kararsızlık’ ortaya çıkmıştır.

10.sınıf Arapça ders kitabında “dilbilgisi konularının ve kelimelerin öğretim sırası uygun şekilde verilmiştir” cümlesinde öğrenci yine ‘Kararsız’ kalmıştır. Öğretmen, öğretim sırasını uygun bulmuştur. Sonuç olarak öğretim sırası uygundur.

Arap Dili yıllardır insanların zihninde çok karmaşık ve öğrenilmesi zor bir dil olarak kalmış ve bu algı, öğrenme heves ve isteğini kırmıştır. Bu algının en başında

⁵¹ Selman Karaca, “Yabancı Dil Öğretiminde Drama Ve Arapça Konuşma Becerisine Etkisi”, s. 4-5.

⁵² Erdal Ceyhan, Yabancı Dil Öğretimi Teknolojisi, *Morpa Kültür Yayınları*, İstanbul 2007, s.71.

harflerin sağdan sola yazılması ve harekelendirme başta gelebilir. Doğal olarak Latin harflerinden farklı bir alfabe kullanması, hareketler ve bir harfin birden fazla yazılımının olması (başta-ortada-sonda), gramer kurallarının birbirine bağlantılı olup müzekker ve müennes kelime ve fiillerin mevcudiyeti ve buna benzer pek çok konu insanlarda bir korku ve tedirginlik oluşturmaktadır. Dolayısıyla Arap dilini öğretmeye başlamadan önce insanların zihnindeki bu algının değiştirilmesi gerekmektedir. Kaldı ki Arapçadan daha karmaşık dil yapısına sahip olan diller de vardır ve öğrenilebilmektedir. Bir başka açıdan bakıldığında Arapçayı öğrenmekte neredeyse yalnız Türklerin zorlandığı görülmektedir ve bu durum olayı bir başka boyuta taşımaktadır.⁵³

Araştırmamızdan elde edilen verilere göre öğrenciler ve öğretmenlerin 10.sınıf Arapça ders kitabındaki dilbilgisi konularının kısa ve basit örneklerle sunulması gerekliliğine katıldıkları görülmüştür. Dilbilgisi konuları uzadıkça öğrencilerin anlama kapasitesi düşmektedir. Mümkün olduğu kadar öğrenci seviyesine inip, basit bir şekilde gramer öğretimi verilmelidir. Çıkan verilerde bu yönde düşünüldüğü görülmektedir.

Görüşme yaptığımız Ö1, “10.Sınıf Arapça ders kitabında çok fazla gramer konusunun verilmemiş olduğunu, birkaç gramer kuralı ile sınırlı kaldığını, o konularda da yeterli sayıda örnekleme ve alıştırma verilmediğini” söylemiştir.

Aynı şekilde yine görüşme yaptığımız Ö4 de, “Kitabın gramer öğretiminin yetersiz olduğunu, fakat konuları basitte olsa verdiğini, öğrencinin anlamada sıkıntı çektiğini ve bu sebeple, kitap gramer kuralını anlatmasa da, öğretmenin değinme mecburiyetinin olduğunu” söylemiştir.

Bir diğer öğretmenimiz Ö2 “Gramer kuralları 11. ve 12. Sınıf kitaplarında olduğu gibi açık bir şekilde verilmiyor. Bunun yerine 10.sınıf kitabında da üst sınıflarda öğretildiği gibi bir metin bir gramer konusu yer alırsa öğrencilerin zihninde konular daha net şekillenmiş olur. Çünkü 10.sınıfta öğrencilere Arapçanın en önemli, en temel gramer konuları veriliyor. Kuralı açıklamadan alıştırmaları çözmek öğrencilerin kafasının daha çok karışmasına sebep oluyor. Bu nedenle de öğretmenler, öğrencilere gramer konusunu ve kuralını kısa ve öz olarak açıklayıp yazdırıyorlar. Hâlbuki kitap da ana hatlarıyla gramer konusunun üzerinde dursa ve gramer konusuyla ilgili daha çok

---

⁵³ Sevim Özdemir, Üniversite Öğrencilerinin Bir Yabancı Dil Olarak Arapçaya İlişkin Metaforik Algıları (Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği), *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Temmuz 2017, Sayı:38, s.37.

alıştırma verse, konu daha net anlaşılmiş ve öğrenciler tarafından pekiştirilmiş olacaktır” görüşündedir.

Öğrenciye, bu kitabın kendi seviyesine uygunluğu sorulmuş, Tablo 3.38’de yer alan cevaplarda 60 öğrencinin ‘Hiç Katılmıyorum’ cevabı total sonucu da olumsuz etkilemiştir.

Öğretmenlere ise, 10.sınıf Arapça ders kitabının öğrencilerin seviyesine uygunluğu sorulmuş ve öğretmenlerin çoğunluğunun ‘Katılıyorum’ cevabıyla sonuç olumlu çıkmıştır. Bu durum Tablo 3.37’de analiz edilmiştir.

3.2.5. Ders Kitabının Konu Ve İçeriği İle İlgili Yorumlar

10.sınıf Arapça ders kitabı, konu ve içerik(ders kitabının içerisinde bulunan tüm öğelerin özellikleri) olarak günlük yaşamı takip etmekte, güzel, dikkat çekici, sosyal hayatla ilişkili konulara yer vermektedir. Ders kitaplarıyla ilgili sıkıntının mevcut olmaması mümkün değildir. 10.sınıf Arapça ders kitabıyla ilgili en büyük sıkıntı da gramerin neredeyse hiç verilmemiş olması, bazı konuların fazlaca geçirilmiş ya da 9.sınıfta verilmemiş kelime ve gramer tekrarı yapılmasıdır. Avantajlı yönleri mutlaka vardır, örneğin kitap çok kalın değildir. Bu da öğrencinin derse yaklaşımını pozitif etkileyen bir mevzudur. Diğer taraftan öğrenci çalışma kitabı yerine, ünite sonunda temrinât (alıştırmalar) kısmı koyulmuştur. Böylelikle kitap daha ergonomik olmaktadır.

Bir ders kitabı, o dersi öğrenmeye çalışan bir bireyin ihtiyaçlarına uygun olmalıdır. 10.sınıf Arapça ders kitabının da konuları ve içeriğinin Arapça öğrenen birisinin ihtiyaçlarına uygunluğu araştırma konumuzdur. Öğrencilerin bir kısmı bu konuda ‘Kararsız’ kalmış bir kısmı da ‘Katılmadığını’ belirtmiştir. Öğretmenlerde bu oran oldukça düşüktür. Öğretmenler 10.sınıf Arapça ders kitabını Arapça öğrenen birisi için uygun bulmuşlardır. Elde edilen verilere göre kitabın Arapça öğrenen birisinin ihtiyaçlarına uygunluğu yeterli bulunmamış, aksine ‘Kararsız’ kalınmıştır.

Araştırmamızda öğrencilere ve öğretmenlere kitabın konuları ve içeriğinin genel olarak gerçek yaşamla ilişkisi sorulmuş alınan cevaplar doğrultusunda öğrenciler kitabı gerçek yaşamla ilişkilendirdiğine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenler de aynı konuda ‘Katılıyorum’ şikkını işaretleyerek kitabın konu ve içeriğinin gerçek yaşama uygun olduğu görüşünü savunmuşlardır.

Görüştüğümüz Ö1, “kitapta fazlaca kalıplara yer verildiğini, bunun da öğrencilere cümle kurarken yardımcı olduğunu”, belirterek aslında kitabın konu ve içerik olarak gerçek yaşama uygunluğunu da vurgulamaktadır.

“Anadolu İmam-Hatip Lisesi Arapça dersi öğretim materyalleri öğrenci ders kitabı, öğretmen kılavuz kitabı ve dinleme ve imkânlar ölçüsünde izleme materyali şeklinde düzenlenecektir. Ayrıca bir öğrenci çalışma kitabı düzenlenmeyip öğrenci çalışma kitabı için planlanan pekiştirme etkinlikleri, öğrenci ders kitabında konu sonlarına yerleştirilecektir. Asgari öğretim materyallerinin sağlanmasının yanı sıra öğretimi destekleyici hareketli-hareketsiz her türlü materyalin hazırlanması ve kullanılması yolu açıktır”.⁵⁴

Yabancı dil öğretimi için hazırlanan materyallerde bulunması gereken belli başlı ilkeler vardır. Öğretim materyali hazırlama ve kullanmada temel hedef, öğretimin etkinlik ve verimliliğini artırmak olduğundan, materyal hazırlama aşamasında dikkate alınması gereken tüm ilkeler, etkili öğrenme ve öğretme süreçlerinin gerektirdiği koşullar esas alınarak belirlenebilir. Etkili öğrenme-öğretme süreçlerinin gerçekleşmesi için herkes tarafından onay gören, gerçek formül olarak kabul edilebilecek nitelikte koşullar belirlemenin mümkün olamayacaktır.⁵⁵

Ders kitabının konu ve içeriğinin başka bir içeriği olan materyaller, ne kadar ilginç olursa, ders kitabı da o kadar teşvik edici olur. Araştırmamıza katılan öğrencilere bu soruyu sorduğumuzda çoğunluğun bu görüşe hiç katılmadığını gördük. Öğretmenlerde ise ‘Kararsız’ olanlar ve ‘Hiç Katılmayanlar’ şeklinde bir ayırım görülmüştür. Fakat çoğunluğun ‘Katılıyorum’ şikkı bu eşitliği bozmuştur. Sonuç olarak %29,9’luk bir oranla ‘Hiç Katılmıyorum’ şikkı ortaya çıkmıştır.

Anketimize katılan Anadolu İmam-Hatip Lisesi öğretmen ve öğrencileri, 10.sınıf Arapça ders kitabının konu ve içeriklerinin yeterince çeşitli olması yönünde birbirine eşit görüşler belirtmişlerdir. Öğrenciler ‘Katılmıyorum’ ve ‘Katılıyorum’ şeklindeki cevapları aynı oranda vermişlerdir. Fakat t-testinde çıkan sonuç ‘Kararsızdır’.

Öğretmenlerde de aynı sonuç görünmektedir. Burada öğretmenler ‘Katılmıyorum’ ve ‘Hiç Katılmıyorum’ şeklinde cevap vermişlerdir. Kitabın konu ve

⁵⁴T.C MEB Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, “Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9. Ve 10. Sınıflar) Öğretimi Programı”, Ankara 2016, s.7.

⁵⁵Rauf Yıldız, Ali Murat Sünbül, İsa Halis vd. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Mikro Yayınevi, Ankara 2002, s.19.

çeşitlilik olarak yeterli olduğu sonucuna katılıyorum cevabı %1,6'lık değerle baskın çıkmıştır.

Genel sonuca göre ise bu ders kitabının konu ve çeşitliliğinin yeterli olup olmaması ile ilgili öğretmen ve öğrenciler 'Kararsızdır'.

3.2.6. Kitap İle İlgili Genel Değerlendirme Yorumları

10.sınıf Arapça ders kitabı, genel anlamda öğretmen ve öğrencilerin isteklerine uygunluk sağlamaktadır. Sadece ders saatinin düşürülmesiyle birlikte konuşma ve yazma etkinliklerine yeterince vakit ayrılmamaktadır. Verilen etkinlikler de yetersiz kalmaktadır. Konu bütünlüğünün olmaması, bazı konuların anlatımına ise hiç girilmemesi büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Hem öğretmen hem de öğrenci çoğu durumda 'Kararsızlık' yaşamaktadır.

"10.sınıf Arapça ders kitabı ileride de Arapça çalışmaya teşvik edecek niteliktedir" cümlesi öğrenciler tarafından yetersiz bulunmuştur. Bu durum 'Hiç Katılmıyorum' şikkına verilen cevapla görülmüştür. Öğretmenler ise kitabın teşvik etmesi yönünde kararsız kalmışlar, buna çok yakın olarak da 'Katılmıyorum' cevabını vermişlerdir.

Araştırmamızda Tablo 3.59'da, öğretmen ve öğrencilere sormuş olduğumuz, bu ders kitabının ileride Arapça çalışmayı teşvik etmesiyle ilgili sorudan, çıkan sonuca göre bu düşünceyi 'Hiç Katılmıyorum' şeklinde reddedilmiştir.

10.sınıf Arapça ders kitabı, tekrar seçme şansları olsa öğrenciler tarafında %50 gibi yüksek bir oranla tercih edilesi bulunmamıştır. Öğretmenler ise ilgili ders kitabı tekrar tercih edilebilir bulmuşlardır. Araştırmamızın sonucunda bu ders kitabı tekrar tercih edilme noktasında olumsuz olarak değerlendirilmiştir.

10.sınıf Arapça ders kitabına ait öğretmen kılavuz kitabının olmamasına rağmen öğretmenler Soru 23'e 'Katılıyorum' cevabı vermişlerdir. Bu durum oldukça düşündürücüdür.

Şu an ülkemiz öğretim şekli olarak "Sarmal Yaklaşımı" benimsemektedir. Öğrenmede Sarmal Yaklaşım, ders programında derinleşen zorluk seviyeleriyle paralel olarak ana kavramlardan oluşan bir ders programının tasarlanması ve bu kavramların sürekli tekrar edilmesini ifade eden bir yaklaşımdır. Yeni kavramlar artan zorluk derecesine göre kademelendirilerek öğretilir ve öğrencilerin o konuda git gide daha

derin bilgi edinmeleri sağlanır. Öğrenme süreci uzatılarak, o konuda uzmanlık sağlanana dek kavramlar yinelenerek öğretilir.⁵⁶

Görüşme yaptığımız Ö1 “kitabın oluşumunun kolaydan-zora olmadığı” inancındadır. Milli Eğitim Bakanlığının “sarmal eğitim” sistemine ters düştüğü görülmektedir. Bir öğretmen olarak şahsi kanım da bu yöndedir.

Sadece öğretmenlerin değerlendirme yaptığı, “Sarmal Yaklaşım” sorusuna (Soru 24) öğretmenlerimiz ‘Katılıyorum’ şeklinde değerlendirmişlerdir. Bu da kitabın konu tekrarı yaparak, bu konuları zorluk seviyesine göre anlattığını göstermektedir.

---

⁵⁶ “Öğrenmede Sarmal Yaklaşım”, canada.k12.tr. adresinden, 23.05.2019.

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Araştırmamız çerçevesinde 180 İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf öğrencisine ve 8 Arapça öğretmene anket uygulanmıştır. Aynı zamanda daha fazla veri elde etmek amacıyla da 4 Arapça öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- 10.sınıf Arapça ders kitabının taslağı ve planı yeterince uygun ve açık bulunmamıştır, “Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabının taslağı ve planı, eğitim-öğretimi olumlu etkilemektedir” hipotezimizin doğrulanmadığı görülmektedir.

- Kitaptaki aktiviteler sosyal hayatta Arapça kullanımı ve iletişimi sağlama açısından olumsuz bulunmuştur. Verilen aktiviteler günlük kullanım diyalogları içermemektedir. Yine aktivitelerin yaratıcı ve özgün bağımsız cümleler kurmakta olumsuz bulunduğu görülmektedir. “AİHL 10.sınıf Arapça ders kitabındaki aktiviteler, Arapça öğretimini olumlu etkilemektedir” hipotezimizin maalesef doğrulanmadığı görülmektedir.

- Yabancı dil ders kitaplarında bulunan dinleme parçaları o dili konuşmak ve anlamak için son derece önemlidir. 10.sınıf Arapça ders kitabında yer alan bu parçalar kelimeleri telaffuz etmede yetersiz kalmıştır. Anlama zorluğu çekilmesinde bu parçaları seslendirenlerin, seviyeye göre hızlarını ayarlayamamış olmalarının payı büyüktür. Özellikle öğrenciler kelimeleri ağızdan çıktığı anda yakalayıp anlama sıkıntısı çekmektedirler. Bu sebeple sürekli kaydı durdurmak gerekmektedir. Bu da dersin işlenişini aksatıp zaman kaybına sebep olmaktadır.

- Arapça dilbilgisi kurallarını öğretmek ve öğrenmek, ana dilde yapılması arzulanan bir şeydir. Bunun yanı sıra bol örnek içermeli, alıştırma ile de desteklenmelidir. Araştırmamızda 10.sınıf Arapça ders kitabındaki dilbilgisi kurallarının ve kelimelerinin şarkı, öykü anlatımı ve oyun yoluyla öğretilip öğretilmediğini sorumuza anketimize katılan hem öğretmen hem de öğrenciler olumsuz sonuç bildirmişlerdir.

İlgili ders kitabında dilbilgisi kurallarını anlatan bu içeriklere rastlanmamaktadır.

Öykü anlatımı yerine karşılıklı diyaloglar tercih edilmiştir.

• 10.sınıf Arapça ders kitabının, öğrencinin Arapça seviyesine uygun bir dil kullandığını öğretmenler olumlu bulurken öğrenciler olumsuz bulmuştur. “AİHL 10.sınıf Arapça ders kitabının müfredatı, demografik değişkenler açısından farklılık göstermektedir” hipotezimiz öğretmen ve öğrencilerin farklı cevaplar vermesiyle doğrulanmıştır.

• Ders kitaplarında materyallerin yeri ve önemine araştırmamız kapsamında zaman zaman değindik. İlgili ders kitabında bulunan materyaller konu ve içerik olarak çeşitliliği yetersiz bulunmuştur. Öğrenciye ait CD ve Çalışma Kitabı bulunmamaktadır. EBA’da bulunan Arapça görsel ve işitsel materyaller yetersizdir.

• Araştırmamıza katılan öğrenci ve öğretmenlere seçme şansları olsaydı, bu ders kitabını seçip-seçmeyecekleri sorulmuş, verilen cevaplar 10.sınıf Arapça ders kitabının tekrar seçilmeyeceği yönünde çıkmıştır.

10.sınıf Arapça ders kitabının olumsuz yönlerinden ziyade olumlu yönleri ağırlıktadır.

Bunlar:

- Kitap görsel açıdan değerlendirilip etkili bulunmuştur, kelime listesi terimler sözlüğü ve materyallerin amaçlarının kolay ve anlaşılır olduğu öğretmenler açısından olumlu değerlendirilen sonuçlardır.
- Kitap içerisinde bulunan bulmacalar ilgiyi artırmakta dersi zevkli hale getirmektedir.
- Bu ders kitabı grup, tek ve eşli olarak çalışmayı desteklemektedir. Nitekim verilen diyaloglar karşılıklı iletişimi sağlamaktadır. Grup olarak yapılacak etkinlikler bulunmamaktadır.
- Resim ve fotoğraflar yeni kelime öğretimini kolaylaştırmaktadır.
- Ders kitabında dört dil becerisine yer verilmesi öğrenciler için büyük fayda sağlamaktadır. “AİHL 10.sınıf Arapça ders kitabındaki beceriler, Arapça öğrenmeyi olumlu etkilemektedir” hipotezimizin doğrulandığı görülmektedir.
- Kitaptaki dilbilgisi konuları ve kelimelerinin öğretim sırası uygundur. Kitap sarmal eğitime uygun şekilde düzenlenmiştir. “AİHL 10.sınıf Arapça ders kitabındaki dil, Arapça öğrenmeyi olumlu etkilemektedir” hipotezimizin doğrulandığı görülmektedir.

- Bu ders kitabı dilbilgisi konularını direkt anlatıma girmese de basit ve kısa örneklerle sunmaktadır. Ders kitabındaki dilin Arapça öğrenmeyi olumlu etkilediği hipotezimiz burada da doğrulanmıştır.
- 10.sınıf Arapça ders kitabı, konuları ve içeriklerini gerçek yaşamla ilişkili vermektedir.
- Öğretmen yardımcı kitabı bulunmamasına rağmen garip bir şekilde, araştırmamıza katılan öğretmenler, öğretmen kitabını ders kitabının en iyi şekilde kullanımına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir.

Ders kitabı değerlendirmesi boyunca kararsızlıkta kalan kısımlar da vardır.

Bunlar:

Kitabın, Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağlamasıyla ilgili, öğretilen dilin gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıtması, kitapta bulunan konu ve içeriklerdeki çeşitliliğin yeterliliği ve yine kitaptaki konu ve içeriklerin Arapça öğrenen birisinin ihtiyaçlarına uygunluğu ile ilgili durumlardır. “Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça ders kitabındaki konu ve içerik Arapça öğrenmeyi olumlu etkilemektedir” hipotezimizi kararsız bırakmakta, olumlu ya da olumsuz bir sonuç çıkmamaktadır. Burada da demografik farklılıklar dolayısıyla sonuçta farklı çıkmıştır.

ÖNERİLER

Bu çalışma, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça öğretmenleri ve öğrencilerinin Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça Ders Kitabı ile ilgili görüşlerini ortaya koymuştur. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi 10.sınıf Arapça Ders Kitabıyla ilgili ilerideki çalışmalar için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Öğrencilerin Arapçaya daha kolay adapte olması ve Arapçaya olan önyargısını kırması amacıyla 10.sınıf Arapça ders kitabının dilbilgisi konuları ana dilde anlatılmalı, bir iki örnekle geçirilmemeli, dilbilgisiyle ilgili daha çok alıştırmaya ve örnekler verilmelidir. Konular kolaydan zora doğru gitmeli, dilbilgisi konuları açıklamalar bulunan küçük dipnotlar şeklinde verilmelidir.
- Ders kitabında bulunan metinler ve diyaloglar öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Günlük diyaloglar verilip, gerçek yaşamda kullanılabilecek kelime ve terim içermelidir.

- Kitaptaki metinlerin ya kelimeleri verilmeli ya da çevirileri verilmelidir. Kitap hareke kullanımını artırmalıdır.

- Kitapta yer alan aktiviteler artırılmalı, oyun, şarkı, öykü anlatımı ve farklı bilmece ve bulmacalara yer verilmelidir.

- Dinleme parçaları öğrencilerin elinde de bulunmalı ve daha yavaş seslendirilmelidir.

- Kitabın konu ve içerikleri güncel olmalı, çağa uygun hazırlanmalı, mümkünse gençlerin ilgisini çekecek nitelikte olmalıdır.

- Kitap, hep aynı düzen ve şekilde gidip sıkıcılık ve monotonluktan çıkmalı, taslak ve planı yeniden tasarlanmalıdır.

- Anadolu İmam-Hatip Liselerindeki öğrencilerin ders kitabına daha kolay adapte olması ve Arapça öğrenmelerini kolaylaştırmak amacıyla ders kitabına ek olarak materyaller hazırlanmalıdır. Arapça yazı defteri, sticker, renkli şema ve resimler, kelime kartelaları kitap ile birlikte hazırlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akyüz**, Yahya, “Türk Eğitim Tarihi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, Ankara 1989.
- Arkan**, Zeynep, “Te‘allem el-‘Arabiyye İsimli Eserin Arapça Öğretim ve Eğitim Teknikleri Açısından İncelenmesi”, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2015.
- B. Tunalı**, Selen, **Gözü**, Ömer & **Özen**, Göktuğ. “Nitel ve Nicel Araştırma Yöntemlerinin Bir Arada Kullanılması Karma Araştırma Yöntemi”, *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, Haziran 2016, ss.106-112.
- Barth**, Ronald S. “Teacher Leader”, Phi Delta Kappa, International Association For Professional Educators”, www.pdkintl.org/ (12.01.2008).
- Can**, Niyazi, “Öğretmenlerin Sınıfta ve Okulda Liderlik Davranışları”, *Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009, ss.385-399.
- Ceyhan**, Erdal, Yabancı Dil Öğretimi Teknolojisi, *Morpa Kültür Yayınları*, İstanbul 2007.
- Civelek**, Yakup , “Türkiye’de Arapça Öğretimine Dair Bazı Teklifler”, (Riyad Arap Dil Enstitüsü Örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Aralık 1998, ss.226-283.
- Dağbaşı**, Gürkan, “Oyun Tekniği ve Arapça Öğretiminde Kullanımı” , Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- Dede**, Mazhar, “Öğrencilerin Arapça Öğrenmede Yaptıkları Kullanım Hataları”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van 2014.
- Demirbaş**, Şakir, “Türkiye’de İmam-Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2016.
- Ege**, İlhami, "İkinci Yabancı Dil (Almanca) Öğretiminde Avrupa Dil Portfolyosuna Dayalı Uygulamaların Etkinliğinin Değerlendirilmesi.", Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2011.
- el-Kâsımî**, Ali Muhammed, “*İtticâhâtun Hadîse fî Ta’lîmi’l-Arabiyye lin-Nâtıkîne bi’l-Lugâti’l-Uhrâ*”, Riyâd 1979.
- Ertürk**, Nazan, “Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam-Hatip Liseleri Yeni Programa Uygun Arapça’ Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2004.
- Güneş**, Bilal, **Ünsal**, Yasin, “Bir Kitap İnceleme Çalışması Örneği Olarak MEB Lise 1. Sınıf Ders Kitabının Eleştirel Olarak İncelenmesi”, *Gazi Üniversitesi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ankara 2004, ss.306.

- Gürsoy**, Aynur, **Arslan**, Mustafa, "Eğitsel Oyunlar Ve Etkinliklerle Yabancılara Türkçe Öğretim Yöntemi.", *1.Yabancı Dil Öğretimi ve Uygulamalı Dil Bilimi Uluslararası Konferansı*, Saraybosna 2011, ss. 177.
- Işıdan**, Abdulmuttalip, "İmam-Hatip Liseleri İçin Mesleki Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri", Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2014.
- Jalali**, Mehri, "Evaluation of an EFL English Coursebook", *The Iranian EFL Journal*7(5), 2011, ss. 71-88
- Johnson**, R. Burke, & **Onwuegbuzie** J. Anthony, "*Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come, Educational researcher*", USA 2004, cilt:33, Sayı:7, ss.20.
- Karaca**, Mahmut, "İmam-Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi ve Arapça Ders Kitaplarının Tahlili", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa 1992.
- Karaca**, Selman, "Yabancı Dil Öğretiminde Drama Ve Arapça Konuşma Becerisine Etkisi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2016.
- Karasar**, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara 1991.
- Kömürcü**, Ahmet, "İlahiyat Fakültesi Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Arapça Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi(D.Ü.İ.F. Örneği)", *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Eylül 2015, s.120-140.
- Küçükahmet**, Leyla, "*Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*", Nobel Yayınevi, Ankara 2008.
- MEB İmam Hatip Liseleri, **ADÖP** 2006, (29.12.2006), S. 412, s.14.
- Medni**, Bahar, "Arapça Öğretiminde Edebi Materyallerin Kullanımı", Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.
- Öcal** Mustafa , "Dünden Bugüne İmam-Hatip Liseleri(1913-2013)", *100. Yılında İmam-Hatip Liseleri Sempozyumu*, Dem Yayınları, 2015, Giriş.
- Özdemir**, Sevim , "Üniversite Öğrencilerinin Bir Yabancı Dil Olarak Arapçaya İlişkin Metaforik Algıları(Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği)", *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Temmuz 2017, s.31-57.
- Polat**, İbrahim, "Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam Hatip Liseleri İçin Arapça” Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2003.
- S. Bergil**, Ayfer, "İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bir Teknik: Yaratıcı Drama", Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2010.
- Soysaldı**, Mehmet , "Türkiye’deki İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları", *EKEV Akademi Dergisi*, ss.247-279.

- Soyupek**, Hasan, “İkinci Meşrutiyet’ten Günümüze Türkiye’de Arapça Öğretimi”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta 2004.
- Şimşek**, Sultan, “Ders Kitapları Ve Diğer Öğretim Unsurları Açısından İmam-Hatip Liseleri’nde Arapça Öğretiminin Gelişim Seyri”, *EKEV Akademi Dergisi*, Kış 2012, ss.242-243.
- T.C MEB Din Öğretimi Genel Müdürlüğü**, “*Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9. Ve 10. Sınıflar) Öğretimi Programı*”, Ankara 2016.
- Temel**, Ahmet Vefa, “Türkiye’de Arapça Öğretiminde Uygulanan Metotlar, Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Değerlendirme”, *değİabant (AİBÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi)*, Bahar 2015, ss. 3: 167
- Tobin**, Casey T. , “Teaching Teenagers: Motivation and Discipline “, *Mödem English Teacher*, 1998, ss.51-52.
- Türk Dil Kurumu**, Ankara 2000, s.1533.
- Usta**, Mustafa, “Türkiye’de Yüksek Din Eğitiminin Kurumlaşma ve Ekollesme Sorunları”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları*, İstanbul 2001.
- Veiga Pessoa Reis**, Luis Augusto da, “Pre-warm-up Activities: Getting Started”. *English Teaching Form.*(1), 1993, ss:37-38.
- Yıldız**, Rauf, **Sünbül**, Ali Murat, **Halis**, İsa, **Koç**, M. , “*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*”, Mikro Yayınevi, Ankara 2002.
- Yiğit**, Yakup, **Doğan**, Soner, **Uğurlu**, Celal Teyyar, “Öğretmenlerin Öğretmen Liderliği Davranışlarına İlişkin Görüşleri”, *Cumhuriyet International Journal of Education(CIJE)*, April 2013, pp.93-105.
- Eğitim ve İş görenleri Sendikası (**Eğitim-İş**), “Kitap İnceleme Raporu”, Ocak 2018.
- Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliği**, 2016, Birinci Bölüm ve İkinci Bölüm.
- “Öğrenmede Sarmal Yaklaşım”, canada.k12.tr. adresinden, 23.05.2019.
- “t-Testi nedir?”, mustafaakca.com.tr. adresinden 20.07.2019.

EKLER

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27749142-44-E.6950524
Konu :Anket Uygulama izni
(Demet DURMUŞ)

05.04.2019

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)
Öğrenci İşleri Birimi

İlgi :29/03/2019 tarihli ve 48716 sayılı yazınız.

İlgi yazınızla talep ettiğiniz, Demet DURMUŞ'a ait Tez kapsamında uygulama yapmasının uygun görüldüğü ile ilgili Valilik Makamının 05/04/2019 tarihli ve 6928215 sayılı onayı ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Yusuf YALÇIN
Müdür a.
Şube Müdürü

Eki: Onay (1 Adet)

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır. 05 Nisan 2019
İrfan BİBAKLI
Şef

Adres: İstiklal Mh. 113 Cd. No:54 ISPARTA
Elektronik Ağ: isparta.meb.gov.tr
e-posta: isparta@meb.gov.tr

Bilgi için: Strateji Bl.
Tel: 0 (246) 280 33 46
Faks: 0 (246) 280 32 78

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0972-a367-3c3b-b3d7-8db1 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27749142-44-E.6928215
Konu : Anket Uygulama İzni
(Demet DURMUŞ)

05/04/2019

VALİLİK MAKAMINA

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Demet DURMUŞ'un "İmam-Hatip Lisesi 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının Değerlendirilmesi" konulu tez çalışması için Müdürlüğümüze bağlı Anadolu İmam-Hatip Liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlere ve öğrenim gören öğrencilere yönelik anket çalışması uygulamak istediği ile ilgili adı geçen Üniversitenin 29/03/2019 tarihli ve 48716 sayılı yazısı ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu anket çalışmasını yukarıda adı geçen kişinin, yasal mevzuat çerçevesinde okul idaresinin denetiminde, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ve gönüllülük esasına riayet ederek Müdürlüğümüze bağlı Anadolu İmam-Hatip Liselerindeki öğretmenler ile öğrencilere anket yapmasını Müdürlüğümüzün teklifi üzerine,

Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Ahmet YILDIRIM
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
05/04/2019

Ömer Faruk ATEŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

10.SINIF ARAPÇA DERS KİTABI GENEL DEĞERLENDİRME ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki anket, şuan kullanmakta olduğumuz 10.Sınıf Arapça Ders Kitabına yönelik düşüncelerinizi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyunuz ve cümle sonunda verilen “Tamamen Katılıyorum”/Katılıyorum/Kararsızım/Katılmıyorum/HiçKatılmıyorum" seçeneklerinden uygun olanını işaretleyiniz.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Demet DURMUŞ

(Isparta Merkez AİHL Arapça Öğrt.)

Ders Kitabı Değerlendirme Formu	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
KİTABIN TASLAĞI VE PLANI:					
1)-Kitabın taslağı ve planı yeterince açık ve uygundur					
2)-Ders kitabı görsel açıdan etkili bir şekilde düzenlenmiştir					
KİTAPTA Kİ AKTİVİTELER:					
3)-Kitaptaki aktiviteler Arapçada yeterli olarak iletişim kurmayı sağlıyor.					
4)-Kitaptaki aktiviteler tek, eşli ve grup olarak çalışmayı destekliyor.					
5)-Kitapta kullanılan resimler ve fotoğraflar yeni kelimeleri daha rahat öğrenmeyi sağlıyor.					
6)-Kitaptaki dinleme parçaları benim kelimeleri daha iyi telaffuz etmemi sağlıyor.					
7)-Kitaptaki aktiviteler yaratıcı özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağlıyor.					

8)-Kitapta Arapça dilbilgisi kuralları ve kelimeler, şarkı, öykü anlatımı ve oyun yoluyla öğretiliyor.					
BECERİLER:					
9)-Kitaptaki materyaller dört dil becerisini (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) dengeli olarak sunuyor.					
10)-Ders kitabı, Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağlıyor.					
KİTAPTAKİ DİL:					
11)-Ders kitabında kullanılan dil gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıtıyor.					
12)-Ders kitabında benim Arapça seviyesine uygun bir dil kullanılıyor.					
13)-Kitaptaki dilbilgisi konularının ve kelimelerinin öğretim sırası uygun şekilde verilmiştir.					
14)-Kitaptaki dilbilgisi konuları kısa ve basit örneklerle sunuluyor.					
DERS KİTABININ KONU VE İÇERİĞİ:					
15)-Ders kitabının konuları ve içeriği Arapça öğrenen birisi olarak ihtiyaçlarıma uygundur.					
16)-Ders kitabının konuları ve içeriği genel olarak gerçek yaşamla ilişkilidir.					
17)-Materyallerin konusu ve içeriği yeterince ilginç ve teşvik edicidir.					
18)-Ders kitabının konularında ve içeriğinde yeterince çeşitlilik vardır.					
GENEL DEĞERLENDİRME:					
19)- Ders kitabı beni ileride de Arapça çalışmaya teşvik eder.					
20)-Seçme şansım olsa yine bu ders kitabını tercih ederdim.					

10.SINIF ARAPÇA DERS KİTABI GENEL DEĞERLENDİRME ÖĞRETMEN ANKETİ

Değerli Öğretmenler,

Aşağıdaki anket, şuan kullanmakta olduğunuz 10.Sınıf Arapça Ders Kitabına yönelik düşüncelerinizi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyunuz ve cümle sonunda verilen “Tamamen Katılıyorum/Katılıyorum/Kararsızım/Katılmıyorum/HiçKatılmıyorum” seçeneklerinden uygun olanını işaretleyiniz.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Demet DURMUŞ

(Isparta Merkez AİHL Arapça Öğrt.)

Ders Kitabı Değerlendirme Formu	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
KİTABIN TASLAĞI VE PLANI:					
1)-Kitabın taslağı ve planı yeterince açık ve uygundur					
2)-Ders kitabı görsel açıdan etkili bir şekilde düzenlenmiştir					
3)-Ders kitabının kelime listesi ve terimler sözlüğünü yeterli buluyorum.					
4)-Materyalin amaçlarının öğretmen ve öğrenci için kolay ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.					
KİTAPTAKİ AKTİVİTELER:					
5)-Kitaptaki aktiviteler Arapçada yeterli olarak iletişim kurmayı sağlıyor.					

6)-Kitapta verilen bulmacalar Arapça dersine olan ilgiyi artırıyor.					
7)-Kitaptaki aktiviteler tek, eşli ve grup olarak çalışmayı destekliyor.					
8)-Kitapta kullanılan resimler ve fotoğraflar yeni kelimeleri daha rahat öğrenmeyi sağlıyor.					
9)-Kitaptaki dinleme parçaları benim kelimeleri daha iyi telaffuz etmemi sağlıyor.					
10)-Kitaptaki aktiviteler yaratıcı özgün ve bağımsız cevaplar vermeyi sağlıyor.					
11)-Kitapta Arapça dilbilgisi kuralları ve kelimeler, şarkı, öykü anlatımı ve oyun yoluyla öğretiliyor.					
BECERİLER:					
12)-Kitaptaki materyaller dört dil becerisini (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) dengeli olarak sunuyor.					
13)-Ders kitabı, Arapça telaffuzu doğal yoluyla çalışmayı sağlıyor.					
KİTAPTAKİ DİL:					
14)-Ders kitabında kullanılan dil gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıtıyor.					
15)-Ders kitabında öğrencinin Arapça seviyesine uygun bir dil kullanılıyor.					
16)-Kitaptaki dilbilgisi konularının ve kelimelerinin öğretim sırası uygun şekilde verilmiştir.					
17)-Kitaptaki dilbilgisi konuları kısa ve basit örneklerle sunuluyor.					
DERS KİTABININ KONU VE İÇERİĞİ:					
18)-Ders kitabının konuları ve içeriği Arapça öğrenen					

birisinin ihtiyaçlarına uygundur.					
19)-Ders kitabının konuları ve içeriği genel olarak gerçek yaşamla ilişkilidir.					
20)-Materyallerin konusu ve içeriği yeterince ilginç ve teşvik edicidir.					
21)-Ders kitabının konularında ve içeriğinde yeterince çeşitlilik vardır.					
GENEL DEĞERLENDİRME:					
22)-Ders kitabı öğrenciyi ileride de Arapça çalışmaya teşvik eder.					
23)-Öğretmen kitabını, ders kitabının en yararlı şekilde kullanılacağına dair yol gösterir nitelikte buluyorum.					
24)-Kitap eski konulara, yeni ünitelerde vurgu yaparak sarmal bir şekilde ilerlemektedir.					
25)-Seçme şansım olsa yine bu ders kitabını tercih ederdim.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı Soyadı : Demet DURMUŞ
Doğum Yeri ve Yılı : 11.07.1978
Medeni Hali : Evli

Eğitim Durumu :

Lisans Öğrenimi : Atatürk Üniversitesi / Arap Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Öğrenimi : Süleyman Demirel Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri, Arap Dili ve Belagatı

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi :

1.İngilizce – Orta
2.Arapça – İyi

İş Denevimi :

1. Isparta Merkez A.İ.H.L - Arapça Öğretmeni 2012-Halen Devam Etmekte
2. Isparta Keçiöborlu A.İ.H.L - Arapça Öğretmeni 2010-2012
3. Uluborlu A.İ.H.L - Arapça Öğretmeni 2008-2010
4. Adeka İlaç San. Tic. Aş. - Tıbbi Mümessili 2005-2007